

**UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE**

**FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD**

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

**Bc. Tomáš Černošus**

**Komparativní analýza televizních sportovních  
přenosů v České republice a v zahraničí**

*Diplomová práce*

Praha 2017

Autor práce: **Bc. Tomáš Černoš**

Vedoucí práce: **PhDr. Alice Němcová Tejkalová, Ph.D.**

Rok obhajoby: **2017**

## Bibliografický záznam

ČERNOHOUS, Tomáš. *Komparativní analýza televizních sportovních přenosů v České republice a v zahraničí*. Praha, 2017. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Alice Němcová Tejkalová, Ph.D.

## Abstrakt

Předmětem této práce je analýza sportovních (fotbalových) přenosů v České republice, Německu, Španělsku a Velké Británii. Tato komparace slouží především ke zkoumání vizuálního obsahu vybraných televizních stanic z daného státu. Televizní sportovní přenosy nejsou zachycením reality, ale spíše interpretací této reality, do které se navíc promítá řada narativních prvků zvyšujících atraktivnost vysílané události. Autor práce aplikuje teoretické poznatky na reálné příklady z přenosů a dále rozvíjí teorii. Konstatuje, že se analyzované přenosy z daných zemí výrazněji nelišili, lze to interpretovat jako projev homogenizace sportovního vysílání.

## Abstract

Subject of this study is the analysis of sports television broadcasting in the Czech Republic, Germany, Spain and Great Britain. This comparison serves primarily to examine the visual content of selected TV stations from specific country. TV sports broadcasts are not simply capturing reality, but they are rather an interpretation of this reality, which is also reflected in a number of narrative elements that increases the attractiveness of the event. The author of this study applies the theoretical knowledge to examples of live broadcasts and further develops the theory. Concludes that analysed broadcasts from different countries did not differ significantly from one another, it can be interpreted as a result of the homogenization of sports broadcasting.

## Klíčová slova

Sport, fotbal, televize, živé vysílání, Česká republika, Německo, Španělsko, Velká Británie

## Keywords

Sport, football, television, live broadcasting, Czech Republic, Germany, Spain, Great Britain

**Rozsah práce:** Rozsah této práce (od úvodu po závěr) je 153 000 znaků, tj. 85 normostran.

## Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 19. 5. 2017

Tomáš Černohous

## **Poděkování**

Na tomto místě bych chtěl poděkovat především své konzultantce Alice Němcové Tejkalové za věnovaný čas a úsilí při konzultování práce a za cenné rady a připomínky. Dále bych rád poděkoval své rodině za podporu a trpělivost při vysokoškolském studiu.

**Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK**

**Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce**

**TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:**

**Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:**

Tomáš Černošous

**Razítko podatelny:**

**Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:**

2014

**E-mail diplomantky/diplomanta:**

maldini@email.cz

**Studijní obor/forma studia:**

Mediální studia/navazující prezenční studium

**Předpokládaný název práce v češtině:**

Komparativní analýza vysílání sportovních událostí v České republice a v zahraničí

**Předpokládaný název práce v angličtině:**

Comparative analysis of sporting events broadcasting in the Czech republic and abroad

**Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013)**

(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí)

LS 2015/2016

**Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků):**

S pomocí médií došlo ke komodifikaci sportu a televizní přenosy představují jeden z klíčových prostředků, kterými divák v dnešní době „konzumuje“ sport. Medializace sportovních událostí také má za následek vlny nacionalistického citění v průběhu sportovních událostí a dokonce vytváří součást národní identity (má mýtický charakter). Ale navzdory tomu, že se o vztahu mezi sportem a médií v akademických kruzích hovoří již dlouho dobu, relativně málo prostoru je poskytnuto zkoumání živých sportovních přenosů, jejich dramaturgie, charakteristik a vlivu na divácký prožitek ze sportovního utkání. V minulosti byly akademické práce zaměřeny především na problematiku komentátorské činnosti nebo zkoumaly zachycování významných sportovních událostí (například olympijských her) jako celku. Výzkumy dokazují, že existují výrazné rozdíly v tom, jak jsou sportovní události médií pokrývané v závislosti na dané kultuře.

**Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků):**

Cílem této práce je blíže popsat a porovnat distinktivní charakteristiky moderních sportovních přenosů s důrazem na porovnání různých praxí v odlišných částech světa. Práce předpokládá analýzu pěti vybraných zemí (Česká republika, Německo, Anglie, Spojené státy a Španělsko) a jejich národních celoplošných stanic (například Česká televize, BBC, NBC apod.). Zkoumán bude technologický rozměr přenosů, celkové zprostředkování přenosu (například užití grafických prvků), interaktivnost přenosu a v neposlední řadě i přednes komentátorů a moderátorů. Existují rozdíly mezi přenosy ze sportovních událostí v závislosti na dané zemi?

**Předpokládaná struktura práce** (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

1. Úvod

- objasnění tématu, odhalení motivací pro zkoumání tohoto fenoménu

2. Teoretická část

- krátký přehled historie sportu a médií (s důrazem na historii televize a rozvojem internetu)

- vztah médií a sportu

- téma globalizace a sportu – kritický pohled

- fenomén sportovního diváctví

3. Přehled zkoumaných zemí

- popis situace na televizním trhu v jednotlivých zemích, představení výrazných osobností sportovní žurnalistiky, bližší popis sportovní kultury v jednotlivých zemích

4. Komparativní analýza

- technologie, lidské zdroje, studia, komentář, interaktivita, délka přenosů a další

5. Závěr

- závěrečné shrnutí hlavních myšlenek práce a nápady pro další zkoumání problematiky

**Vymezení podkladového materiálu** (např. titul periodika a analyzované období):

Kromě vypsání základní literatury budu pracovat se záznamy sportovních přenosů, které budou představovat základní zdroj dat. Analyzovat se budou přenosy z poslední doby, předpokládám v časovém období od roku 2010 do roku 2015. Sledovány budou sportovní kanály z České republiky, Anglie, Německa, Velké Británie, Spojených států a Španělska.

**Metody (techniky) zpracování materiálu:**

Komparativní analýza, sekundární analýza



**Základní literatura** (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

**BOYLE, Raymond. Sports journalism: context and issues. London: SAGE, 2006. 198 s. ISBN 1-4129-0798-5.**

- Kniha představuje přehledovou studii o vlivu médií na sport. Zabývá se problematikou komercializace sportu a dalšími ekonomickými souvislostmi.

**COAKLEY, Jay. Sport in Society: Issues and controversies. St. Louis: Mosby, 2008.**

- Sociologická studie o postavení sportu v dnešní společnosti. Vliv médií, peněz a diváckého zájmu na profesionalizovaný, popis současných problémů sportu a výhled do budoucna.

**DESMARAIS, Fabrice a Toni BRUCE. The Power of the Local in Sports Broadcasting: A Cross-Cultural Analysis of Rugby Commentary. International Journal of Sport Communication, 2009, 2, 129 – 145.**

- Práce srovnává produkci dvou rozdílných přenosů stejných sportovních událostí (ragbyové zápasy mezi Novým Zélandem a Francií). I přesto tendence k homogenizaci sportovních přenosů po celém světě lze vyzorovat distinktivní charakteristiky vysílání v obou zemích.

**SEKOT, Aleš. Sociologické problémy sportu. Praha: Grada Publishing, 2008. 224s. ISBN 978-80-247-2562-8.**

- Sekot poskytuje sociologický pohled na sport jako na sociálně-kulturní fenomén. Zabývá se problematikou globalizace, fanouškovství nebo profesionalizace a komodifikace sportu.

**TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. Metody výzkumu médií. Praha: Portál, 2010, 293 s. ISBN 978-80-7367-683-4.**

- Kniha obsahuje základní popis metod výzkumu médií. Součástí knihy jsou jak postupy komerčního výzkumu, tak i akademického.

**Diplomové a disertační práce k tématu** (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

BEREŇ, Michael. *Analýza práce komentátora sportovního přímého přenosu*. Praha, 2014. 127 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Ondřej Zamazal.

CHARVÁT, Martin. *Sportovní zpravodajství a publicistika ve vysílání ČRo 1-Radiožurnálu a BBC 5 Live v roce 2012*. Praha, 2013. 54 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Václav Moravec.

MELCEROVÁ, Ľubica. *Športové spravodajstvo na obrazovkách RTVS, TV Markiza a TA3 a ich porovnanie*. Praha, 2013. 64 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Milan Kruml.

RŮŽIČKOVÁ, Anna. *Srovnání olympijského vysílání České televize ze zimních olympijských her 2010 a 2014*. Praha, 2015. 100 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Milan Kruml.

VLÁŠEK, Vlastimil. *Fotbalová mistrovství světa na obrazovkách Československé televize: vývoj přímých přenosů od Anglie 1966 do Itálie 1990*. Praha, 2008. 92 s., 34 s. příloh. Fakulta sociálních věd. Univerzita Karlova. Vedoucí diplomové práce PhDr. Petr Bednařík, Ph.D.

**Datum / Podpis studenta/ky**

13. 5. 2015

.....

**TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:**

**Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:**

**Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:**

**Potvrzují, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.**

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

.....

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

**TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE VEDOUcí PŘÍSLUŠNÉ KATEDR**

## Obsah

Úvod.....	3
1. O sportu obecně.....	4
2. Vývoj televizního vysílání.....	9
2.1 Všeobecný vývoj televizního vysílání s důrazem na sport.....	9
2.2 Televizní vysílání v Československu a České republice.....	13
3. Vztah sportu a médií perspektivou společenských věd.....	18
3.1 Přímý přenos jako divadelní představení.....	20
3.2 Produkce přímého přenosu.....	21
4. Ukotvení termínů z oblasti televizní praxe.....	23
5. Mediální systémy v postmoderním světě.....	25
5.1 Velká Británie.....	26
5.2 Německo.....	27
5.3 Španělsko.....	28
5.4 Česká republika.....	29
6. Použitá metoda.....	30
6.1 Popis zkoumaného vzorku.....	30
6.1.1 Velká Británie (anglická Premier League).....	32
6.1.2 Německo (Bundesliga).....	33
6.1.3 Španělsko (Primera División).....	35
6.1.4 Česká republika (1. liga).....	36
6.2 Použitá výzkumná metoda.....	37
7. Výzkumné otázky.....	39
8. Analytická část.....	39
8.1 Fotbalový program na (zkoumaných) televizních stanicích.....	40
8.1.1 Anglie (Sky Sports).....	41
8.1.2 Německo (Sky Sport).....	43
8.1.3 Španělsko (beIN Sports).....	44
8.1.4 Česká republika (ČT Sport).....	45
8.2 Užívání grafických elementů a analytických technologií v přenosech.....	46
8.2.1 Umístění grafických elementů.....	49
8.2.2 Grafické styly.....	50
8.2.3 Analytické technologie.....	53
8.3 Studio.....	54
8.3.1 Účinkující.....	54
8.3.2 Umístění a vzhled studia.....	55
8.3.3 Kamerové záběry.....	58

8.3.4	Video montáže .....	58
8.4	Zápas .....	59
8.4.1	Úvod zápasu .....	59
8.4.2	Průběh zápasu .....	60
8.4.3	Konec zápasu .....	62
8.5	Interaktivita přímého přenosu.....	63
9.	Závěr .....	64
	Summary .....	67
	Seznam literatury a zdrojů.....	67
	Seznam příloh .....	82
	Přílohy .....	83

## Úvod

Přímé sportovní přenosy hrají v televizním vysílání prominentní roli. V minulosti sportovní vysílání dokonce výrazně napomohlo masovému rozšíření televizí do domácností. Přelom v televizním vysílání sportovních přenosů se datuje do roku 1947, kdy se v baseballové Světové sérii střetli Brooklyn Dodgers a New York Yankees a pro většinu zájemců bylo nemožné získat na utkání vstupenky. Televize tak představovala vhodnou alternativu. Obdobnou cestou si prošla televize i v tehdejší Československu, což blíže popisuje kapitola věnovaná historii televizního vysílání.

Sportovní přenosy nestály pouze za rozšířením televize do domácností, ale poskytovaly také vhodné příležitosti pro rozvoj televizního vysílání. V mezinárodním měřítku šlo především o olympijské hry či různá mistrovství světa. Československá televize uskutečnila první přímý přenos z hokejového utkání na pražské Štvanici, prvotní pokusy o barevné vysílání jsou spojeny s mistrovstvím světa v alpském lyžování ze slovenských Tater. Příkladem z posledních let může být přechod České televize na pravidelné vysílání ve vysokém rozlišení v době konání olympijských her ve Vancouveru 2010.

Sportovní vysílání je důležitou součástí televizního programu, ale má také význam pro sport samotný. Důvody jsou především ekonomické, ať už přímé (prodej vysílacích práv), či nepřímé (merchandising). Moderní svět sportu se neobejde bez spolupráce televizních společností v rámci mezinárodních organizací, díky nimž televize mohou sdílet své přenosy či získávat licence k vysílání sportovních událostí.

Rozvoj televizních kanálů se sportovní tematikou „postihl“ Českou republiku v posledních letech. Vznik těchto tematizovaných kanálů potvrzuje trend větší personalizace televize, přesun od tvorby programu pro „všeobecného“ diváka k divákovi výběrovému. Jde o jistě zajímavý přesun, který je vhodným prostorem pro akademické zkoumání, avšak tato problematika není zájmem této diplomové práce.

Základní premisou pro tento výzkum je práce francouzsko-novozélandských akademiků Fabrice Desmaraise a Toniho Bruce, kteří se zaměřili na analýzu komentátorské praxe při ragbyových zápasech ve Francii a na Novém Zélandu (2009). V závěru výzkumu konstatují, že i přes podobné komerční imperativy a vliv globalizace, existují distinktivní prvky mezi

vysíláním v obou zemích, které odpovídají rozdílným kulturním zvyklostem či, jak autoři píší, chutím (Desmarais, Bruce, 2009: 129). Tato myšlenka je v podstatě i hypotézou tohoto výzkumu, který se ale zaměřuje na vizuální aspekty tvorby přímého sportovního přenosu a zkoumá jiné kulturní regiony.

## 1. O sportu obecně

„Slovník spisovné češtiny nám poskytuje následující definici slova sport: „*tělesná cvičení, pohybová činnost, hry ap. prováděné zprav. soutěživou formou a organizovaně*: pěstovat, provozovat s. závodně, rekreačně; amatérský, profesionální s.; vodní sporty; letní, zimní sporty; sálové sporty; doplňkový s.; bílý s.; (zasloužilý) mistr sportu (*čestný titul*) (Slovník spisovné češtiny [online] 2011). Mezinárodní organizace *SportAccord*, zastřešující instituce pro všechny mezinárodní federace olympijských i neolympijských sportů, pak k této definici přidává jednotlivé výjimky. Každá sportovní disciplína má mít element soutěže (vylučuje například tai-či, bojové umění, jež se zaměřuje na psychický rozvoj jedince), zároveň však nesmí být založena čistě na štěstí (sportem pak nemohou být některé deskové hry, počítačové hry nebo hry hazardní). Mimoto musí mít každý sport jasně definovaná pravidla a nesmí být zdraví nebezpečný pro žádného žijícího tvora. Jednotlivé sporty pak podle této organizace můžeme rozdělit do pěti kategorií, z nichž některé mohou spadat do několika z nich. Primárně fyzické sporty zastupuje například fotbal, ragby nebo atletika. Primárně duševními sporty jsou naopak například šachy nebo go. Další jednotlivé kategorie pak slučují všechny motorizované sporty (kupříkladu Formule 1), koordinační (kulečník či biliard) a jezdecké sporty (např. parkur)<sup>1</sup> [...]

Sociologicky relevantní definici slova sport poskytuje z odborné literatury *Velký sociologický slovník*. Pokud do něj nahlédneme, zjistíme, že slovo pochází ze staroanglického *disport*, které mohlo znamenat například bavit se či roznášet. Základem tohoto slova je pak latinské *disportare*, které můžeme přeložit také jako rozptylovat se. Sportem je „... jakákoliv pohybová aktivita, která má charakter hry (buď zápasu se sebou samým, nebo závodu s jinými) a realizuje se v rámci přesně stanovených pravidel a zásad *fair play*“. Pro společenské vědy je pak zvláště významný „...vysoký stupeň organizovanosti, opírající se o rozsáhlou síť mezinárodně, nár. i

---

<sup>1</sup> *SportAccord – International Sports Federations* [online]. SportAccord: © 2013. [cit. 9. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.sportaccord.com/en/members/definition-of-sport>.

lokálně působících institucí a organizací“ (Petrušek, Vodáková, 1996: 1210).“ (Černošus, 2014: 3.)

Částečně i psychologický rozměr sportovního klání rozvíjí Weiss (1969). Distinktivními rysy jsou podle něj oddělenost od každodenního života, spontaneita a nepředvídatelnost výsledků, aktivní kreativita, neproduktivní povaha usilování, postoj zdokonalování vzhledem k zamýšleným výkonům, konzistentní chování zaměřené na daná pravidla a uspokojení z vítězství.

Moderní sport, především v minulosti, ale i dnes, nebyl a není odbornou veřejností zcela pozitivně vnímán. Z hlediska lékařského je dodnes diskutován dopad vrcholového provozování sportu na lidské tělo. Dlouhodobým kritikem je lékař a bývalý antidopingový komisař Jan Hnízdil: „Sportovci jsou skutečně nuceni se svým tělem zacházet, jako by to byl mechanický nástroj neomezených možností. Jako by byli roboty. [...] Pokud od lékaře na mistrovství světa zazní, že naši atleti měli mžitky před očima, byli v těžké hypoglykémii, hrozil kolaps, a že jim musel podat glukózu v injekci, tak je zřejmé, že to jsou těžce nemocní lidé. Nitrožilní výživa se v medicíně podává zcela výjimečně, je určena pro pacienty v bezvědomí, v kómatu a neschopné přijímat potravu ústy. [...] Znamená to jediné: vrcholový sportovec rovná se pacient“.<sup>2</sup>

Samostatnou kapitolou je doping, šíře tohoto tématu by jistě vystačila hned na několik diplomových prací. Kromě nemorálních aspektů užívání prostředků zvyšujících výkonnost se sportovci nepochybně vystavují riziku vzniku závažných onemocnění. Problémy se zdravím se většinou neprojeví okamžitě, ale třeba až několik desítek let po konci profesionální kariéry. U bývalých východoněmeckých sportovců, kteří užívali velké dávky steroidů, se objevuje sterilita, onemocnění srdce, degenerativní onemocnění kostí, rozvoj depresí a mnoho dalších obtíží.<sup>3</sup>

---

<sup>2</sup> MORAVEC, Martin, 2005. Vrcholoví sportovci jsou nemocní lidé. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 15. 1. 2016]. Dostupné z: [http://sport.idnes.cz/vrcholovi-sportovci-jsou-nemocni-lide-dyg-/sporty.aspx?c=A050825\\_101757\\_sporty\\_](http://sport.idnes.cz/vrcholovi-sportovci-jsou-nemocni-lide-dyg-/sporty.aspx?c=A050825_101757_sporty_).

<sup>3</sup> MAJENDIE, Matt, 2015. Russia doping crisis: East Germany doping expert worried about long-term health risks of drug abuse. In: *Independent.co.uk* [online]. 12. 11. [cit. 24. 1. 2017]. Dostupné z: <http://www.independent.co.uk/sport/general/athletics/russia-doping-crisis-east-germany-doping-expert-worried-about-long-term-health-risks-of-drug-abuse-a6730941.html>.



Téma dopingu je aktuální i kvůli podezření z tolerování dopingových prohřešků kontrolními institucemi v Ruské federaci.<sup>4</sup> Svědectví dopingových komisářů a některých sportovců zatím vedlo k vyřazení ruských atletů, vzpěračů a veslařů z olympijských her v Rio de Janeiro 2016<sup>5</sup> a odejmutí (resp. vzdání se) závodů světového poháru v biatlonu Ťumeni<sup>6</sup>. Rusové nicméně neustále svou vinu odmítají, v čele s novou šéfkou ruského antidopingového výboru Jelenou Isinbajevovou.<sup>7</sup>

Kromě dlouhodobého přetěžování organismu a dopingu jsou problematičtější i různá zranění. V současné době se ve Spojených státech amerických začíná více hovořit o zdravotních dopadech častých kontaktů při hraní amerického fotbalu. Odborníci se domnívají, že silný náraz či časté nárazy do hlavy mohou jedinci způsobit tzv. chronickou traumatickou encefalopatii (CTE)<sup>8</sup>, lidově nazývanou boxerská demence<sup>9</sup>. Je to právě box, se kterým se mezi širokou veřejností již po desetiletí spojují problémy s myšlením, ale ještě relativně nedávno lékaři nevěděli, jak toto onemocnění vzniká. Její příčinu objevil až forenzní patolog Bennet Omalu<sup>10</sup> při pitvě bývalého profesionálního hráče amerického fotbalu Mika Webstera, který spáchal sebevraždu. V mozku postiženého dochází k rychlému úbytku neuronů a onemocnění se může projevat zvýšenou agresivitou, demencí, depresí, výpadky paměti nebo úzkostmi.<sup>11</sup> Vzhledem k rozměrům tohoto problému (CTE bylo diagnostikováno u drtivé většiny zesnulých

---

<sup>4</sup> WADA Statement: Independent Investigation confirms Russian State manipulation of the doping control process. In: *World Anti-Doping Agency* [online]. 18. 7. 2016 [cit. 24. 1. 2017]. Dostupné z: <https://www.wada-ama.org/en/media/news/2016-07/wada-statement-independent-investigation-confirms-russian-state-manipulation-of>.

<sup>5</sup> Konečné číslo: Rusko bude mít v Riu 271 olympioniků. In: *iDnes.cz* [online]. 4. 8. 2016 [cit. 25. 1. 2017]. Dostupné z: [http://oh.idnes.cz/rusko-bude-mit-v-riu-po-skrtech-kvuli-dopingu-271-olympioniku-plo-rio-2016.aspx?c=A160804\\_214852\\_olympiada-rio-2016\\_tof](http://oh.idnes.cz/rusko-bude-mit-v-riu-po-skrtech-kvuli-dopingu-271-olympioniku-plo-rio-2016.aspx?c=A160804_214852_olympiada-rio-2016_tof).

<sup>6</sup> MACEK, Tomáš, 2016. Ruský „trest“ za dopingový skandál. Biatlonový Světový pohár v Ťumeni nebude. In: *iDnes.cz* [online]. 22. 12. 2016 [cit. 25. 1. 2017]. Dostupné z: [http://sport.idnes.cz/biatlon-doping-rusko-tumeni-svetovy-pohar-fgi-/biatlon.aspx?c=A161222\\_190611\\_biatlon\\_tof](http://sport.idnes.cz/biatlon-doping-rusko-tumeni-svetovy-pohar-fgi-/biatlon.aspx?c=A161222_190611_biatlon_tof).

<sup>7</sup> Isinbajevová útočí na sportovce, kteří hovoří o dopingu: Sport v Rusku je čistý. In: *iSport.cz* [online]. 25. 1. 2017 [cit. 25. 1. 2017]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/ostatni-atletika/292360/isinbajevova-utoci-na-sportovce-kteri-hovori-o-dopingu-sport-v-rusku-je-cisty.html>.

<sup>8</sup> Chronic traumatic encephalopathy. In: *Wikipedia.org* [online]. 23. 1. 2017 [cit. 24. 1. 2017]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Chronic\\_traumatic\\_encephalopathy](https://en.wikipedia.org/wiki/Chronic_traumatic_encephalopathy).

<sup>9</sup> TŘEŠŇÁK, Petr, 2015. Knockout přijde po čtyřicítce. In: *Respekt.cz* [online]. 27. 1. 2015 [cit. 24. 1. 2017]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/na-zdravi/knockout-prijde-po-ctyricitce>.

<sup>10</sup> Příběh tohoto lékaře se dostal i na filmová plátna. Snímek *Diagnóza: Šampion* (v originále *Concussion*), se zabývá nejen jeho objevem, ale také odmítavým přístupem ze strany NFL, která po dlouhou hájila svou reputaci nežli zdraví hráčů.

<sup>11</sup> BEATTIE, Michael, 2013. US documentary „League of Denial“ exposes NFL’s response to chronic brain trauma. In: *Telegraph.co.uk* [online]. 13. 9. [cit. 24. 1. 2017]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/sport/othersports/americanfootball/10375831/US-documentary-League-of-Denial-exposes-NFLs-response-to-chronic-brain-trauma.html>.

hráčů<sup>12</sup>; na základě lékařských zjištění se v současné době s Národní fotbalovou ligou soudí přes 5 000 hráčů<sup>13</sup>) je otázkou, jaká je budoucnost tohoto sportu.

V humanitních vědách pochází v největší míře kritika sportu z levicověji zaměřených myšlenkových kruhů. Theodor Adorno, významný člen Frankfurtské školy, označil sportovní fanoušky (ale v podstatě jakékoliv diváky sportovních zápasů) za „bezmocné tupce“, podléhající nekriticky nebezpečným svodům masové kultury“ (Sekot, 2008: 148). Další akademici (i včetně Noama Chomského) vnímají fanouškovství jako formu deviantního chování, charakteristického fanatismem, hysterií, šílenstvím, neobjektivitou a agresivitou přerůstající až k fyzickému násilí. Chomsky jde ve svých myšlenkách ještě dále a tvrdí, že fanouškovství vytváří „iracionální postoj podřízení se autoritám“<sup>14</sup>. Sport je jedním z prostředků zábavního průmyslu, kterým se podle něj kapitalistický systém snaží odvádět pozornost lidí od důležitých věcí.<sup>15</sup>

Obecně asi největšími kritiky moderního profesionálního sportu jsou zástupci neomarxismu. Neomarxisté, kteří představují proud 20. století navazující na původní myšlenky Karla Marxe, se snaží vysvětlit, proč je schopno kapitalistické uskupení společnosti v tzv. západním světě vzkvétat i přes zřejmé problémy. Jejich kritika je bytostně ekonomická. Je zaměřena na komercializaci sportu, díky které kapitalismus může prodlužovat svůj život. Na sportovní akce (např. olympijské hry) se zaměřuje mezinárodní kapitál jako na vhodnou příležitost pro své investiční záměry. Profesionální sport je využíván pro ospravedlnění ekonomického uspořádání společnosti a stává se prostředím vykořisťování a kapitalistické akumulace jmění (Toohey, Veal, 2007: 122). Podle francouzského sociologa a filozofa Jean-Marie Brohma (1978: 47) je „buržoazní“ sport společenskou institucí, která je plně integrovaná do kapitalistických a třídních vztahů a pouze reprodukuje společenské nerovnosti dané ekonomickými podmínkami. Je odvětvím kapitalismu, naplňujícím podstatu Marxova konceptu odcizení člověka, replikujícím tržní systém důrazem na specializaci, standardizaci,

---

<sup>12</sup> Case Studies. In: *Boston University CTE Center* [online]. [cit. 24. 1. 2017]. Dostupné z: <http://www.bu.edu/cte/our-research/case-studies/>.

<sup>13</sup> MARTIN, Jill, 2016. Former player files new lawsuit against NFL over CTE link. In: *CNN.com* [online]. 29. 3. [cit. 24. 1. 2017]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2016/03/29/health/nfl-cte-scroggins-lawsuit/>.

<sup>14</sup> Noam Chomsky On Sports, 2015. In: *Youtube* [online]. 11. 12. [cit. 28. 1. 2017]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=2sX1H9Fxmms>.

<sup>15</sup> Ibid.

byrokratizaci, rostoucí závislost na vědě a posedlost efektivitou (Hargreaves, 1982: 41), ve kterém „je sportovec producentem a diváci konzumentem“ (Rigauer, 1981: 68-69).

Někteří lidé z akademické i žurnalistické sféry společnosti také občas parafrázuji Marxovu práci, když hovoří o sportu jako o „opiu“ lidstva a dávají jej do spojení s falešným vědomím společnosti (např. Barash, 2009 In Walker, 2012: x; Routledge, 2013). Na druhou stranu, vrcholový sport v socialistických státech vždy představoval jednu z priorit pro politické špičky (Giulianotti, 2016; Broadbent, 2016: 88). Není těžké odhadnout, proč tomu tak bylo. Mezinárodní sportovní poměrování poskytovalo vhodný prostor pro prezentování nadřazenosti socialistického uspořádání společnosti a úspěšní sportovci sloužili jako loutky statní propagandě. V tehdejším Československu šlo například o Emila a Danu Zátopkovi, velké sportovní hvězdy padesátých let, jejichž život se razantně změnil po srpnových událostech roku 1968 (Broadbent, 2016).

Kritické hlasy se ale neozývají pouze z čistě levicových kruhů. Pro zástupce gender studies je sport nadstavbou společenského uskupení, které je stále patriarchální – sport je prostředím stvořeným muži pro muže. Toto prostředí reprodukuje mužskou nadřazenost ve společnosti a akcentuje nejen chování misogynie a mužského sexismu, ale také dalších prvků diskriminace, například homofobie (Sekot, 2006: 42).

Možná si lze klást otázku, proč se problematice sportu věnovat a jevy s ním spojené zkoumat. Jay Coakley, respektovaný sociolog sportu, odpovídá: „Sport se stal jednou z nejdůležitějších institucí moderního světa. [...] Rituály na půdě sportu k sobě váží více pozornosti a zkušenosti než na půdě kterékoli jiné institucionální či kulturní aktivity. [...] Sport byl uctíván fašisty i komunisty, vyznavači volného trhu a politickými obstrukčníky“ (Coakley, 2001: 1-379). Aleš Sekot (2006: 199) pak podotýká, že sport profesionální (tj. zobrazovaný v médiích) sehrává stále důležitější roli nejen v televizním vysílání, ale v našich životech obecně, neboť zprostředkovaně ovlivňuje systém našich hodnot, a tím tak i názor na svět.

## 2. Vývoj televizního vysílání

### 2.1 Všeobecný vývoj televizního vysílání s důrazem na sport

Již v meziválečných letech začala pomalu růst tisku a rozhlasu konkurence v podobě televize. Významným byl rok 1936, ve kterém začalo pravidelné vysílání britské BBC a v Německu byly vysílány první přímé přenosy z olympijských her v Berlíně.<sup>16</sup> Ve 25 televizních sálech v Berlíně, dvou v Lipsku a jednom v Postupimi mohli diváci sledovat až šestihodinové přímé přenosy. Tehdejší kamery ale byly velice citlivé na světlo, obraz v dostatečné kvalitě mohly snímat pouze za slunečního svitu (Šmíd, 2004), i tak šlo o velký milník.

Na druhé straně Atlantického oceánu začala pravidelně vysílat televizní stanice NBC v roce 1939. 17. května téhož roku provedla první přímý přenos sportovní události, konkrétně šlo o univerzitní utkání v baseballu mezi Kolumbijskou univerzitou a Princetonem. Na podzim pak vysílala první přenos z utkání profesionální ligy amerického fotbalu mezi Philadelfií a Brooklynem. Na rozdíl od Evropy, kde povětšinou pokusy o televizní vysílání utnula 2. světová válka (i BBC se během ní odmlčela a opět vysílat začala až v roce 1946), vysílání ve Spojených státech pokračovalo i nadále (Denninger, 2012: 9–11).

Válkou byla přerušena samozřejmě i kontinuita mezinárodních sportovních akcí. Zajímavou skutečností je, že zatímco olympijské hry v Londýně roku 1948 mohli diváci sledovat až na vzdálenost několika desítek kilometrů, o čtyři roky později v Helsinkách žádné vysílání neprobíhalo. Důvod byl prozaický, televize ve Finsku ještě nebyla (Šmíd, 2004).

Prvními mezinárodně (po evropském kontinentu) vysílanými olympijskými hrami byla Cortina d'Ampezzo 1956. Přes satelit vysílané olympijské hry v Tokiu 1964 pak umožnily celé planetě sledovat sportovní počínání v přímém přenosu a o čtyři roky později již mohli diváci sledovat hry v barvě (Šmíd, 2004).

Takzvané vysílání ve vysokém rozlišení (i když v jiném standardu, nežli je dnes běžné) uvedla jako první japonská komerční televize NHK již v roce 1974. O deset let později tato televize vysílala HDTV kamery na olympijské hry v Los Angeles 1984, a ty se tak staly první světovou

---

<sup>16</sup> Převzato z poznámek předmětu JJM229 Vývoj televizního vysílání v českých zemích.

událostí přenášenu, alespoň malým dílem, ve vysokém rozlišení. Nicméně tyto záběry byly dostupné pouze úzké skupině diváků v Japonsku s tehdy velice drahými HD televizory (Howett, 2006: 104).

Vývoj nejen přímých sportovních přenosů, ale médií obecně, výrazně ovlivnil rozvoj osobních počítačů a posléze internetu. Došlo ke změně práce s informacemi a jejich zpracováním, dnešní televizní stanice využívají plně automatizovaných redakčních systémů, do kterých se nahrávají jak sestříhané reportáže, tak texty zpráv (Česká televize, 2016). Změna nastala také v komunikaci mezi televizí a divákem. Telefonní linky byly nahrazeny různými webovými anketami nebo příspěvky ze sociálních sítí, které zvyšují interaktivitu přímých přenosů.

Počítače ovlivnily i to, jak dnešní přenosy vypadají. Televizní grafika, na kterou se v počátcích sportovního vysílání v Československu používal obyčejný rotující buben s ručně psanými titulky, je dnes vytvářena za pomoci specializovaného softwaru.<sup>17</sup>

První elektronické platformy se objevily již v 70. letech a umožňovaly aktualizaci informací během samotného zápasu. Další rozvoj výpočetních technologií umožnil vzniknout například tzv. elektronické tužce (v anglickém originále telestrator).<sup>18</sup> Telestrator je technologií, která umožňuje kreslení pomocí stylusu (elektronického pera) na pohybující se video záznam. Poprvé se objevil při Superbowlu (finále ligy amerického fotbalu) v roce 1982 na obrazovkách stanice CBS při rozboru opakovaných záběrů ze hry.<sup>19</sup>

V devadesátých letech nastaly další významné změny. Odklon od dedikovaného hardwaru k systémům pracujícím na struktuře Windows umožnil designérům vkládat do specializovaných programů (v anglickém originále character generators) grafiku vytvořenou v jiných programech – nejčastěji Adobe Photoshop nebo Illustrator.<sup>20</sup> Další významnou

---

<sup>17</sup> Příkladem úplného softwarového řešení 2D a 3D televizní grafiky je třeba RT Software, který používá britský Sky Sports a BT Sports (RT Software Ltd, 2016).

<sup>18</sup> Technological Innovations in Sports Broadcasting, 2015. In: *Engineering and Technology History Wiki* [online]. 28. 9. [cit. 4. 2. 2017]. Dostupné z: [http://ethw.org/Technological\\_Innovations\\_in\\_Sports\\_Broadcasting](http://ethw.org/Technological_Innovations_in_Sports_Broadcasting).

<sup>19</sup> DUPONT, Kevin Paul, 2014. Father of Telestrator drew it up right. In: *Boston Globe* [online]. 28. 9. [cit. 4. 2. 2017]. Dostupné z: <https://www.bostonglobe.com/sports/2014/09/28/father-telestrator-drew-right/O6Pn3rgtZd9XykOYvFQ8dM/story.html>.

<sup>20</sup> A Brief History of Television Graphics. In: *KitPlus.com* [online]. [cit. 4. 2. 2017]. Dostupné z: [https://www.kitplus.com/articles/A\\_brief\\_history\\_of\\_television\\_graphics/49.html](https://www.kitplus.com/articles/A_brief_history_of_television_graphics/49.html).

inovací, která si našla svou cestu do sportovního vysílání, byla technologie schopná sledování pohybu určitých elementů hry a jejich grafického znázornění v reálném čase. Prvně byla aplikována při utkání hvězd NHL na americké stanici FOX v roce 1996.<sup>21</sup> Puk, který je relativně malý a při hře se divákům občas ztrácí, byl na obrazovkách zvýrazněn modrou září obklopující jeho obrysy.<sup>22</sup>

Na stejném principu funguje systém, který představila o rok později televize ESPN nazvaný 1<sup>st</sup> and Ten.<sup>23</sup> Jak jeho název napovídá, používá se při měření tzv. downů v americkém fotbalu. Na televizní obrazovce se zobrazuje žlutá digitální linie naznačující úroveň, na kterou se musí útočící tým dostat. Nespornou výhodou je, že se zdá jako by byla nakreslena na hřišti pod pohybujícími hráči, neruší tedy divákům pohled. Zároveň je systém schopen vypočítávat pohyb kamery, aby se linie udržela stále na stejné pozici.

V posledních letech nedošlo k výraznému posunu, spíše se staví na rozvoji technologií uvedených na trh v 90. letech, lepší hardware umožňuje zapojit složitější a náročnější grafické prvky. Troufám si říci, že vývoj kamerových technologií užívaných ve sportovních přenosech v nedávně době nabral vyšší rychlosti. Přenosy, které dříve obstarávaly pouze kamery statické (na stativu), dnes obohacují záběry z různých pohyblivých kamer. Již několik desetiletí se objevují záběry zápasů ze systému Steadicam, novější jsou různé pohyblivé kamery ovládané přes počítač. V Barceloně 1992 při závodech skokanů do vody se kamera mohla pohybovat se skokanem od chvíle odrazu na prkně až po dopad do vody, při atletických závodech kamera fungující na stejném principu (kamery pohybující se po speciálních kolejnicích) kopírovala pohyb běžců v závěrečné rovině.

Dá se ale říci, že každé olympijské hry chtějí přijít s nějakou novinkou ve snímání sportů. Závody ve veslování na letních hrách v Pekingu 2008 nad kanálem snímala tzv. Spidercam, kamera s gyroskopem zavěšená na kevlarových lanech umožňujících volný pohyb nad celým

---

<sup>21</sup> Tracking the Ice Hockey Puck – FoxTrax (Glow Puck), 2015. In: *Engineering and Technology History Wiki* [online]. 6. 1. [cit. 4. 2. 2017]. Dostupné z: [http://ethw.org/Tracking\\_the\\_Ice\\_Hockey\\_Puck\\_-\\_FoxTrax\\_\(Glow\\_Puck\)](http://ethw.org/Tracking_the_Ice_Hockey_Puck_-_FoxTrax_(Glow_Puck)).

<sup>22</sup> Glow Puck Footage, 2014. In: *YouTube* [online]. 11. 2. [cit. 4. 2. 2017]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=grOtsHuuzE>.

<sup>23</sup> The Making of Football's Yellow First-and-Ten Line, 2015. In: *Engineering and Technology History Wiki* [online]. 28. 9. [cit. 4. 2. 2017]. Dostupné z: [http://ethw.org/The\\_Making\\_of\\_Football%27s\\_Yellow\\_First-and-Ten\\_Line](http://ethw.org/The_Making_of_Football%27s_Yellow_First-and-Ten_Line).

sportovištěm vertikálně i horizontálně.<sup>24</sup> Londýnská olympiáda v roce 2012 například nabídla přes 230 hodin záběrů natočených ve 3D.<sup>25</sup> A při posledních letních hrách v Riu se pro natáčení používaly drony a některé závody šlo v Japonsku sledovat až v rozlišení 8K (americká NBC nabídla svým divákům záběry ve 4K).<sup>26</sup>

I v profesionálních přímých přenosech našly své využití GoPro kamery, například při závodech Světového poháru v alpském lyžování nebo na X Games.<sup>27</sup> Budoucnost pak někteří vidí ve virtuální realitě<sup>28</sup>, a tudíž ve 360 stupňovém snímání sportovních událostí.

Budoucnost nových televizních technologií, a digitálních technologií obecně, předestírá v knize *Television Sports Production* Jim Owens (2016: 81-85). Domnívá se, že standardní vysílání v rozlišení 4K je stále ještě relativně daleko, alespoň tedy v horizontu několika nejbližších let. Rozlišení 4K může mít relativně omezenou životnost, neboť se již aktivně pracuje i na rozvoji televizního vysílání v rozlišení 8K. Owens (2016: 83-84) avšak cituje Toreho B. Nordhala, konzultanta televizních stanic, který je přesvědčen, že rozlišením 4K se dosáhne limitu rozlišení domácích televizí a jeho další zvýšení neposkytne kvalitnější divácký zážitek. Dodává, že celá technologie koncipována pro televize s velikostí minimální 84 palců, tudíž ne pro běžné domácnosti. Nicméně japonská televize NHK ji testuje a v roce 2020 plánuje poskytnout divákům celé olympijské hry v této kvalitě obrazu.

Celá situace ale může dopadnout podobně jako pokusy s vysíláním ve 3D. Zatímco ta se prosazuje do kin, její rozvoj do domácností je pořád vzdálený. Problém je nezbytnost užívání 3D brýlí a také nedostatek vysílaného obsahu. Ještě delší cestu před sebou má holografické zobrazení sportovních událostí (Owens, 2016: 85).

---

<sup>24</sup> LLOYD, Tom, 2016. Special Report: Broadcast technology. In: *SportsPro* [online]. 14. 3. [cit. 5. 2. 2017]. Dostupné z: [http://www.sportspromedia.com/special\\_reports/special\\_report\\_broadcast\\_technology](http://www.sportspromedia.com/special_reports/special_report_broadcast_technology).

<sup>25</sup> RUBENS, Paul, 2012. Olympic Games coverage: HD, robotic cameras and 3D. In: *BBC News* [online]. 17. 7. [cit. 5. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/technology-18690822>.

<sup>26</sup> KANTER, Jake, 2016. Here's how the newest technology is changing how we watch the Olympics. In: *Business Insider UK* [online]. 3. 8. [cit. 5. 2. 2017]. Dostupné z: <http://uk.businessinsider.com/big-tv-innovations-at-rio-olympics-2016-8>.

<sup>27</sup> LLOYD, Tom, 2016. Special Report: Broadcast technology. In: *SportsPro* [online]. 14. 3. [cit. 5. 2. 2017]. Dostupné z: [http://www.sportspromedia.com/special\\_reports/special\\_report\\_broadcast\\_technology](http://www.sportspromedia.com/special_reports/special_report_broadcast_technology).

<sup>28</sup> KANTER, Jake, 2016. Here's how the newest technology is changing how we watch the Olympics. In: *Business Insider UK* [online]. 3. 8. [cit. 5. 2. 2017]. Dostupné z: <http://uk.businessinsider.com/big-tv-innovations-at-rio-olympics-2016-8>.

Owens (2016: 74) připomíná, jak moc naše chápání televize změnili chytré telefony, tablety a streamovací služby na internetu. Přidává se k myšlenkám konvergence médií, ale popisuje, že ta byla profesionály v televizích špatně chápána. Namísto jakéhosi vměstnání ostatních médií do televize, je to naopak ona, která musí otevírat svůj obsah do dalších zařízení. Nesmí být ale pouhou kopií toho, co divák může sledovat na televizních obrazovkách. Část diváků při sledování přenosu v televizi užívá nějakého přenosného zařízení pro dohledávání doplňujících informací o utkání a zde Owens (2016: 88-91) vidí cestu, kterou se mohou televize dále rozvíjet. Mimoto mohou chytré telefony a tablety zvýšit interaktivitu diváka s televizí, ať už v rámci nějakých hlasování či v možnosti aktivně zasahovat do vysílání. Owens proto často používá termínů personalizace a většího zacílení na koncového diváka.

## 2.2 Televizní vysílání v Československu a České republice

V Československu začala televize vysílat 1. května 1953, podle přání tehdejší vlády. Šlo o značně šibeniční termín, neboť ještě na začátku roku 1952 byl vývoj televize zcela zastaven.<sup>29</sup> Pro účely vysílání dostala část budovy Měšťanské besedy, která ale byla pro televizní vysílání značně nevyhovující.<sup>30</sup> Před příchodem televize nebyla dostatečně zrekonstruována a od roku 1972 byla navíc chráněnou památkou<sup>31</sup> (Záruba, 1989: 13).

Jako v případě Spojených států amerických, i v Československu pomohly rozšíření televize do domácností přímé sportovní přenosy. Prvním přenosem přenášeným televizí se stal hokejový zápas mezi výběrem Prahy a švédským Leksandem z 11. února 1955. Zápas komentovali dva reportéři, Josef Valchář a Vít Holubec (Marek, 2012: 16). Ledovou plochu zabíraly tři kamery, každá z nich jedno pásmo hřiště. Vysílání mělo být pouze pokusné, na obrazovkách se měly objevit pouze dvě třetiny, ale na základě pozitivní reakce diváků v průběhu zápasu se vysílal nakonec celý (Záruba, 1989: 42). I úspěch tohoto přenosu přispěl k tomu, že se již o několik týdnů později vysílal i první přenos fotbalového utkání. Podle údajů z diplomové práce Roberta Záruby (1989: 46) byl poprvé přenášen 20. března zápas Spartaku Praha Sokolovo (dnešní AC Sparta Praha) a bratislavské Rudé Hvězdy, nicméně se lze v literatuře setkat i s datem 2. května a utkáním pražské Sparty (tedy Spartakem Sokolovo) a polské Polonie Bytom (Bednařík, Jirák a Köpplová, 2011: 199).

---

<sup>29</sup> Převzato z poznámek předmětu JJM229 Vývoj televizního vysílání v českých zemích.

<sup>30</sup> Beseda na ČST vlastně zbyla, předtím ji odmítl Státní soubor písní a tanců (Záruba, 1989: 13).

<sup>31</sup> V té době ale již docházelo k postupnému přesunu na Kavčí Hory (Vlášek, 2012: 17).



Přímé přenosy zajišťoval první přenosový vůz Československé televize přestavěný z autobusu Škoda 706. Vybavení vozu zahrnovalo tři kamery, elektroniku zpracovávající signál a režii, a také malý směrový spoj (Vambera, 2014: 78-79).

Na začátku roku 1956 se na televizních obrazovkách objevují první živé záběry ze zahraničí, a to z olympijských her v Cortině d'Ampezzo (Vlášek, 2008: 19). O tom, jak se vlastně podařilo zajistit přímé přenosy píše Robert Záruba (1989: 53) a Milan Šmíd (2002). Záruba vychází z vyprávění Miroslava Hladkého, Šmíd srovnává vzpomínky tří přímých účastníků (Hladký, Kohout a Ráž) a verzi popsanou v Zárubově práci částečně upravuje. Faktem je, že tehdejší vedení ČST spoléhalo na dohodu s NDR a italské televizi RAI nechtěla za přenosy nic platit. Italskou stranu se nakonec podařilo přesvědčit. Výpovědi svědků se shodují v tom (Šmíd, 2002), že klíčovou roli ve vyjednávání měl jistý pan Braun ze zahraničního odboru RAI, který vysílání povolil, ale údajně s tím, že jde o pirátství (Záruba, 1989: 53).

Rok 1956 nebyl pro sport v Československé televizi důležitý pouze olympijskými hrami. Jako součást tzv. Politicko-zpravodajského vysílání byla utvořena sportovní redakce. Jejím vedoucím se stal Miroslav Hladký, předtím redaktor Mladé fronty (Záruba, 1989: 53). S novou redakcí se na obrazovkách televize začal objevovat také pořad Branky, body, vteřiny. Trio Miroslav Hladký, Vít Holubec a Rado Siváček připravilo první díl pořadu 11. března 1956. Přesto, že se v průběhu let měnil formát a na určitou dobu také název pořadu<sup>32</sup>, jde o nejdéle vysílaný pořad v dějinách televize na českém území.

V 60. letech se televize pomalu začínala stávat běžnou součástí československých domácností. Počet televizních přijímačů vzrostl ze dvou milionů v roce 1965 až na tři miliony v roce 1969 (Šmíd, 2003).

Rok 1962 je ze sportovního<sup>33</sup> hlediska důležitý mistrovstvím světa ve fotbale pořádaného v Chile, kde se československý tým probil až do finále. Diváci ještě nemohli sledovat přímé přenosy, ale pouze záznamy zápasů, které byly přepravovány do Evropy letecky a

---

<sup>32</sup> Mezi roky 1976 a 1993 nesl název Branky, body, sekundy (Česká televize, 2016).

<sup>33</sup> Aby nebyl zcela opominout historický vývoj, v tomto roce došlo také k eskalaci konfliktu mezi Spojenými státy americkými a Sovětským svazem během tzv. karibské krize (Macoun, 2012).

s několikadenním zpožděním (Mikyska, 1970: 7). Finálový zápas Čechoslováků a Brazilců se sice hrál v neděli, ale diváci jej mohli vidět až v úterý (Vlášek, 2008: 22).

Výrazný posun nastal při olympijských hrách v Tokiu 1964, které byly, jak již bylo zmíněno, přenášeny transkontinentálně. „Signál se z Tokia přes oceán dostával pomocí telekomunikační družice typu Syncom [...] Už zimní olympiáda v Innsbrucku 1964 mohla televizní satelit využít, ale nakonec z toho sešlo a přes oceán se letecky posílaly jen záznamy“ (Marek, 2012: 30).

Přechod na barevné vysílání představoval výzvu pro televizi na začátku 70. let. Sportovní vysílání opět hrálo důležitou roli, neboť první pokusy ČST provedla při mistrovství světa v lyžování ve slovenských Tatrách v roce 1970.<sup>34</sup> Pravidelné barevné vysílání pak bylo zahájeno 9. května 1973 na druhém kanálu televize, který vysílal již od 10. května 1970.<sup>35</sup> Vznik druhého programu byl pro sportovní přenosy podstatný, protože se většina z nich na „dvojku“ přesunula (Záruba, 1989: 205).

Od roku 1973 se při domácích přenosech čas od času začalo na obrazovce objevovat velké R. Znamenalo to tzv. zpomalenou reprodukci (opakovaný záznam), kterou umožňovalo elektromagnetické záznamové zařízení<sup>36</sup>, o které tehdejší členové sportovní redakce dlouhé roky prosili vedení (Vlášek, 2008: 38).

Z událostí 70. let ještě stojí za zmínku postupné přesouvání televize do budovy na Kavčích horách, a hlavně 3. leden 1979, kdy byl zprovozněn Objekt Televizních novin.<sup>37</sup> Do nových prostor se přestěhovala zpravodajská část sportovní redakce (Záruba, 1989: 260).

Milan Šmíd (2003) ve svém článku hodnotí osmdesátá léta v televizi jako léta stagnace a marného čekání na perestrojku. Opravdu se zdá, že televizní vysílání stagnovalo nejen svým obsahem, ale poněkud také technologickým rozvojem. Výrazným posunem pro natáčení sportovních reportáží byl přechod od 16 mm filmů na magnetické pásky, které se rychleji

---

<sup>34</sup> Převzato z poznámek předmětu JJM229 Vývoj televizního vysílání v českých zemích.

<sup>35</sup> ČST v datech. In: *Česká televize* [online]. [cit. 1. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/cst-v-datech/>.

<sup>36</sup> Převzato z poznámek předmětu JJM272 Dějiny české sportovní žurnalistiky.

<sup>37</sup> Kavčí hory v datech. In: *Česká televize* [online]. [cit. 1. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/studia/kavci-hory/kavci-hory-v-datech/>.

zpracovávaly a nemusely se vyvolávat. Na magnetický pásek se vešel záznam celého zápasu, předtím byl reportér výrazně limitován časovým úsekem, který byl filmový kotouč schopen pojmout. Přelom 80. a 90. let je pak spojen s érou osobních počítačů a nových technologií jako čtecích zařízení.<sup>38</sup>

Sametová revoluce a s ní spojené změny přinesly Československé (do roku 1992) a České televizi svobodu ve vysílání, ale také konkurenci v podobě komerčních stanic. „V nabídce se záhy objevila první významnější soukromá televizní stanice. Jednalo se o stanici *Premiéra* provozovanou společností *FTV Premiéra, a.s.*, s účastí italského kapitálu. *Premiéra* získala v listopadu 1992 licenci regionálního vysílatele a začala vysílat v červnu 1993. V polovině 90. let jí Rada ČR pro rozhlasové a televizní vysílání umožnila stát se celoplošnou televizní stanicí. V roce 1997 změnila název na *Prima*“ (Bednařík, Jirák a Köpplová, 2011: 378).

4. února 1994, rok po udělení licence skupině okolo Vladimíra Železného a amerického investora (CME), spustila své vysílání TV Nova. Během prvních čtyř měsíců získala TV Nova větší sledovanost, než kterou měly oba kanály České televize (Šmíd, 2003).

Nástup TV Nova byl nezpochybnitelně velkolepý, i když o podstatě jejího úspěchu se akademici často vyjadřují s despektem. Televize svým obsahem rezignovala „... na společensky významné cíle informativního, edukativního či kulturotvorného charakteru“ (Bednařík, Jirák a Köpplová, 2011: 378) a „...zaměřila se na nižší společenské vrstvy a bulvární vysílání zahrnující pornografii“ (Čulík, 2004: 642).

Konkurenci poznala Česká televize i na poli sportovních přenosů. ČT již neměla monopol na přenášení všech sportovních událostí českým divákům. Na Nově se brzy po jejím vzniku začaly objevovat zápasy Gambrinus ligy (tehdejší název nejvyšší fotbalové soutěže) a na obrazovkách komerčních stanic zůstaly až do roku 2006.

Nové tisíciletí, kromě televizních krizí na Nově a v České televizi, přineslo také počátek digitalizace pozemního televizního vysílání (DVB-T). Důvodem této změny bylo zefektivnění kapacit frekvencí.

---

<sup>38</sup> Přejato z přednášky Jakuba Bažanta.

Pokusné vysílání začalo v oblasti Prahy a Brna, ale několik let zůstalo pouze ve formě experimentálního vysílání. Vládní složky se jen těžko domlouvaly s komerčními stanicemi na přechodu z analogového na digitální vysílání, neboť ty musely své frekvence uvolnit. V roce 2004 byly vytvořeny tři multiplexy (tehdy A, B, C) pro tři správce (České radiokomunikace, Czech Digital Group a Český Telecom) (Tejkalová, 2008: 44-45). O rok později, 21. října 2005 bylo spuštěno standardní digitální vysílání v Praze a později toho roku i v Brně. Rokem 2007 začalo postupné vypínání analogového vysílání a skončilo de facto až 12. února 2012 vypnutím analogového vysílání TV Nova na Zlínsku.<sup>39</sup> V současné době fungují 4 multiplexy celostátní a řada multiplexů regionálních.

Mezi nově vzniklé programy se stále ještě řadí ČT Sport. Její vysílání začalo olympijskými hrami v Turíně 2006.<sup>40</sup> Dostala se do konkurenčního prostředí placených sportovních stanic, zejména Eurosportu nebo také Galaxie Sport, dnes již známou jako Nova Sport<sup>41</sup>. Zpočátku ji trápila personální krize a poněkud nejasná vize<sup>42</sup>, ale na rozdíl například od slovenské Trojky, sportovního kanálu STV, funguje dodnes a vysílá většinu významných mezinárodních sportovních událostí.

Naposledy hrál sport významnou roli ve vývoji vysílání České televize v roce 2010 při olympijských hrách ve Vancouveru. Začátkem těchto her ČT přešla ze zkušebního do standardního vysílání ve vysokém rozlišení. Pro HD vysílání fungoval program ČT HD, na kterém se objevoval obsah všech stanic.<sup>43</sup> V roce 2012 začaly postupně jednotlivé kanály nabízet celý svůj program ve vysokém rozlišení.<sup>44</sup>

---

<sup>39</sup> POLÁK, Lukáš, 2012. Analog zmizí z mapy České republiky. Zítřka ho vypne Nova. In: *DigiZone.cz* [online]. 11. 2. [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/clanky/analog-zmizi-z-mapy-ceske-republiky-zitrah/>.

<sup>40</sup> Česká televize, 2006. Naladění ČT4 SPORT před jeho spuštěním [online]. 7. 2. [cit. 5. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/tiskove-zpravy/?id=1435&strana-2=193&category=2>.

<sup>41</sup> POLÁK, Lukáš, 2008. Zítřka v osm hodin ráno skončí Galaxie sport. In: *DigiZone.cz* [online]. 3. 10. [cit. 5. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/clanky/zitrah-v-osm-hodin-rano-skonci-galaxie-sport/>.

<sup>42</sup> Převzato z přednášky Jakuba Bažanta.

<sup>43</sup> Česká televize, 2009. ČT HD: Satelitní vysílání ČT od 31. 8. ve vysokém rozlišení [online]. 10. 8. [cit. 5. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/tiskove-zpravy/?id=4074&strana-2=81&category=2>.

<sup>44</sup> POLÁK, Lukáš, 2012. Multiplex 3 se rozšířil o HD kanály České televize a dočkal se i překvapení. In: *DigiZone.cz* [online]. 17. 7. [cit. 5. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/clanky/multiplex-3-se-rozsiril-o-hd-kanaly-ceske-televize-a-dockal-se-i-jednoho-prekvapieni/>.

V posledních letech dochází také k zavádění tzv. HbbTV (hybridní televize). Tato platforma využívá propojení televize s internetem a nabízí například archiv pořadů daného televizního programu, teletext a další speciální aplikace.<sup>45</sup>

Výzvou pro následující roky je přechod na formát DVB-T2, který umožňuje až pětkrát vyšší datový tok. Díky tomu je schopen vysílat v Ultra HD kvalitě (jinak nazývané 4K a 8K) a dále rozvíjet služby tzv. hybridních televizí. Zatím probíhá testování a s úplným přechodem na DVB-T2 se počítá až v roce 2020.<sup>46</sup>

### 3. Vztah sportu a médií perspektivou společenských věd

Je nezpochybnitelné, že sport zabírá výrazné místo v obsazích médií a objem sportovního zpravodajství v novinách, časopisech, radiích, a hlavně v televizi se neustále zvyšuje (Cashmore, 2000: 275-278). Někteří namítají, že tato skutečnost pouze dokazuje postupný proces zezábavňování obsahu médií a celé odvětví sportovního žurnalistiky označují „hračkářstvím světa zpravodajství“. David Rowe, autor mnoha článků a knih na téma vztahu sportu a médií, píše, že tento přístup je z části dán i „snobstvím a kulturními předsudky“ v mediálním světě (Rowe, 2007: 385). Podobné smýšlení není do jisté míry cizí ani akademické obci a v rámci společenských věd studium sportu stále teprve získává na významu. Až v posledních desítkách let se rozvíjí extenzivní výzkum, přestože moderní sport existuje již téměř dvě století. Studium sportu se mohou, v určitém směru, zabývat snad všechny disciplíny společenských věd.

„Vztahy mezi médii a sportem během poslední dekády přitahují stále větší pozornost badatelského zájmu“ (Bernstein a Blain, 2003: 1). Příspěvky do zkoumání vzájemné provázanosti pocházejí z disciplín sociologie sportu, historie sportu, kulturních studií, mediálních studií, žurnalistiky, genderových studií či politické ekonomie (Sekot, 2006: 200). Stále ale zůstávají oblasti spojené s mediálním pokrytím sportu, ve kterých nebylo provedeno

---

<sup>45</sup> ŘÍČNÝ, Václav, 2011. Co je to hybridní televize HbbTV a jak tato platforma funguje? In: *DigiZone.cz* [online]. 5. 12. [cit. 5. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/clanky/co-je-hybridni-televize-hbbtv-a-jak-funguje/>.

<sup>46</sup> DVB-T2 – Digitální TV vysílání budoucnosti. In: *České radiokomunikace* [online]. [cit. 5. 2. 2017]. Dostupné z: <https://www.cra.cz/dvb-t2>.

mnoho výzkumů. Jednou z oblastí je i přímý televizní přenos sportovní události (Desmarais a Bruce, 2009: 129), zvláště pak její vizuální stránka (Huggins, O'Mahony 2011:1090).

Sociolog sportu Aleš Sekot o vztahu dvou fenoménů píše následující: „Sport a média dnes tvoří osudově pevně provázaný institucionální svazek. Mediálně atraktivní sporty jsou tak zejména pro televizi jedinečným zdrojem příjmů a silný impulzem zvyšování diváckého zájmu. Medializovaný sport se stává nedílnou součástí naší existence. Informuje nás o sportu a lidech kolem sportu, tím jsme zpětně vystaveni ovlivňování našeho pohledu na svět“ (Sekot, 2006: 203).

Předpokládá se, že masová média mají silné socializační účinky. K tomuto tvrzení sice neexistují empirické důkazy (McQuail, 1999: 202), ale „kolem [jeho] užívání se mohou vytvářet i příležitostné nebo trvalejší skupinové vztahy“ (Bednařík, Jiráček a Köpplová, 2011: 117). Lidé si také přizpůsobují denní program na základě televizního vysílání a uspořádávají si okolo televize nábytek v domácnosti (Bednařík, Jiráček a Köpplová, 2011: 155).

Moderní média, především televize a internet, mají výrazný podíl na vzniku fenoménu celebrit (Jiráček, Köpplová, 2009: 96), a to nepochybně i celebrit sportovního světa. Sekot je v knize Sociologické problémy sportu (2008: 175) odlišuje od termínu sportovního hrdiny, neboť, „jestliže soudobé informační technologie a komunikace umožňují zejména globální šíření image jedinců a událostí v reálném čase ve smyslu viditelné známosti, v minulosti všeobecná známost a proslulost znamenala časem prověřenou velikost, význam, důležitost“. Sportovní celebritu nemusí odlišovat nezbytně úspěchy na sportovním poli, ale její mediální obraz, jednoduše řečeno množství prostoru, které se jí v médiích dostává. To je propojeno i s reklamními aktivitami, které nejen dále zvyšují popularitu daného sportovce, ale zajišťují mu také výrazný přísun finančních prostředků.<sup>47</sup> Fenomén ve společnosti známých sportovců ale není ničím novým, objevuje se již s počátky moderního sportu, nicméně alespoň Sekot jim připisuje status sportovního hrdiny či idolu (2008: 174), v jeho definici sportovce význačných kvalit.

---

<sup>47</sup> Důkazem budiž David Beckham, sportovní celebrita par excellence.

### 3.1 Přímý přenos jako divadelní představení

Na přímý televizního přenos sportovní události lze hned z několika hledisek aplikovat teorii Ervinga Goffmana popsanou v knize *Všichni hrajeme divadlo* (1999), později nazvanou dramaturgická analýza či dramaturgická sociologie. Goffman ukazuje na běžných sociálních interakcích, že jsou malými divadelními představeními, ve kterých se občas každý z nás stává, záměrně či bezděčně, hercem ve snaze prezentovat sebe sama před okolím (Goffman, 1999: 10-11). Touto analogií života s divadelním představením je podle něj možné popsat chování členů společnosti. V srdci celé Goffmanovy teorie je zakotvena myšlenka, že si jedinec své jednání ani neuvědomuje a svou roli hraje s naprostým přesvědčením (Baňouch, 2000: 224).

Goffman dělí představení na dva prostory, scénu (přední region) a zákulisí (zadní region). Scéna je prostorem, ve kterém se „hraje“, a není tak žádoucí, aby zde jedinec vystupoval z role. Zákulisím pak je všechno to, co je pohledu diváka skryto. Herec zde může takzvaně odložit svou masku a chovat se ve své přirozenosti (Goffman, 1999: 110-113). „Zadní region či zákulisí můžeme definovat jako místo vztahující se ke konkrétnímu představení, kde je dojem vyvolaný výkonem vědomě coby realita popírán“ (Goffman, 1999: 113).

Samotní sportovci se svým konáním pokoušejí v divácích vyvolávat určitý dojem. Jejich snahou je ukázat své sportovní dovednosti a podvědomě vzbudit v divácích pocit obdivu. Jaké jsou sportovcovi opravdové pohnutky může divák pouze odhadovat, a to na základě mimovolného expresivního chování. V extrémním případě může dojít k vystoupení z role, kdy herec svým chováním ukazuje skutečné pohnutky a nesnaží se hrát předepsanou roli. Zároveň ale divák není schopen přesně určit, zdali je například nějaký projev nesportovního chování oním vystoupením z role nebo jen pokračováním představení ze strany sportovce.

Při natáčení úvodních, spojovacích a závěrečných studií spolupracují zaměstnanci televize v týmu, aby dosáhli chtěného výsledku. Scénou je studio, které zabírají kamery a pohybují se v něm redaktoři a experti. Studio je nasvícené, čisté a upravené. Redaktoři a experti jsou oblečení do obleků, mají upravený vzhled. Zákulisí začíná tím, co ve studiu „není“; tj. je prostorem, který není snímán kamerami. Oproti studiu je temný, povaluje se zde volně kabeláž a jedinci v něm se pohybující již tolik nedbají o svůj vzhled ani chování. V extrémním případě může redaktor odvyšlat svůj segment například v saku, trenýrkách a pantoflích, k čemuž se

občas redaktoři přiznávají (Česká televize, 2016), a pokud je přitom zabírána pouze horní polovina jejich těla, není divákův dojem narušen, neboť i prostor za stolem je vlastně zákulisím.

### 3.2 Produkce přímého přenosu

„Způsoby uspořádání mediálního obsahu (od zahraničních zpráv přes horoskopy, rady, ekonomické zpravodajství, seriály [až] po sportovní přenosy) mají ustálenou, konvencionalizovanou podobu (kompozici) a jejich produkce a konečná podoba se řídí ustálenými (a obecně známými) pravidly. Vznikají tak ‚vzorce uspořádání obsahu‘ nabízející místy tak vysokou míru ustálenosti, že lze uvažovat o ‚žánrech‘ či ‚žánrových vzorcích‘, tj. o ustálených, opakujících se typech či kategoriích mediálních produktů“ (Bednařík, Jiráček a Köpplová, 2011: 308). Fotbalový přenos je uspořádán podle povahy sportu, zároveň má ustálenou a divákovi známou strukturu. Přímý přenos nejčastěji obsahuje předzápasový program, nástup týmů na hřiště, průběh hry, poločasovou přestávku a pozápasové studio s rozhovory a analýzami. V přenosu se objevují podobní protagonisté, opakující se zápletky a obsahové vlastnosti.

Michael Real (2014: 21) píše, že v moderním světě televize, ve kterém hraje prim reality TV, sport vlastně nejvíce představuje „reálný“ televizní formát tím, že probíhá v reálném čase, výkony jedinců na „jevišti“ doopravdy ovlivní výsledek, a navíc dle Reala nemá sport jasný scénář. Zároveň ale píše, že televizní obraz má svou vlastní realitu, a proto je s ním možné nakládat, manipulovat a modifikovat. V dnešních přenosech hrají střih a grafické elementy významnou roli a televizní vysílání sportu tak není přímou reprodukcí skutečnosti (Real, 2014: 24), stává se mediální událostí (Clarke a Clarke, 1982: 70-71). Jan Děkanovský částečně svou interpretací odkazuje na Umberta Eca: „Přímý přenos není nepředpojatý, naopak: od samých počátků televizního vysílání bylo jasné, že i přímý přenos je otázkou volby a manipulace. Televizní kamery, které snímají sportovní utkání, provádějí selekci událostí, některé aspekty událostí opomíjejí, na jiné soustředí pozornost, mění perspektivu apod. Událost je tedy prezentována divákům tak, jak ji vidí režisér přenosu. Divákovi se tím pádem nedostává objektivního zprostředkování, nýbrž interpretace události“ (Děkanovský, 2008: 35).

S tím Děkanovský spojuje i tendenci lidského vnímání rámcovat nahodilý koloběh události do narativní struktury, tím tak tyto události pro recipienta získávají smysl a srozumitelnost



(Děkanovský, 2008: 35). V případě přímého přenosu sportovní události jde ale o zcela jinou naraci nežli v případě filmu, neboť některé záběry, které by film díky možné selekci neukazoval, se stávají součástí vysílání (Děkanovský, 2008: 69). Umberto Eco (2006: 307) na toto téma přidává: „Je-li pro umění typické, že ze suroviny zkušeností vytváří organizaci údajů, která by odrážela osobnost autora, pak přímý televizní přenos obsahuje to podstatné, co patří k uměleckému počínu, sice jakoby jen v kostce, v elementární podobě, a tak nahrubo a jednoduše, že tu neustále hrozí riziko, že se upadne do pouhé improvizace, v níž nemá místo úvaha, ale že to obsahuje, o tom nemůže být sporu“.

Zájem o narativní techniky mediální sportovní produkce projevují nejen mediální analytici, ale také sociologové sportu. „Pozornost tak k sobě váže jak zkoumání metod zvyšování divácké atraktivity prostřednictvím technik střídání úhlů pohledu různých kamer, zpomalení, opakování a prolínání záběrů, tak analýza komentářů, interview, prohlášení a diskuzí“ (Sekot, 2006: 204).

„Vizuální, verbální a zvukové techniky jsou využívány v procesu utváření dramatické sportovní podívané, která je prezentována divákům usazeným v pohodlí vlastních domovů. Drama je v souladu s pravidly divadelní produkce prezentováno různými způsoby. [...] Upozornění na minulé akce, zvláště podtržení emočních krizí nebo triumfu, je účinnou cestou vytváření diváckého očekávání, napětí a vzrušení. [...] Snaha učinit z každé herní situace či sportovního výkonu vzrušující podívanou je výrazem snah médií přitáhnout a udržet diváckou pozornost a zajistit případně i v následné graficky a odborně fundované diskuzi dobrou orientaci o průběhu, taktice a klíčových momentech sportovního klání“ (Sekot, 2006: 205-206).

Vizuální techniky, jak je nazývá Sekot, představují zajímavou, ale výzkumníky relativně opomíjenou oblast. Přitom, jak píše Farrell (1989: 160), „kvalita [sportovního] výkonu je propojená s kvalitou [televizní] prezentace“. Techniky vizuální produkce (Cummins, 2017) slouží k utváření dojmu „spádu událostí“ (anglicky momentum), i ve chvílích, kdy tempo hry poklesne. „Jsou to prostředky produkce, které zajišťují divákovo emocionální zapojení a vizuální stimulaci“ (Greer, Hardin a Homan, 2009: 179).

Vojtěch Bílý (2012: 28-31)<sup>48</sup>, v návaznosti na knihu Juraje Rusnáka (2010), pak vhodně shrnuje zde představené myšlenky do pěti trendů: kulminace napětí, interaktivita, prolínání reality s fikcí, zvyšování emocionality a rostoucí počet doplňkových informací.

#### 4. Ukotvení termínů z oblasti televizní praxe

Neboť se analytická část této práce soustředí veskrze na obrazovou složku sportovního přenosu, je vhodné popsat několik termínů spojených s prací s kamerovými záběry. Nejdříve je vhodné uchopit teorii velikosti záběrů. Existuje jistě větší množství používaných velikostí, ale pro tuto práci bude dostačovat definovat následující termíny: velký celek, celek, polocelek, detail, velký detail. Velký celek je záběrem, který se běžně používá k uvedení scény, ve sportovních přenosech jde klasicky o záběr na celý stadion, divák není schopen rozpoznat jednotlivé postavy, ty se ztrácejí v prostředí (Owens, 2016: 209). Může také poukazovat na monumentálnost nějaké události.<sup>49</sup>

Definici celku uvádím na základě citace z knihy Jaroslava Bílka (1982: 30): „Celek je velikost záběru odvozená z velikosti zobrazení, zahrnující postavu jako dominantu s prostorem kolem ní. Může mít rovněž informativně-popisnou funkci, zdůrazňovat pohybové složky postavy“. V celku vidíme celou probíhající akci, ve které je sportovec včleněn do kontextu prostředí.

Polocelek je běžně záběr na lidskou postavu od pasu nahoru, zároveň je v pozadí vidět určitý kontext s prostředím (Owens, 2016:210). Detail je například záběr na lidský obličej končící na úrovni ramen, jde o záběr běžně užívaný pro rozhovory, umožňuje vnímat mimiku a emoce člověka (Bílek, 1982: 30). Velký detail ukazuje pouze určitou výseč celku, může jít o záběr na lidskou tvář či detail kopačky, zvyšuje dramaticnost (Owens, 2016:210).

Vyznění určitého záběru může velice ovlivnit i pohyb kamery. Lze odlišit několik základních typů: přiblížení/oddálení, švenk, kamerová jízda, kamerový jeřáb, ruční kamera (steadicam). Přiblížení/oddálení (anglicky zoom) je z technického hlediska změna ohniskové vzdálenosti

---

<sup>48</sup> Jeho publikace je sice bakalářskou prací, nicméně s přihlédnutím k faktu, že výrazně odkazuje na práci mediálního teoretika Juraje Rusnáka a zároveň vhodně charakterizuje ony trendy, jsem se ji rozhodl v této části uvést a dále ji v rámci výzkumu používat.

<sup>49</sup> MASNER, Lukáš, 2007. Velikosti záběrů. In: *25fps.cz* [online]. 25. 6. [cit. 30. 4. 2017]. Dostupné z: <http://25fps.cz/2007/velikosti-zaberu/>.

objektu, švenk (pan/tilt) je pak pohybem kamery po horizontální či vertikální ose. V obou případech jde o pasivní pohyb (kamera zůstává na stejném místě).<sup>50</sup> Kamerová jízda je aktivním pohybem kamery například po kolejích či na nějakém vozidle. Kamerový jeřáb představuje všemožné pohyby kamery umístěné na pohyblivém rameni. Pohyb ruční kamery jsem spojil se steadicam, tj. gyroskopem vyvažovanou kamerou operovanou osobou (Owens, 2016: 215-216).

Se sportovními přenosy je spojeno také pravidlo osy, asi jedno ze základních pravidel pro jejich tvorbu. V případě tvorby přenosů do jisté míry určuje pozici kamer snímajících zápas na stadionu. Tyto kamery jsou umístěny na jedné straně hřiště, aby prostřih mezi nimi divák nemátl (tým hrající zleva doprava by najednou v obraze útočil na druhou stranu).<sup>51</sup>

V této části bych také definoval termíny z interaktivního designu, nicméně jsou vhodně aplikovatelné i pro analýzu počítačem tvořených grafických elementů v televizním vysílání. Jde o termíny těžko přeložitelné, proto je uvádím v jejich anglickém originále. Prvním z nich je skeuomorphism (počeštěně skeuomorfismus). Vyjadřuje jeden z ideologických přístupů ve tvorbě grafických elementů obecně. Je v jistém smyslu vizuální metaforou věcí z reálného života. Jde o vizualizaci reálných objektů reprezentující určitou funkci, emulaci skutečných věcí do digitální podoby. Takovým příkladem budiž koš v počítači opatřený ikonkou realisticky vypadajícího odpadkového koše. Proti němu stojí idea nazývaná flat design, která razí minimalistické pojetí grafiky bez nezbytnosti vytvářet konotace s reálnými věcmi známými z fyzického světa (Stickel, Pohl a Milde, 2014: 362).

Televizní stanice vytváří jednotné grafické standardy, ve kterých jsou jasné definované specifické barvy, písmo a jeho velikost, styl prezentace grafiky, a i specifických animací – to vytváří značku televizní stanice. Televize tento jednotný styl udržuje proto, aby její vysílání bylo divákem snadno identifikovatelné (Owens, 2016: 293). Proto je předpokladem, že z grafického hlediska se přenosy v rámci zkoumaných zemí (stanic) nebudou od sebe odlišovat.

---

<sup>50</sup> MASNER, Lukáš, 2007. Pohyby kamery. In: *25fps.cz* [online]. 25. 6. [cit. 30. 4. 2017]. Dostupné z: <http://25fps.cz/2007/pohyby-kamery/>.

<sup>51</sup> BARBOROVÁ, Jana, 2014. Základy střihu. In: *Video Film TV Makers' Magazine* [online]. 3. 3. [cit. 30. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.vftv.cz/2014/zaklady-strihu-udrzovani-kontinuity/>.

## 5. Mediální systémy v postmoderním světě

Tato kapitola zachycuje teoretické pozadí, které vedlo k výběru konkrétních zkoumaných zemí. Podkladem byla teorie mediálních systémů Hallina a Manciniho z knihy *Systémy médií v postmoderním světě: tři modely médií a politiky* (2004).

Svou teorii Hallin a Mancini postavili na čtyřech parametrech, na jejichž základě byly jednotlivé státy západní Evropy a Severní Ameriky porovnávány: „(1) *vývoj mediálních trhů*, se zvláštním zřetelem na výrazný, či nevýrazný vývoj tisku s masovým nákladem; (2) *politický paralelismus*; to je úroveň a povaha propojení médií a politických stran, nebo šireji pojato, rozsah, v jakém mediální systém odráží hlavní politické členění společnosti; (3) *vývoj novinářského profesionalismu*; a (4) *stupeň a způsob intervence státu do mediálního systému*“ (Hallin a Mancini, 2008: 49).

Na základě aplikace těchto parametrů autoři vytvořili tři modely, které pojmenovali podle geografické či kulturní podobnosti jednotlivých států. Severoatlantický nebo liberální model zastupuje státy Severní Ameriky, Velkou Británii a Irsko. I přes určité rozdíly mezi státy jsou jim společné středně vysoké náklady tisku a relativně rychlý rozvoj komerčního tisku, který byl dán i vysokou mírou gramotnosti u obyvatelstva. Tisk se snaží o neutrální, informačně orientovanou žurnalistiku, v těchto zemích vládne silná profesionalizace žurnalistické práce. Posledně zmíněné skutečnosti platí i pro tzv. demokraticko-korporativistický model (nebo také Severo/středoevropský). V těchto zemích (např. Rakousko, Německo, Nizozemsko, Dánsko, Finsko, Švédsko, Norsko nebo také Švýcarsko) jsou ale ještě vyšší náklady tisku (v případě Norska nejvyšší na celém světě). Stát výrazněji zasahuje do mediální sféry, i když s důrazem na svobodu slova. Do třetího modelu se řadí země okolo Středomoří, i proto nese stejný název, jinak o něm Hallin s Mancinim píše jako o polarizovaně pluralitním modelu. V těchto zemích (s výjimkou Francie) jsou relativně nižší náklady tisku, způsobené i historicky nižší gramotností obyvatelstva. V těchto zemích je zřejmý velký vliv politických stran na jednotlivé tiskoviny a je zde relativně nižší profesionalizace žurnalistického povolání (Hallin a Mancini, 2008: 96-97).

Pro potřeby tohoto výzkumu jsem se rozhodl vybrat vždy jeden stát z daného modelu. Lze namítnout, že se tato teorie zaměřuje na vývoj tisku a politické situace, avšak vhodně rozděluje

země také podle kulturních či historických rozdílů, tudíž je i pro tento výzkum vhodná. Vybrané země jsou v dalších kapitolách podrobněji popsány.

## 5.1 Velká Británie

Mediální systém ve Velké Británii je velký a komplexní, je považován za druhý největší po Spojených státech. I přesto, že se navenek zdá být jednotný, nelze opomíjet distinktivní prvky mezi anglickou, skotskou, irskou a velšskou kulturou. V celém Spojeném království žije asi 61 milionu obyvatel, 47,5 milionu obyvatelstva tvoří dospělí.

V zemi sídlí několik významných mediálních organizací jako například BBC, Reuters, a působí zde NewsCorp Ruperta Murdocha, Bertelsmann a Time Warner (Bromley). Hallin s Mancinim (2008: 223) implikují, že na základě silnějšího vlivu konzervatismu si státní organizace ponechaly větší vliv<sup>52</sup> na regulaci především televizního vysílání. Přesto i v této oblasti dochází ke snížení zásahů a větší deregulaci (Bromley).

Velká Británie je ale zároveň první evropskou zemí, která spustila komerční televizní vysílání. Od roku 1954 v zemi funguje (do jisté míry) duální systém, BBC získávala (a získává) příjmy z koncesionářských poplatků, nově vzniklá ITV z inzerce. I dnes má ale stát (ať už skrze Independent Broadcasting Authority nebo novější Independent Television Commission) větší vliv na televizní vysílání nežli regulační úřad FCC ve Spojených státech amerických (Hallin a Mancini, 2008: 256).

V dnešní době se volně šíří vysílání čtyř hlavních vysílatelů, a to BBC, ITV, Channel 4 a Channel 5. Jejich celkový podíl na trhu televizních diváků je 60 %. Nejvíce diváků má BBC, a to zhruba jednu třetinu. BBC vysílá celkem 14 kanálů, osm z nich domácích a šest globálních.

Přes 90 % domácností má jistou formu předplacené televize poskytované providery. Největším providerelem (Bromley) je společnost Sky UK<sup>53</sup>, jejíž mateřskou společností je Sky plc<sup>54</sup>, ve

---

<sup>52</sup> Alespoň v porovnání se Spojenými státy americkými.

<sup>53</sup> Sky UK, 2017. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 10. 4. [cit. 19. 4. 2017]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Sky\\_UK](https://en.wikipedia.org/wiki/Sky_UK).

<sup>54</sup> Společnost má podobné subsidiarity i v dalších zemích Evropy, například v Německu a v Itálii.

kteří drží většinu akcií mediální korporace Ruperta Murdocha 21st Century Fox.<sup>55</sup> Poskytovatelé často provozují své vlastní kanály, Sky UK například Sky Sports. Sky Sports je spolu s BT Sport (také satelitní kanál) držitelem licence na přímé přenosy první anglické ligy (a i mnoha dalších významných sportovních událostí). Lze tím poukázat na trend vlastní celé Evropě, tj. k přesunu vysílání sportovních akcí z televizí veřejnoprávních (či volně šířených) na placené, kabelové nebo satelitní programy.<sup>56</sup>

Tisk, především v konkurenci internetu, zažívá období poklesu, ale přesto stále vychází celkem jedenáct denních celostátních titulů. Každý týden se prodá okolo 75 milionu novin, které čte zhruba 70 % obyvatelstva. Radikální pokles zaznamenal lokální a regionální tisk a někteří odborníci se vyjadřují, že brzy úplně vymizí (Bromley).

Naopak, rádio v posledních letech zažívá obrodu, a to především celostátní stanice. Více než 90 % obyvatelstva nad 15 let poslouchá rádio aspoň jednou týdně. BBC Radio provozuje celkem deset stanic a poslouchá jej průměrně 54 % všech posluchačů. Největšími komerčními rádiovými stanicemi jsou Radio 1 a Classic FM (Bromley).

## 5.2 Německo

Německo představuje zástupce tzv. demokraticko-korporativistického modelu, který je vlastní především zemím severní Evropy (a také některým státům střední Evropy). Jde o země, ve kterých se první periodika objevila již na začátku 16. století a došlo brzkému rozvoji masového tiskového trhu, který umožnilo i rychlé zvýšení gramotnosti u populace (Hallin a Mancini, 2008: 176).

Důležitým historickým milníkem posledních dekad bylo spojení Východního a Západního Německa v roce 1990, ale ekonomické rozdíly mezi oběma částmi země existují dodnes. Většina mediálních center Německa se nachází v západní části země, bývalá východoněmecká média jsou nyní v rukou soukromých společností.

---

<sup>55</sup> Sky plc, 2017. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 12. 4. [cit. 19. 4. 2017]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Sky\\_plc](https://en.wikipedia.org/wiki/Sky_plc).

<sup>56</sup> Television in the United Kingdom, 2016. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 4. 9. [cit. 4. 9. 2016]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Television\\_in\\_the\\_United\\_Kingdom](https://en.wikipedia.org/wiki/Television_in_the_United_Kingdom).

Katzenstein (1985 in Hallin a Mancini, 2008: 188), který rozlišuje mezi tzv. sociálním korporativismem a liberálním korporativismem v rámci tohoto demokraticko-korporativistického modelu, Německo řadí do skupiny liberálního korporativismu, jehož směřování k liberálnějšímu systému ovlivnila „... touha mediální sféry omezit státní moc a vyhnout se tak znovunastolení totality“ (Hallin a Mancini, 2008: 189).

V Německu funguje duální systém televizního vysílání, komerční i veřejnoprávní. V zemi hrají důležitou roli regionální vysílatelé spojení s jednotlivými spolkovými zeměmi. Každá ze spolkových zemí má svou veřejnoprávní rádiovou stanici a televizní kanál. V zemi je tak televizní vysílání výrazně decentralizované (Kleinsteuber a Thomass).

Celostátními poskytovateli televize veřejné služby jsou ARD a ZDF, které jsou nejčastěji sledovanými kanály v zemi. Největším poskytovatelem placeného televizního vysílání je Sky Deutschland, který také provozuje skupinu kanálů Sky Sport.<sup>57</sup> Sky Deutschland je nástupcem společnosti Premiere, která zkrachovala v roce 2009 a převzala ji společnost NewsCorp (nyní známá jako 21st Century Fox). Majitelem Sky Deutschland je tedy stejná korporace, která také provozuje programy Sky Sports ve Velké Británii. Premiere dlouho dobu držela výhradní práva na vysílání německé fotbalové Bundesligy, nyní jsou tedy v „rukou“ Sky Sport. Dalšími specializovanými sportovními kanály jsou SPORT1 nebo německá mutace Eurosportu.

### 5.3 Španělsko

Španělsko zastupuje skupinu států tzv. polarizovaně pluralitního modelu. Jde o státy okolo Středomoří, které často ještě v nedávné minulosti trpěly pod diktátorským režimem. To samozřejmě platí i pro Španělsko, kterému téměř 40 let vládl generál Francisco Franco.

Španělsko je rozděleno na 17 autonomních oblastí a celkem 52 provincií. Asi nejznámějšími nezávislými oblastmi (se snahami se od Španělska odtrhnout) jsou Baskicko a Katalánsko. Jejich obyvatelé sami sebe identifikují za národy (Salaverría a Baceiredo). Ostatně obě dvě oblasti mají své vlastní národní fotbalové týmy, i když neuznávané mezinárodní fotbalovou asociací.

---

<sup>57</sup> Television in Germany, 2016. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 12. 6. [cit. 4. 9. 2016]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Television\\_in\\_Germany](https://en.wikipedia.org/wiki/Television_in_Germany).

Ve Španělsku dlouhá desetiletí vysílala pouze státem kontrolovaná Televisión Española a její kanály La 1 a La 2. V roce 1982 začala v Baskicku vysílat Euskal Telebista a o rok později TV3 v Katalánsku. První komerční stanice se objevily na obrazovkách v roce 1990, a to Antena 3, Telecinco a Canal+.<sup>58</sup>

Veřejnoprávní televize dnes zastupuje celostátní Televisión Española (kanály La 1 a La 2) a Federación de Organismos de Radio y Televisión Autonómicos sdružující regionální televize. Největšími komerčními televizemi jsou Telecinco (vůbec nejsledovanější program), Antena 3 nebo Cuatro (Salaverría a Baceiredo).

Digitalizace vysílání ale umožnila rozšíření programové nabídky, v současnosti vysílá zhruba 20 až 30 digitálních kanálů, mezi nimi také Realmadrid TV HD, oficiální kanál fotbalového Realu Madrid. Jinak je v zemi relativně nízké pokrytí kabelovou televizí a IPTV (Salaverría a Baceiredo).

## 5.4 Česká republika

Otázkou je, kam v rámci Hallinovy a Manciniho teorie zařadit Českou republiku. Autoři v knize píší, že sledované státy mají tendenci směřovat k většímu liberalismu, avšak země bývalého východního bloku si prošly specifickým vývojem. Jiráček s Trampotou (2008: 15-18) píší v předmluvě knihy Hallina a Manciniho, že existují určité faktory (například geografické či kulturní), díky kterým bychom mohli ČR řadit k zemím demokraticko-korporativistického modelu. Na druhou stranu historický vývoj těchto zemí v druhé polovině 20. století je zcela odlišný. Ten je naopak spíše bližší státům řazeným do středomořského (či polarizovaně pluralitního) modelu. Náklady tisku nejsou v naší zemi na tak vysoké úrovni jako v případě Německa, Švédska či Norska, stát si ponechává poměrně silnou roli v regulaci mediálního systému. Tato otázka ale není předmětem tohoto výzkumu, je možné, že by postsocialistické státy mohly vytvořit model samostatný.

---

<sup>58</sup> Television in Spain, 2016. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 30. 8. [cit. 4. 9. 2016]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Television\\_in\\_Spain](https://en.wikipedia.org/wiki/Television_in_Spain).



I v České republice funguje duální televizní systém, první komerční televizí byla TV Nova, která začala vysílat v roce 1994 a brzy se stala nejsledovanější televizní stanicí (Trampota). Veřejnoprávní Česká televize vysílá pět programů, ČT1, ČT2, zpravodajskou ČT24, ČT :D (či Děčko), ČT Art a sportovní ČT Sport. S příchodem digitalizace došlo k výraznému rozšíření programové nabídky, v současné době lze volně sledovat několik desítek programů.<sup>59</sup>

Kromě pozemního digitální vysílání (DVB-T) je v ČR rozšířeno satelitní (DVB-S) a kabelové (DVB-C) vysílání. V posledních letech dochází k rozvoji IPTV, tj. televize přes internetový protokol. Jejím největším poskytovatelem je Telefónica O2, která dosud jako jediná provozuje IPTV celostátně.<sup>60</sup>

## 6. Použitá metoda

### 6.1 Popis zkoumaného vzorku

Aby do analýzy nevstupoval aspekt rozdílných povah sportovních aktivit, byly zkoumány přímé přenosy jednoho konkrétního odvětví, a to fotbalu. V Evropě je kopaná považována za jeden z nejoblíbenějších sportů (Nixon, 2015), velmi populární je i ve zkoumaných zemích.

Soubor zápasů z nejvyšších fotbalových soutěží Španělska, Německa, Velká Británie (přesněji řečeno Anglie) a České republiky byl sestaven z období sezony 2016/2017. Profesionální fotbalové soutěže většinou probíhají v období od srpna do května následujícího roku, v obecném hledisku bylo předmětem zájmu tedy toto období. Kromě daného formátu fotbalových soutěží bylo přistoupeno k tomuto, možná poněkud netradičnímu, rozložení sledovaného období i z jiného důvodu. Televizní kanály obvykle provádějí změny formátu přímého přenosu, především grafických elementů a technologií se začátkem fotbalové sezóny. Protože je předmětem zkoumání především vizuální prezentace, chci se tak vyhnout možnému vychýlení zkoumaného vzorku v rámci jedné sledované země.

---

<sup>59</sup> Television in the Czech Republic, 2016. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 24. 8. [cit. 4. 9. 2016]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Television\\_in\\_the\\_Czech\\_Republic](https://en.wikipedia.org/wiki/Television_in_the_Czech_Republic).

<sup>60</sup> POTŮČEK, Jan, 2012. Průvodce světem IPTV: stručná historie vývoje nejmladší digitální platformy v Česku. In: *DigiZone.cz* [online]. 11. 10. [cit. 5. 9. 2016]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/clanky/pruvodce-svetem-iptv-strucna-historie-vyvoje-nejmladsi-digitalni-platformy-v-cesku/>.

Celkem bylo analyzováno 16 hlavních přímých přenosů, čtyři z každé země. Pro udržení reliability výzkumu jsem si vybral v každé zemi přenosy jednoho vysílatele, ve Velké Británii Sky Sports, v Německu Sky Sport, ve Španělsku beIN Sports a v České republice ČT Sport. Nicméně je nezbytné podotknout, že tyto stanice ne vždy produkovaly přenosy samotného zápasu (v Německu to byla produkční společnost Bundesligy<sup>61</sup> a ve Španělsku mediální skupina Mediapro<sup>62</sup>). Na druhou stranu se tato analýza nesoustředila ani tak na dané televizní stanice jako spíše obecně na vysílání přenosů domácí fotbalové soutěže ve vybraných zemích. Selektce jedné stanice z dané země sloužila k umožnění komparace jednotlivých přenosů, jak zápasu, tak studia (či jiné formy předzápasového, přestávkového a pozápasového programu) mezi sebou. Domníval jsem se, že by se v tomto aspektu mohly od sebe rozdílné stanice v jednotlivých zemích odlišovat.

Původní záměr zkoumat dva přenosy z prvních kol ligové soutěže a dva pak z jejího závěru nešlo z důvodu nedostatku vhodných dat naplnit, musel jsem zvolit náhradní variantu a analyzovat přenosy z období března a dubna roku 2017 (viz příloha č. 1). Pokud to umožňoval program jednotlivé stanice, byly vybrány dva zápasy týmů, které jsou považovány v rámci jednotlivé ligy za favority či větší kluby (např. díky úspěchům z posledních let, finančnímu rozpočtu či fanouškovské základně), tj. šlo o nejatraktivnější přenos kola. Předpokladem je, že takový zápas přitahuje více pozornosti diváku, proto je pravděpodobnější, že televizní stanice připraví širší spektrum služeb pro své diváky (ať už detailnější analýzy, delší před a pozápasový program a různé nové technologie). Zbylé dva přímé přenosy z daného období byly spojeny se zápasy „menších“ týmů (méně atraktivní utkání) a sloužily především ke komparačním účelům v rámci dané země.

Tyto podmínky byly zcela naplněny v případě německého Sky Sport a anglického Sky Sports, které vysílaly v rámci svých programů (Topspiel der Woche a Super Sunday) hlavní či nejzajímavější zápasy daného hracího kola. I v případě španělského beIN Sports jsem byl schopen obstarat přenosy zápasů, ve kterých se objevovaly favorité ligy, i přesto, že tato stanice

---

<sup>61</sup> *Sportcast - Willkommen bei SPORTCAST!*, 2013 [online]. [cit. 15. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.sportcast.de/>.

<sup>62</sup> El Clasico to be first European league match to feature 360° replays, 2016. In: *LaLiga.es* [online]. 30. 11. [cit. 15. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.laliga.es/en/news/el-clasico-to-be-first-european-league-match-to-feature-360-replays>.

nemá právo jako první vybírat, který přenos bude vysílat. V obdobné situaci je i ČT Sport, nicméně z důvodů, že mezi ony „velké“ kluby nelze v lize řadit mnoho týmů, a jelikož jejich vzájemné zápasy většinou vysílá O2 Sport, byl za takovýto zápas považován přenos, ve kterém hrál alespoň jeden z těchto týmů.

Důvody výběru ČT Sport byly veskrze dva. Již při psaní tezí jsem se rozhodl, že se budu primárně zaměřovat na sportovní vysílání České televize. Tato televize má dlouho tradici sportovního vysílání, ze své podstaty poskytuje největší prostor vysílání českého sportu. Alespoň dle jejího dosahu, tj. i sledovanosti, jde o největší sportovní stanici v České republice, proto ji bylo vhodné do tohoto výzkumu zařadit. Není to tak dávno, co bylo vysílání fotbalových přenosů na ČT Sport kritizováno ze strany Rady ČT<sup>63</sup>, srovnání s fotbalovými přenosy v zahraničí tak mohlo přinést zajímavé poznatky do této debaty.

V následující kapitole jsou blíže popsány jednotlivé ligové soutěže, dále jsou konkrétně definovány ony „velké“ a „malé“ kluby v rámci těchto lig a v neposlední řadě i televizní pokrytí těchto soutěží v daných zemích.

### 6.1.1 Velká Británie (anglická Premier League)

Spojené království Velké Británie a Severního Irska je parlamentní monarchií složenou ze čtyř zemí (Anglie, Severní Irsko, Skotsko a Wales). Každá z nich má své profesionální fotbalové soutěže, proto musím upřesnit, že zkoumanou soutěží byla anglická Premier League a její vysílatelé na území Anglie.

Premier League vznikla v roce 1992.<sup>64</sup> Historie anglického ligového fotbalu je ale o dost delší. První ligová soutěž zastřešená FA (anglická fotbalová asociace) vznikla již v roce 1888. Nejlepší týmy pak nastupovaly v tzv. First division (česky první divize) (Slade, 2013: 105). Zájem o založení Premier League projevovaly kluby, nikoliv fotbalová asociace.<sup>65</sup> Týmům

---

<sup>63</sup> ČERNÁ, Michaela, 2014. Kvůli fotbalovým komentátorům lidé přepínají, zlobí se radní ČT. In: *iDnes.cz* [online]. 16. 7. [cit. 20. 3. 2017]. Dostupné z: [http://fotbal.idnes.cz/kvuli-fotbalovym-komentatorum-lide-prepinaji-zlobi-se-radni-ct-ps4-/ms-fotbal-2014.aspx?c=A140716\\_162550\\_spo\\_cteni\\_mcn](http://fotbal.idnes.cz/kvuli-fotbalovym-komentatorum-lide-prepinaji-zlobi-se-radni-ct-ps4-/ms-fotbal-2014.aspx?c=A140716_162550_spo_cteni_mcn).

<sup>64</sup> Premier League History, Origins & List of Past Champions. In: *Premier League* [online]. [cit. 4. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.premierleague.com/history>.

<sup>65</sup> Premier League History, Origins & List of Past Champions. In: *Premier League* [online]. [cit. 4. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.premierleague.com/history>.

vznik Premier League přinesl vyšší finanční zisky a v dnešní době tato soutěž generuje nejvíce peněz (od prodeje práv, přes sponzorské smlouvy, až po merchandising) ze všech fotbalových soutěží na světě.<sup>66</sup>

Premier League od roku 1992 pravidelně vysílá Sky Sports vlastněná firmou z portfolia Ruperta Murdocha. Letošní ročník vysílá spolu s ní i další satelitní stanice BT Sport (veřejnoprávní BBC má práva na vysílání sestřihů ze všech utkání). Obě televize produkují celkem 168 ze 330 zápasů celého ročníku (126 zápasů Sky Sports a 42 BT Sport)<sup>67</sup>

Od vzniku soutěže získal nejvíce titulů Manchester United. Uvádí se, že tento tým má v celosvětovém měřítku nejvíce fanoušků<sup>68</sup>, a tak jej lze jednoznačně řadit do skupiny „velkých“ týmů. První desetiletí nového tisíciletí bylo obdobím „nadvlády“ tzv. velké čtyřky (anglicky Big Four). Toto označení používali jak novináři, tak fanoušci. Krom Manchesteru United do ní patřili také Arsenal FC, Liverpool a Chelsea FC. V posledních letech se k nim přidali Manchester City a Tottenham Hotspur. Tato šestice týmů se nejčastěji umísťuje na nejvyšších příčkách ligy<sup>69</sup>, sídlí ve velkých městech a má velkou fanouškovskou podporu. Ostatní týmy jsou spíše regionálního významu. Výjimkou může být Leicester City, překvapivý vítěz loňského ročníku. Protože jsem nechtěl arbitrárně určovat postavení tohoto týmu, jeho zápasy jsem do analýzy nezahrnul.

### 6.1.2 Německo (Bundesliga)

I Německo má delší historii organizovaných fotbalových soutěží, avšak profesionální liga, která dostala název Bundesliga, vznikla až<sup>70</sup> v roce 1963.<sup>71</sup> Pokud nyní píšete o vzniku Bundesligy a

---

<sup>66</sup> Annual Review of Football Finance 2016. In: *Deloitte UK* [online]. [cit. 10. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www2.deloitte.com/uk/en/pages/sports-business-group/articles/annual-review-of-football-finance.html>.

<sup>67</sup> Premier League TV rights: Sky and BT pay £5.1bn for live games, 2015. In: *BBC Sport* [online]. 10. 2. [cit. 1. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/sport/football/31357409>.

<sup>68</sup> Telegraph Sport, 2012. Manchester United survey reveals they have doubled their global fan base to 659 million over five years. In: *The Telegraph* [online]. 29. 5. [cit. 8. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/sport/football/teams/manchester-united/9298384/Manchester-United-survey-reveals-they-have-doubled-their-global-fan-base-to-659-million-over-five-years.html>.

<sup>69</sup> Premier League Table, Form Guide & Season Archives. In: *Premier League* [online]. [cit. 10. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.premierleague.com/tables>.

<sup>70</sup> Profesionální ligová soutěž už fungovala například v Itálii.

<sup>71</sup> Bundesliga. In: *DFB – Deutscher Fussball-Bund* [online]. [cit. 3. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.dfb.de/en/leagues/bundesliga/history/>.

obecně i profesionalismu, je nezbytné podotknout, že šlo o západoněmeckou soutěž. Ve Východním Německu byla nejvyšší soutěží Oberliga.<sup>72</sup> Nejvíce titulů v této soutěži získalo Dynamo Berlín, které mělo být údajně výrazným způsobem podporováno ze strany Stasi a jejího šéfa Ericha Mielkeho. O propojení klubu s východoněmeckou tajnou policií píše například Stephen Evans z BBC News<sup>73</sup> nebo sportovní novinář Simon Kuper (2005: 34-35).

Po znovusjednocení Německa byly východoněmecké kluby zařazeny do systému ligových soutěží Západního Německa.<sup>74</sup> Do 1. Bundesligy byla zařazena dvě mužstva, Dynamo Drážďany a Hansa Rostock. Zmíněné Dynamo Berlín se propadlo až do třetí nejvyšší soutěže. Nicméně ekonomické rozdíly mezi východem a západem se promítají i do konkurenceschopnosti týmu z bývalé komunistické části země. Například v současném ročníku hraje nejvyšší soutěž pouze Red Bull Lipsko. Hertha Berlín je sice ve východní části země, nicméně vždy sídlila v západní části města, tudíž hrála v západním systému soutěží.

V první lize nastupuje 18 týmů a hraje se dvoukolovým systémem, celkem se tedy odehraje 34 soutěžních kol. Jednoznačně nejúspěšnějším týmem Bundesligy je mnichovský Bayern, který získal 25 mistrovských titulů. Na druhém místě mezi prvoligovými týmy je s pěti tituly Borussia Dortmund, která i v posledních letech soupeří s Bayernem o nejvyšší příčku. Oba týmy mají také asi největší fanouškovské základny v Německu, což lze vyvodit například i z počtu facebookových fanoušků.<sup>75</sup> Ostatní týmy jsou spíše méně významné – nemají takové úspěchy, ať už na domácí či mezinárodní scéně.

Zřizovatelem ligy je Německý fotbalový svaz (DFB) a společnost DFL (Deutsche Fussball Liga), jejíž vlastníkem jsou kluby 1. a 2. Bundesligy (tj. 36 subjektů).<sup>76</sup> DFL má zodpovědnost za organizaci soutěže a marketing, tj. různé sponzorské smlouvy a vysílací práva.<sup>77</sup>

---

<sup>72</sup> DDR-Oberliga, 2017. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 16. 3. [cit. 3. 4. 2017]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/DDR-Oberliga>.

<sup>73</sup> The secret police with its own football team 2014. In: *BBC News* [online]. 12. 7. [cit. 3. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/magazine-28254298>.

<sup>74</sup> DDR-Oberliga, 2017. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 16. 3. [cit. 3. 4. 2017]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/DDR-Oberliga>.

<sup>75</sup> Počty fanoušků na sociálních sítích nemusí být zcela směrodatné (internet nemají všichni diváci), ale výrazné rozdíly do jisté míry určují trend i v široké společnosti.

<sup>76</sup> The core functions of the DFL. In: *Bundesliga* [online]. [cit. 3. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.bundesliga.com/en/about/our-task/>.

<sup>77</sup> V této části je asi nezbytné podotknout, že k podobnému systému organizace soutěže přešli všechny zkoumané soutěže, nejpozději nejvyšší česká liga.

Domácí vysílací práva na všechny zápasy vlastní Sky Sport, do jisté míry německá mutace již zmíněného Sky Sports v Británii. Bližší informace o programovém schématu této televize poskytují v analytické části.

### 6.1.3 Španělsko (Primera División)

Primera División (běžně se také užívá označení La Liga) je nejvyšší fotbalovou ligou hranou ve Španělsku. Vznikla v roce 1929 jako první celostátní fotbalová liga.<sup>78</sup> Do prvního ročníku nastoupily také Real Madrid, FC Barcelona a Athletic Bilbao a od té doby z nejvyšší soutěže neseštopily.<sup>79</sup> Real Madrid a FC Barcelona jednoznačně představují největší kluby ve Španělsku. V téměř 90leté historii soutěže získal mistrovský titul Real Madrid či FC Barcelona v 56 případech.<sup>80</sup> Od začátku nového tisíciletí se stalo pouze třikrát, že ligu vyhrál jiný tým (dvakrát Valencia CF a v ročníku 2013/2014 Atlético Madrid).<sup>81</sup> Kromě FC Barcelony a Realu Madrid (jejichž společný zápas se nazývá El Clásico) lze k větším týmům v lize řadit Atlético Madrid a FC Sevillu. Tyto týmy stojí o něco v pozadí, avšak i ony dosáhly v posledních letech úspěchů na domácí i mezinárodní scéně. A ostatně i v letošním ročníku tyto čtyři kluby jsou na prvních čtyřech pozicích v soutěži.<sup>82</sup>

Od roku 1997 v La Lize nastupuje 20 týmů, stejně jako v ostatních soutěžích proti sobě všechny týmy hrají dvakrát (jednou v domácím prostředí a podruhé venku), celkem je tedy 38 herních kol. Od ročníku 1984/1985 ligu spravuje LFP, asociace fotbalových klubů první a druhé ligy.<sup>83</sup> Stejně jako i v předchozích případech předtím spravovala soutěž národní fotbalová federace.

Televizní diváci ve Španělsku mohou na obrazovkách sledovat všechny zápasy soutěžního kola, avšak většinu z nich na placených programech. Hlavní zápas kola přenáší placený

---

<sup>78</sup> History. In: *Liga de Fútbol Profesional* [online]. [cit. 8. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.laliga.es/en/lfp/history>.

<sup>79</sup> La Liga, 2017. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 16. 4. [cit. 16. 4. 2017]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/La\\_Liga](https://en.wikipedia.org/wiki/La_Liga).

<sup>80</sup> O něco úspěšnější je madridský Real s 32 tituly. FC Barcelona zatím vyhrála 24 ročníků Primera División.

<sup>81</sup> La Liga, 2017. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 16. 4. [cit. 16. 4. 2017]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/La\\_Liga](https://en.wikipedia.org/wiki/La_Liga).

<sup>82</sup> Standings. In: *Liga de Fútbol Profesional* [online]. [cit. 8. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.laliga.es/en/laliga-santander>.

<sup>83</sup> History. In: *Liga de Fútbol Profesional* [online]. [cit. 8. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.laliga.es/en/lfp/history>.

Movistar Partizado, dalších osm utkání přenáší také placený kanál beIN Sports. Volně šířená stanice GOL pak vysílá zbylý zápas kola.<sup>84</sup>

Okolnosti vzniku anglického Sky Sports, německého Sky Sport a ČT Sport již byly popsány v předchozích kapitolách, nicméně jsem se nedostatečně zmínil o španělském programu (či spíše programech) beIN Sports. Jejím majoritním vlastníkem je beIN Media Group, katarská mediální společnost provozující síť televizních kanálů, především těch sportovních.<sup>85</sup> Krom vysílání na Blízkém východě má své kanály také ve Spojených státech amerických, Kanadě, Francii a pochopitelně také ve Španělsku. BeIN je součástí konglomerátu AJMN (Al Jazeera Media Network).<sup>86</sup>

#### 6.1.4 Česká republika (1. liga)

Historie samostatné české fotbalové ligy začíná sezónou 1993/1994.<sup>87</sup> Jednoznačně nejúspěšnějším týmem ligy je pražská Sparta, která dominovala zvláště v 90. letech a celkem zatím získala 12 titulů.<sup>88</sup> V posledních letech soupeří především s Viktorií Plzeň (jejich vzájemný zápas někteří novináři označují českým El Clásicem) a v také opět se Slavií Praha (asi se nemusím dlouze rozepisovat o vzájemné rivalitě se Spartou). Tyto tři týmy také byly v průběhu tvorby této části práce na prvních třech příčkách ligové tabulky.<sup>89</sup> Zbylé týmy, které hrají v nejvyšší soutěži, jsou významné spíše v rámci svých regionů a lze je tak považovat za menší (či méně atraktivní) kluby.

V lize nastupuje 16 týmů, hraje se stejným systémem jako v ostatních ligách, celkem je tedy v ročníku 30 herních kol. V loňském roce se liga osamostatnila od Fotbalové asociace ČR a

---

<sup>84</sup> List of international broadcasters. In: *Liga de Fútbol Profesional* [online]. [cit. 8. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.laliga.es/en/lfp/history>.

<sup>85</sup> BeIN Media Group, 2017. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 25. 3. [cit. 11. 4. 2017]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/BeIN\\_Media\\_Group](https://en.wikipedia.org/wiki/BeIN_Media_Group).

<sup>86</sup> Al Jazeera Media Network, 2017. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 7. 3. [cit. 11. 4. 2017]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Al\\_Jazeera\\_Media\\_Network](https://en.wikipedia.org/wiki/Al_Jazeera_Media_Network).

<sup>87</sup> Historie ligy 1994. In: *ePojisteni liga* [online]. [cit. 9. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.epojisteniliga.cz/historie/1994>.

<sup>88</sup> Czech First League, 2017. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 17. 1. [cit. 10. 4. 2017]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Czech\\_First\\_League](https://en.wikipedia.org/wiki/Czech_First_League).

<sup>89</sup> Tabulka. In: *ePojistění liga* [online]. [cit. 10. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.epojisteniliga.cz/tabulka>.

utvořila Ligovou fotbalovou asociaci (LFA). Členy LFA jsou fotbalové kluby I. a II. ligy, podobně jako v případě Německa.<sup>90</sup>

Práva na vysílání ligy vlastní Česká televize a O2 Sport. O2 Sport má právo první volby přímého přenosu (celkem z kola vysílá dva zápasy), ČT pak vysílá dva (či tři) přenosy.<sup>91</sup> Celkem se tedy na obrazovkách objeví z každého kola nejméně čtyři ligové zápasy.

## 6.2 Použitá výzkumná metoda

Použití kvalitativní obsahové analýzy umožňuje vzájemné porovnání jednotlivých přenosů, především jejich vizuální stránky. Vizuál se stává jistou formou textu, kterou se snaží producenti (v tomto případě je jím především režisér přenosu) předat informaci konzumentovi, tj. divákovi. Dění na sportovním stadionu i mimo něj se snaží spojit do určitého narativu, který bude divákovi připadat srozumitelný. Režisér přenosu se stává do jisté míry tzv. gatekeeperem, který rozhoduje o tom, který záběr divák uvidí a který ne. Na výrobě přenosu se ale podílí celá řada lidí, ať už před, či za kamerou, kteří se snaží vytvářet určitý žádoucí dojem. Cílem práce je demaskovat a popsat prvky, kterými se snaží určitý dojem v divákovi vyvolat. Zároveň je ale nutné podotknout, že nejde o analýzu publika, předmětem výzkumu je obsah, nikoliv rozbor recepce obsahu diváky.

Obsahová analýza se častěji užívá v kvantitativních pracích, například pro analýzu obsahů textů (Sedláková, 2014: 291). Avšak čistě kvantitativní přístup k práci by jen těžko umožnil zkoumat do hloubky vizuální aspekty přímých přenosů. Výsledky kvantitativní obsahové analýzy jsou reliabilnější, avšak opomíjejí latentní obsah a kontext, což je dáno již z podstaty zjednodušujících kvantifikátorů (Kracauer, 1952). Creswell (1998: 12) píše o kvalitativním výzkum následující: „Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění [...] daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní, holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách“.

---

<sup>90</sup> LFA. In: *ePojistění liga* [online]. [cit. 9. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.epojisteniliga.cz/text/102-lfa>.

<sup>91</sup> ŠEDIVÝ, Petr, 2016. O2 TV bude nově vysílat dva zápasy z české ligy a zahraniční fotbal In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 9. 4. 2017]. Dostupné z: [http://fotbal.idnes.cz/o2-tv-bude-vysilat-dva-zapasy-z-ceske-fotbalove-ligy-fxu-/fotbal.aspx?c=A160518\\_192009\\_fotbal\\_pes](http://fotbal.idnes.cz/o2-tv-bude-vysilat-dva-zapasy-z-ceske-fotbalove-ligy-fxu-/fotbal.aspx?c=A160518_192009_fotbal_pes).



Kvalitativní obsahová analýza není „volnou analýzou“ myšlenek výzkumníka, ale musí být založena na jasně daných systematických analytických pravidlech (Mayring, 2014: 39). Proto je nezbytné definovat tři jednotky: jednotku kódovací (nejmenší zkoumaný komponent), jednotku kontextovou (jaké množství materiálů je pro výzkum relevantní) a jednotku záznamovou (segmentace zkoumaného materiálu) (Mayring, 2014: 51).

Kvůli relativnímu nedostatku provedených předchozích výzkumů přímých přenosů jsem zvolil induktivní přístup k tvorbě kategorií, jak jej definuje Mayring (2000: 3-4) v jednom ze svých starších článků. Na rozdíl od deduktivního přístupu, nepracuje primárně s předem formulovanými z teorie vytvořenými kategoriemi, ale ty „vyplovají na povrch“ až při samotné analýze. Hsieh a Shannon (2005: 1279) tento přístup nazývají konvenční obsahovou analýzou. Výzkumník začíná prvotní analýzou zkoumaného obsahu, při které si zapisuje dojmy, myšlenky nebo nálepky, z nichž pak vytváří první kódovací schéma. Následně jednotlivé kódy zařazuje do kategorií na základě podobnosti a vztahu. Tyto kategorie jsou pak organizovány do smysluplných shluků. Hsieh se Shannon (2005) nepřímou, a Mayring (2000) přímo odkazují k procesu kódování, který vytvořili Strauss a Corbinová (1999), autoři zakotvené teorie. Jde především o fázi tzv. otevřeného kódování, „která se zabývá označováním a kategorizací pojmů pomocí pečlivého studia údajů“ (Strauss a Corbin, 1999: 43). Dochází k označování jevů, při kterém si klademe základní otázky jako: Co to je? Co to reprezentuje? Tyto pojmy (kódy) se pak seskupují, což autoři nazývají kategorizací. Mohou se vytvářet nejen kategorie, ale i subkategorie, zde již dochází k větší úrovni abstrakce. Tyto kategorie jsou pojmenovány buď podle teoretické literatury, nebo na základě úsudku výzkumníka, což je spíše případ této práce. S rozvíjením kategorií přichází na řadu dimenzionalizace, kterou je umístění vlastnosti kategorie na určitou škálu (Strauss a Corbin, 1999: 44-48).

Tento postup kódování je součástí analýzy, avšak ta, jak připomíná Mayring (2014: 79), musí být systematictější. Proto navrhuje schéma induktivního přístupu (Mayring, 2000: 4), kterým jsem se v analýze řídil (viz příloha č. 2).

## 7. Výzkumné otázky

Základní výzkumné otázky zní: *V jakých aspektech se přímé přenosy fotbalových zápasů liší?*

Podotázky: A v jakých aspektech jsou si naopak podobné? Existují rozdíly v produkci přímých přenosů mezi divácky zajímavějšími a méně zajímavými zápasy?

## 8. Analytická část

Na úvod analytické části je nutné podotknout, že jsou porovnávány satelitní (a komerční) stanice s českou, volně šířenou televizí veřejné služby, proto se lze domnívat, že existují nepochybné rozdíly dané technologickými možnostmi (vysílání přes satelit umožňuje větší programové kapacity). Nicméně jsem přesvědčen, že v samotné produkci sportovních přenosů neexistuje a priori argument, proč by se měly lišit. Ostatně zákon České televizi nijak neukládá, jak by měly sportovní přenosy vypadat, spíš se v něm hovoří o programové a obsahové vyváženosti, která se vztahuje především ke zpravodajství a vysílání pro různé minority: „(2) Hlavními úkoly veřejné služby v oblasti televizního vysílání jsou zejména a) poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů, b) přispívání k právnímu vědomí obyvatel České republiky, c) vytváření a šíření programů a poskytování vyvážené nabídky pořadů pro všechny skupiny obyvatel se zřetelem na svobodu jejich náboženské víry a přesvědčení, kulturu, etnický nebo národnostní původ, národní totožnost, sociální původ, věk nebo pohlaví tak, aby tyto programy a pořady odrážely rozmanitost názorů a politických, náboženských, filozofických a uměleckých směrů, a to s cílem posílit vzájemné porozumění a toleranci a podporovat soudržnost pluralitní společnosti, d) rozvíjení kulturní identity obyvatel České republiky včetně příslušníků národnostních nebo etnických menšin, e) výroba a vysílání zejména zpravodajských, publicistických, dokumentárních, uměleckých, dramatických, *sportovních*, zábavných a vzdělávacích pořadů a pořadů pro děti a mládež“ (Zákon č. 483/1991 Sb.).

Analytickou část jsem rozdělil do pěti hlavních kapitol: fotbalový program na (zkoumaných) televizních stanicích, užívání grafických elementů a technologií, studio, zápas a interaktivita přímého přenosu. První část se zabývá obsahem fotbalového vysílání (samozřejmě s důrazem na vysílání domácí fotbalové soutěže) v rámci dané sítě televizních stanic, představuje důležitý přehled formátu daných pořadů a vysílacích technologií. Druhá část zahrnuje všechny počítačem tvořené elementy, které se objevují v přímém přenosu. Počítačově tvořená grafika se stala významným prvkem přímých přenosů (viz kapitola o vývoji televizních technologií), a proto jsem ji věnoval samostatnou kapitolu. Další dvě kapitoly jsou už svým názvem jasně vypovídající. První z nich se zabývá vizuální stránkou předzápasového, přestávkového a pozápasového programu, druhá pak snímáním samotného fotbalového zápasu. V poslední kapitole se krátce zmiňuji o i interaktivitě přenosu, především o propojení fotbalových přenosů a sociálních sítí.

## 8.1 Fotbalový program na (zkoumaných) televizních stanicích

Jak bylo uvedeno v metodologické části, analyzované přímé přenosy pocházely ze stanic Sky Sports, Sky Sport, beIN Sports a ČT Sport. Samotná existence těchto kanálů potvrzuje větší obsahovou specializaci televizních stanic, o které se hovořilo již na konci 20. století a výzkum potvrzuje další progresi tohoto trendu. Jim Owens (2016: 71) vliv přisuzuje i streamovacím službám na internetu, každopádně mé poznatky potvrzují hypotézy prezentované v jeho knize, že televizní stanice budou více personalizované a přesněji zacílené na vybrané skupiny diváků (v originále niche-based networks).

Zahraniční kanály spíše představují síť několika televizních stanic, ve které se dostává domácím fotbalovým ligám speciálního postavení a představují významnou součást programové nabídky. Pokud píšou o dalším rozvoji již specializovaných kanálů, mým tím vznik programů v rámci těchto skupin, zaměřených na specializovaný sport či dokonce pouze na jednu sportovní soutěž, kterou je v tomto případě domácí fotbalová liga. Toto platí jak pro německou televizi Sky Sport, tak pro španělskou verzi beIN Sports.

Potvrzují se také tvrzení Jima Owense z knihy *Television Sports Production* (2016: 81) v tom, že vysílání sportovních událostí v rozlišení 4K je pro televize stále spíše luxusem. Mohu se domnívat, že jsou utkání v zahraničí snímány v kvalitě 4K, ale spíše pro následné použití

v budoucnu, jsou tedy archivovány v této kvalitě pro různé dokumenty či video montáže. Owens (2016: 81-82) píše, že se 4K záběry v amerických televizích užívají jako „super-zoom“ (velké zvětšení) ve chvíli, kdy se chce režisér přenosu zaměřit na detailní výsek obrazu, neboť obraz ve 4K umožňuje přiblížení až 1/9 obrazu, aniž by divák s HD televizorem poznal rozdíl. Nicméně se mohou pouze domnívat, že takto se 4K záběry pracují i televize ve zkoumaných zemích, analýza přenosů rozhodně tuto hypotézu nemůže potvrdit. Ještě více upozaděné je snímání zápasů domácích fotbalových lig ve 3D. Běžně ve 3D žádná ze stanic nevysílá, i když některé tuto technologii zkoušely.

Mimo bližšího vhledu do toho, jak jsou samotné televizní stanice konstituovány, následující kapitoly popisují konkrétní obsah programu těchto stanic, samozřejmě s důrazem na místní fotbalovou soutěž. Detailněji se v nich píše i o postupu vývoje vysílacích technologií již v této kapitole uvedených (4K a 3D).

### 8.1.1 Anglie (Sky Sports)

Sky Sports žádný specializovaný kanál pro fotbalovou soutěž neprovozuje, přenosy nejvyšší anglické ligy standardně vysílá na prvním programu. Celkem má Sky Sports sedm kanálů, Sky Sports 1 až 5, dále pak sportovně-zpravodajský program Sky Sports News HQ a také specializovaný kanál Sky Sports F1, věnující se výhradně Formuli 1, která spolu s fotbalem tvoří důležitou součást programové nabídky.

Za hlavní vysílací den anglické fotbalové ligy na stanici Sky Sports lze považovat neděli, neboť v tento den pravidelně vysílá dva přímé přenosy zápasů ve svém téměř šestihodinovém, snad i ikonickém<sup>92</sup>, pořadu Super Sunday. Nejatraktivnější zápas kola se vysílá právě v rámci tohoto programu, klasicky od 16:00 tamějšího času. Jemu většinou předchází ještě jedno vysílané utkání, které začíná od 13:30. Občas jsou v rámci tohoto pořadu vysílány i tři fotbalové zápasy.<sup>93</sup>

---

<sup>92</sup> Super Sunday (Sky Sports), 2017. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 28. 2. [cit. 25. 4. 2017]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Super\\_Sunday\\_\(Sky\\_Sports\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Super_Sunday_(Sky_Sports)).

<sup>93</sup> Premier League Fixtures. In: *Sky Sports* [online]. [cit. 25. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.skysports.com/premier-league-fixtures>.

Tento způsob vysílání přenosů orámovaných velkým studiem jsem označil za trend *kompilace fotbalového programu*, neboť jsem jej vysledoval i při analýze přenosů ve Španělsku a Německu (viz následující podkapitoly). Z čistě subjektivního hlediska jsem jej odůvodnil snahou udržet diváky u sledování stanice v delším časovém úseku a snahou vytvořit povědomí u publika, že se v daný čas pravidelně vysílá fotbalový program.

Neděle ale není jediným dnem, kdy stanice vysílá zápasy první anglické ligy. V sobotu většinou přenáší zápas začínající ve 12:30, nepravidelně se vysílá i v pátek v rámci pořadu Friday Night Football nebo v pondělí pod hlavičkou pořadu Monday Night Football.<sup>94</sup>

Mimo přímých přenosů se vysílají také zhruba půlhodinové sestřihy zápasů z předchozího dne (pokud je nevysílala v přímém přenosu BT Sport) nebo pro Českou republiku neznámý formát vlastně rozhlasového komentáře zápasů v televizního studiu nazvaný Soccer Saturday. Další skupinou jsou pak různé magazíny (např. Premier League Preview) a zábavné show jako Soccer AM<sup>95</sup> nebo In off the Bar<sup>96</sup> (vysílaný v návaznosti na páteční přenos v rámci Friday Night Football).

Nyní už ale blíže o vývoji vysílacích technologií. Sky Sports a BT Sport (druhý vysílatel Premier League) shodně od letošní sezóny nabízí všechna utkání, které stanice vysílají, ve 4K. Sky Sports sice žádný specializovaný kanál nezačala vysílat, přenosy anglické ligy ale lze sledovat pomocí speciálního set-top boxu Sky Q<sup>97</sup>.

3D technologii zkoušela Sky Sports a některé přenosy nabízela svým divákům živě, avšak postupně od toho ustoupila. Owens (2016: 80) ostatně cituje Johna Cassyho, ředitele oddělení 3D ve Sky, který hovoří o tom, že snímání ve 3D není vhodné pro každé utkání, ale spíše pro velké sportovní události (sám uvádí golfový Ryder Cup). Nicméně televize Sky je, alespoň na

---

<sup>94</sup> Premier League Fixtures. In: *Sky Sports* [online]. [cit. 25. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.skysports.com/premier-league-fixtures>.

<sup>95</sup> Soccer AM. In: *Sky Sports* [online]. [cit. 27. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.skysports.com/watch/tv-shows/soccer-am>.

<sup>96</sup> Friday Night Football: Carling In Off The Bar, 2016. In: *Sky Sports* [online]. 19. 8. [cit. 27. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.skysports.com/football/news/11095/10538083/friday-night-football-carling-in-off-the-bar>.

<sup>97</sup> Sky Q. In: *Sky.com* [online]. [cit. 27. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.sky.com/shop/tv/sky-q/>.

evropském kontinentu, průkopníkem vysílání ve 3D, první přenos utkání fotbalové ligy trojrozměrně vysílala již na začátku roku 2010.<sup>98</sup>

### 8.1.2 Německo (Sky Sport)

Jak již bylo napsáno, německý Sky Sport vysílá přenosy první německé ligy na dedikovaných programech Sky Sport Bundesliga. Celkem má k dispozici až 11 kanálů pro vysílání, nutno ale dodat, že většina z nich pravidelně nevysílá. Kontinuálně po celý týden vysílá pouze první program Sky Sport Bundesliga, a to povětšinou záznamy zápasu, dokumentární snímky z historie nebo jiné pořady.<sup>99</sup> O víkendu, kdy se hraje většina zápasů (nejvíce v sobotu), se využívá až šesti programů pro vysílání jak 1. Bundesligy, tak i 2. Bundesligy. Mimo programů 1 až 10 ještě televize vysílá kanál Sky Sport Bundesliga UHD<sup>100</sup>, ale na něm se objevují povětšinou pouze záznamy několik týdnů starých zápasů či nevysílá vůbec.<sup>101</sup>

I v Německu se spíše od vysílání ve 3D ustupuje, Sky sice provozuje 3D program, avšak ten by se měl v nejbližší době vypínat<sup>102</sup>. V rámci vysílání dostávaly prostor i zápasy Bundesligy, první přenosy se na kanálu objevily začátkem roku 2011<sup>103</sup>, ale postupem času se od nich ustoupilo.

Fakt, že Sky Sport vlastní práva na všechny zápasy sezóny, televizi poskytuje zajímavé vysílací možnosti. Hlavním vysílacím dnem je pro televizi obvykle sobota, a to nejen z důvodu, že se během ní odehraje většina zápasů. Prvních pět zápasů začíná v 15:30, divák má možnost buď tyto zápasy sledovat samostatně na kanálech dva až šest, anebo sledovat na prvním programu Die Konferenz<sup>104</sup>. V tomto pořadu se jednotlivé přenosy přepínají v závislosti na tom, jaký je průběh hry. Je to jistě zajímavý formát pro jedince, kteří nefandí žádnému týmu a chtějí jen

---

<sup>98</sup> Sky makes 3D history, 2010. In: *Sky Sports* [online]. 28. 1. [cit. 20. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.skysports.com/football/news/11979/5889013/sky-makes-3d-history>.

<sup>99</sup> Sky Programm. In: *Sky.de* [online]. [cit. 27. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.sky.de/tvguide-7599>.

<sup>100</sup> Ultra HD – Der Zukunft des Fernsehens. In: *Sky.de* [online]. [cit. 27. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.sky.de/bestellung/pakete-produkte/ultra-hd-16852>.

<sup>101</sup> Sky Programm. In: *Sky.de* [online]. [cit. 27. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.sky.de/tvguide-7599>.

<sup>102</sup> POLÁK, Lukáš, 2016. Formát 3D už lze v Evropě definitivně považovat pro televizní vysílání za mrtvý. In: *Rozhlas* [online]. 7. 11. [cit. 28. 4. 2017]. Dostupné z: [http://www.rozhlas.cz/digital/televize/\\_zprava/format-3d-uz-lze-v-evrope-definitivne-povazovat-pro-televizni-vysilani-za-mrtvy--1657472](http://www.rozhlas.cz/digital/televize/_zprava/format-3d-uz-lze-v-evrope-definitivne-povazovat-pro-televizni-vysilani-za-mrtvy--1657472).

<sup>103</sup> Sky 3D zeigt Fussball in jeder Bundesliga-Stadt, 2011. In: *Welt.de* [online]. 14. 1. [cit. 28. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.welt.de/sport/fussball/article12159932/Sky-3D-zeigt-Fussball-in-jeder-Bundesliga-Stadt.html>.

<sup>104</sup> Die Dienstags-Konferenz, 27. Spieltag. In: *Sky.de* [online]. [cit. 28. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.sky.de/fussball/bundesliga/die-dienstags-konferenz-48496>.

sledovat zajímavé situace v utkáních. Součástí Die Konferenz je také studio, běžně umístěno na jednom ze stadionů. Od 18:30 pak na prvním programu začíná hlavní zápas kola (Topspiel der Woche). Většinu týdnů se jeden zápas vysílá i v pátek (od 20:30) a v neděli zápasy dva (od 15:30 a 17:30).

Mimo přímých přenosů a záznamů zápasů jsou součástí programu i pořady se sestřihy ze všech zápasů Alle Spiele, alle Tore a Spieltag Kompakt.<sup>105</sup> Na obrazovkách Sky Sport Bundesliga se objevuje i formát velkého diskuzního pořadu nazvaný Sky 90 – Die Fussbaldebatte (podobný jako El Club na španělském beIN Sports). Jak napovídá jeho název, jeho stopáž je 90 minut a je vysílán každou neděli od 19:30. Moderuje jej Patrick Wasserziehr a ve studiu s ním sedí čtyři hosté, bývalí či současní fotbalisté, funkcionáři či novináři. Kromě aktuálního dění (většinou uplynulého kola ligy) s v něm debatuje vždy i o obecnějších tématech spojených především s německým fotbalem.<sup>106</sup>

### 8.1.3 Španělsko (beIN Sports)

Španělský beIN Sports zvolil k vysílání domácí soutěže stejný přístup jako německý Sky Sport. Vysílá jeden specializovaný 24hodinový program, beIN Sports La Liga a má sloty pro dalších osm kanálů<sup>107</sup>, tyto kanály ale běžně přímé přenosy nevysílají.

Z každého kola beIN Sports odvysílá osm zápasů<sup>108</sup> nejvyšší španělské ligy. V sobotu první vysílaný zápas začíná ve 13:00, obvykle se jedná o méně atraktivní zápas. Následují zápasy začínající od 16:15 a 18:30 spojené studiem Xtra umístěným v budově televize. Opět si nelze nevšimnout podobností s ostatními stanicemi a jejich snahy „kompilovat“ fotbalové přenosy do velkých studií, ať už vysílaných ze stadionu nebo v tomto případě z televize. Nedělní program je obdobný sobotě. Obvykle ve tři hodiny odpoledne začíná nedělní vysílání pořadu Xtra. Opět jsou běžně začátky vysílaných zápasů v 16:15 a 18:30 s tím, že po nich následuje ještě jedno

---

<sup>105</sup> Sky Programm. In: *Sky.de* [online]. [cit. 27. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.sky.de/tvguide-7599>.

<sup>106</sup> Sky90 – Die Kia Fussbaldebatte. In: *Sky.at* [online]. [cit. 27. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.sky.at/shows/sky90-die-kia-fussbaldebatte-2584>.

<sup>107</sup> BeIN LaLiga, 2017. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 19. 4. [cit. 28. 4. 2017]. Dostupné z: [https://es.wikipedia.org/wiki/Bein\\_LaLiga](https://es.wikipedia.org/wiki/Bein_LaLiga).

<sup>108</sup> BeIN LaLiga. In: *beIN Sports España* [online]. [cit. 28. 4. 2017]. Dostupné z: [http://es.beinsports.com/bein\\_laliga/](http://es.beinsports.com/bein_laliga/).

utkání vysílané od 20:45. Konečně, v pondělí se vysílá jedno utkání začínající ve 20:45.<sup>109</sup> Přenosy zápasů neprodukuje přímo stanice, ale mediální společnost Mediapro, která kuriózně zároveň spravuje i španělské vysílání beIN Sports.

Program kanálu není tvořen pouze přímými přenosy (anebo jejich záznamy). Ten doplňují různé diskuzní, stříhové a zpravodajské pořady. Podobně jako německý Sky Sport vysílá velký diskuzní pořad nazývaný El Club vysílaný po konci odehraného kola, v tomto případě v pondělí od 22:45. V programu nechybí ani ligový magazín La Liga World, krátká každodenní zpravodajská relace La Liga News, zábavný pořad La Liga Zap (humorné momenty ze zápasů) a archivní pořad Crónicas de La Liga. Výraznou postavou vysílání je Jorge Valdano, bývalý fotbalista, který je nejenom expertem stanice, ale má svůj vlastní pořad Universo Valdano, ve kterém vyzpovídává známé osobnosti z fotbalového prostředí minulosti či současnosti.<sup>110</sup>

Ve Španělsku ani jeden z vysílatelů (jak zkoumaný beIN Sports, tak i Movistar Partidazo a GOL) zatím neposkytuje přenosy ve 4K rozlišení, ale již běžným standardem je vysílání v HD (pro upřesnění 1280x720 pixelů, SD standard je 768x576). BeIN Sports nevysílá žádný kanál ve 3D, žádnou informaci o tom, že by se jej společnost chystala v budoucnu spustit, jsem nezískal a vzhledem k již zmíněným skutečnostem s ohledem na budoucnost 3D vysílání to ani nelze předpokládat.

#### 8.1.4 Česká republika (ČT Sport)

ČT Sport může vypadat jako chudý příbuzný v porovnání s ostatními stanicemi, neboť provozuje pouze jediný kanál, ale jak již bylo deklarováno, má to několik důvodů. ČT Sport je jedinou televizí veřejné služby v tomto výzkumu a poskytuje také prostor amatérských soutěží českého fotbalu, v poslední době například občasným přenášením zápasů z krajského přeboru<sup>111</sup> nebo o něco déle zprostředkovanými přenosy z ligy malé kopané<sup>112</sup>. Nicméně jde

---

<sup>109</sup> BeIN Sports – Programación. In: *beIN Sports España* [online]. [cit. 28. 4. 2017]. Dostupné z: <http://es.beinsports.com/programacion/>.

<sup>110</sup> BeIN Sports – Programación. In: *beIN Sports España* [online]. [cit. 28. 4. 2017]. Dostupné z: <http://es.beinsports.com/programacion/>.

<sup>111</sup> Sokol Kozojedy na ČT sport! Kdo bude další? Vyberte přímý přenos z nižších soutěží, 2017. In: *ČT Sport* [online]. 16. 4. [cit. 28. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/sport/exkluzivne-na-ct-sport/352372-sokol-kozojedy-na-ct-sport-kdo-bude-dalsi-vyberte-primy-prenos-z-nizsich-soutezi/>.

<sup>112</sup> Liga malého fotbalu. In: *ČT Sport* [online]. [cit. 28. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/11288681436-liga-maleho-fotbalu/>.



spíše o marginální záležitosti, kostru fotbalového programu představují zápasy evropských soutěží, českého národního týmu a pak také české fotbalové ligy. ČT Sport obvykle vysílá za víkend dva zápasy, nejčastěji v pátek a sobotu krátce po osmé hodině večerní. Zápasy ePojištění ligy (jako ale ostatně všechny fotbalové zápasy) jsou zahrnuty do programu tzv. Studia fotbal, jehož součástí je i pořad Studio fotbal – Dohráno<sup>113</sup> shrnující všechny zápasy odehrané kola, a Studio fotbal – Extra<sup>114</sup>, magazín věnující se nejvyšší fotbalové soutěži, svým formátem blízký například magazínu Ligy mistrů. A ve vysílání se objevuje i pořad Můj fotbal<sup>115</sup>, charakterizovaný jako fanouškovský magazín.

Obdobná situace jako ve Španělsku je s ohledem na vysílání ve 4K i v České republice. Změna by ale mohla přijít s nástupem DVB-T2, Česká televize ve spolupráci Českými radiokomunikacemi ostatně již vysílání Ultra HD vyzkoušela v roce 2014.<sup>116</sup> Vysílání ve 3D je pak věcí, která se České republice vlastně docela vyhnula, ČT Sport dle dostupných zjištění 3D vysílání přímého přenosu nikdy ani nezkoušela.

## 8.2 Užívání grafických elementů a analytických technologií v přenosech

Na začátku jedné z kapitol knihy Jima Owense (2016: 90) je citován Steve Byrd, výkonný viceprezident firmy STATS<sup>117</sup> s otázkou, nad kterou musí jistě přemýšlet tvůrci sportovních přenosů: „Se statistikami, výsledky, příbuzným obsahem a analytickými technologiemi se roztrhl pytel a se systémy snímání pohybů hráčů se teď bavíme o milionech bitů informací. Výzvou je přijít na to, co je důležité a co ne, neboť to, co je významné pro trenéra, možná nepříjde zajímavé fanouškovi. Jak je dokážete prezentovat, aby byly působivé?“ Tato kapitola sice neposkytuje odpověď na tuto otázku, alespoň ale popisuje cesty, kterými se televize snaží docílit právě oné působivé prezentace statistických a dalších informací.

---

<sup>113</sup> Studio fotbal – Dohráno. In: *ČT Sport* [online]. [cit. 28. 4. 2017]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10115113540-studio-fotbal/211471290060020-studio-fotbal-dohrano/>.

<sup>114</sup> Studio fotbal – Extra. In: *ČT Sport* [online]. [cit. 28. 4. 2017]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10115113540-studio-fotbal/217471291122410-studio-fotbal-extra/>.

<sup>115</sup> Můj fotbal. In: *ČT Sport* [online]. [cit. 28. 4. 2017]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/11650912081-muj-fotbal/217471291127105/>.

<sup>116</sup> DVB-T2 – Digitální vysílání budoucnosti. In: *České radiokomunikace* [online]. [cit. 5. 2. 2017]. Dostupné z:

<https://www.cra.cz/dvb-t2>.

<sup>117</sup> Společnost poskytující statistické analýzy sportovním týmům a televizním společnostem.

Grafické elementy představují jednu z *přidaných hodnot* přímého přenosu oproti sledování utkání přímo na fotbalovém stadionu. Jejich klíčovou rolí je jasné, rychlé a přehledné předání informace divákovi. V dnešní době přenosy všech sportů obsahují množství rozličných informací, ostatně o tom je již úvodní citát na začátku kapitoly. Abych poukázal na to, kolik informací je divákovi během fotbalových přenosů graficky předáváno, uvedu alespoň ty základní, které se vyskytovaly ve všech zkoumaných přenosech: představení týmů, ligové soutěže a stadionu; jména komentátorů, reportérů a zpovídáných hráčů či trenérů; sestavy; jména rozhodčích; dvě výsledkové tabule<sup>118</sup>; ligová tabulka; seznam zápasů hraného kola; střelci branek a penalizovaní hráče (včetně informací o počtu odehraných zápasů v sezoně a množství vstřelených branek potažmo obdržených karet); střídání; statistiky zápasu (počet střel, držení míče apod.). Nicméně v každém přenosu se objevovalo mnoho dalších vizuálně poskytovaných informací, ze subjektivního hlediska za nejzajímavější<sup>119</sup> považuji ty, které detailně analyzovaly hru jednotlivého hráče, například „mapu“ s pohybem hráče, jeho nejvyšší vyvinutou rychlost, poměr úspěšných přihrávek či umístění střel při pokutových kopech (viz příloha č. 3). Tímto výčtem chci dokázat, jak důležitou roli grafické prvky v dnešním vysílání hrají.

Větší rozmanitost panovala v rámci programu studií, ve kterých byl prostor se zabývat určitými tématy. Samotné zápasy pak byly v tomto směru o něco chudší. Lze to přičítat skutečnosti, že při vysílání fotbalu není dostatek prostoru pro různé náročnější informativní prvky, zájmem diváka je samozřejmě sledovat zápas. Jediným grafickým elementem byla povětšinou času výsledková tabule.

Ve vysílání samotných zápasů jsem rozlišil dvě skupiny informačních elementů na *hlavní* a *vedlejší*. První skupina zahrnovala všechny elementy, které měly přímý vztah k aktuálnímu průběhu hry. Příkladem byly tzv. výsledkové tabule a všechny grafické elementy informující například o střelci daného gólu; hráči, který dostal žlutou či červenou kartu; počtu střel či faulů; držení míče. Vedlejšími prvky pak byly různé doplňkové informace, často spojené s nějakými

---

<sup>118</sup> Jedna z těchto tabulí byla v obraze po celou dobu hry, obsahovala čas, názvy týmů (zpravidla zkratky týmů, jedinou výjimkou byly přenosy německé Bundesligy, v nich bylo uveden celý název týmu) a skóre. Větší z nich se v obraze objevovala pouze výjimečně (např. na konci poločasu) a navíc obsahovala jména autorů branek a čas vstřelené branky.

<sup>119</sup> Alespoň kvůli tomu, že jsem se s nimi při sledování sportovních přenosů do té doby nesetkal.

dlouhodobějšími statistikami. Mají nepochybně informační hodnotu, avšak spíše dodatkovou, bez nich by se přenos běžně obešel (viz obrázek č. 1).



The image shows a graphic overlay on a football pitch. At the top, it reads 'EPOJISTENI.CZ LIGA 2016/17' and 'VSTŘELENÉ GÓLY V MINUTÁCH'. Below this is a table with two columns for teams 'SLO' and 'SLA', and three rows for time intervals: '46' - 60'', '61' - 75'', and '76' - 90'+'. The data shows that Slavia scored more goals than Slovácko in each interval, with a significant lead in the final 15 minutes.

	SLO	SLA
46' - 60'	2	8
61' - 75'	3	12
76' - 90'+	10	11

Obrázek č. 1: Příklad vedlejší informace, vstřelené branky v sezóně podle minut. Zdroj: foto z vysílání ČT Sport (Slovácko – Slavia, 21. 4. 2017)

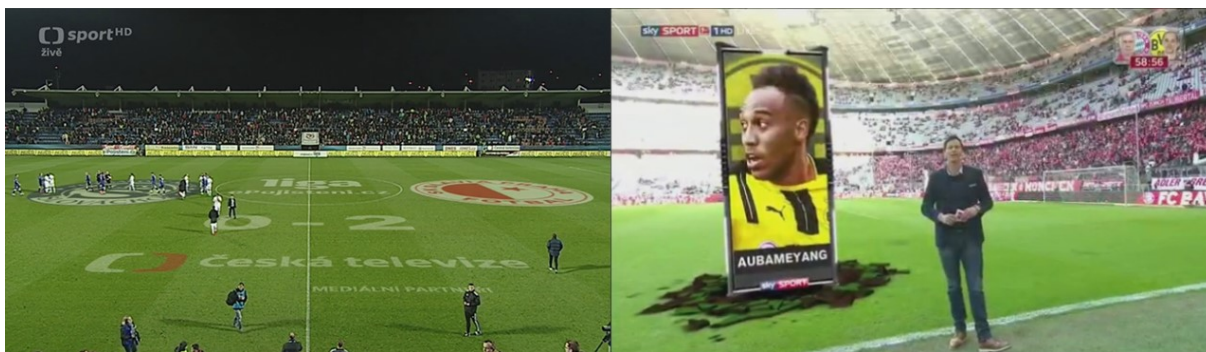
Na základě analýzy a načtené literatury jsem dále rozlišil dvě základní skupiny grafických elementů, *textové grafické elementy* a *ilustrativní grafické elementy*. Textovou grafiku představovaly jak dvou, tak i trojrozměrné prvky. Byly opatřeny zajímavým grafickým kabátem, ale jejím hlavním smyslem bylo předat informaci ve formě nějakých textových znaků (proto se dřív užívalo termínu character generator pro počítače na tvorbu TV grafiky).

Ilustrativními grafickými elementy pak byly vlastně všechny prvky, které k předání nějaké informace nevyužívaly textu. Šlo například o nejrůznější projekce na plochu hřiště (znázornění linie ofsajdu, pohyb hráče po hřišti či reklamu). Do této skupiny se řadily i prvky s nízkou informační hodnotou jaksi dokreslující grafickou identitu samotné stanice či přenosu (jejich jedinou informační hodnotou je vlastně to, že divák pozná, že sleduje danou stanici nebo daný program).

Někdy mohlo docházet k propojení obou skupin. Takovým příkladem při fotbalovém utkání bylo udělení žluté (či červené) karty. Na liště se zobrazovaly informace ve formě textu, doplněné žlutým obdélníčkem ilustrujícím skutečnost, že byl hráč v detailu penalizován.

V analyzovaných přenosech jsem definoval tři skupiny prvků v závislosti na jejich provedení: dvoudimenzionální, trojdimenzionální a zdánlivě trojdimenzionální. Dvoudimenzionální elementy byly všemožné grafické informační lišty (titulky), ve většině zařaditelné do skupiny

textové grafiky, nicméně šlo i o prvky ze skupiny ilustrativní grafiky, například různá pozadí, ať už statická či animovaná. Ve 3D pak byly vyvedeny znělky pořadů, potažmo soutěží. Šlo je identifikovat i v dalších drobnějších momentech, například jako překrytí určitých stříhů, nejčastěji mezi živým přenosem a opakovaným záběrem. Zdánlivě trojdimenzionální skupinu v přenosech zastupovaly různé projekce na hrací plochu (viz obrázek č. 2 a 3), které vytvářejí dojem jako by se pohybovaly v prostoru. Šlo vlastně o prolínání reality s fikcí.



Obrázek č. 2 a 3: Příklad zdánlivě trojdimenzionálních prvků. Zdroje: foto z vysílání ČT Sport (Slovácko – Slavia, 21. 4. 2017) a Sky Sport (Bayern Mnichov – Borussia Dortmund, 8. 4. 2017)

### 8.2.1 Umístění grafických elementů

Ve zkoumaných přenosech bylo standardem umístit výsledkovou tabuli do horní části obrazovky. Avšak se již ve zkoumaných přenosech lišilo, zdali do levého či pravého rohu. To je možná na první pohled nepodstatný rozdíl, ale zároveň určuje, na co se jako první divák soustředí. V západním světě je zvykem číst zleva doprava a odshora dolů<sup>120</sup> – divák tedy nejdříve sleduje levý horní roh obrazovky. ČT Sport umísťuje do levého horního rohu své logo a výsledkovou tabuli do pravého, lze z toho implikovat, že tak tím klade prvotní důraz na to, jakou televizní stanici jednotlivec sleduje. Podobně jako v případě přenosů ČT byla tato tabule umístěna v pravém rohu také v přenosech německého Sky Sport. Naopak v levém rohu se objevovala v přenosech anglického Sky Sports a španělského beIN Sports, byla tak první vizuální informací, kterou divák dostával.

<sup>120</sup> NIELSEN, Jakob, 2006. F-Shaped Pattern for reading Web Content. In: *Nielsen Norman Group* [online]. 17. 4. [cit. 30. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.nngroup.com/articles/f-shaped-pattern-reading-web-content/>.

Mimo této výsledkové tabule, kterou jsem označil za *hlavní* (ale zároveň velikostí menší), se během hry občas objevovala i (větší) *vedlejší* výsledková tabule. V přenosech byla umíst'ována naopak do spodní části obrazu. Její jedinou odlišností jsou z informačního hlediska popisky o střelcích branek. Důvodem, proč se v přenosech užívá dvou různých výsledkových tabulí, může být zažitý zvyk. V dřívějších dobách se výsledek a čas zápasu objevoval na obrazovce pouze několikrát za poločas a klasicky zabíral velkou část obrazovky.

Na příkladu ČT Sport lze ukázat (viz obrázek č. 2), že vedlejší výsledková tabule nemusí nutně představovat grafickou lištu posazenou před snímaný obraz zápasu. Jako znázornění výsledku sloužila projekce grafických prvků na hrací plochu vytvářející prostorový dojem.

Zatímco ale pozice těchto tabulí byly v rámci všech přenosů, co se týče umístění do horní či dolní části obrazu, podobné, umístění zbylých grafických lišt (např. titulek se jménem hráče a určitou statistickou informací, statistiky) se v jednotlivých zemích lišilo. Tyto prvky byly během zápasů na Sky Sports, Sky Sport a ČT Sport umístěny do spodní části obrazu. Svou velikostí a zarovnáním se lišily ale lišily. Drobné statistiky o zápase, jako bylo držení míče, počet střel a další se objevovaly v levém dolním rohu a svou velikostí (přesněji řečeno šířkou) byly podobné hlavní výsledkové tabuli. Titulky odkazující k určitému hráči byly zarovnány doprostřed šíře obrazu a svou velikostí byly bližší vedlejší výsledkové tabuli. V přenosech španělské ligy na beIN Sports produkované společností Mediapro byly všechny tyto lišty zarovnány pod výsledkovou tabuli ve stejné šířce, což bylo jistě odlišení od jiných sportovních přenosů, nicméně tím byla omezena velikost písma a obecně celistvost předložené informace.

### 8.2.2 Grafické styly

Přenosy byly opatřeny buď grafikou odkazující ke stylu celé stanice nebo k vysílané ligové soutěži. Potvrzuje se tak domněnka z teoretické části, a to, že televizní stanice skutečně vytváří jednotné grafické standardy, ve kterých jsou jasně definované určité prvky (určité barvy, písmo, velikosti prvků, styl prezentace grafiky, a i animace). Tím je vysílání dané stanice, a konsekvantně i daného programu jasně rozpoznatelné. V teoretické části ukotvené termíny skeuomorfismus a flat design se ukázaly být vhodnými pro analýzu celkového grafického stylu fotbalového přenosu.

Grafické prvky užívané v přenosech (s výjimkou samotných zápasů v Německu a Španělsku) odpovídaly vizuální identitě celé stanice. Tato identita v případě Sky Sports, Sky Sport a beIN Sport je velice blízká idejím skeuomorfismu. To konkrétně znamená, že v grafickém stylu bylo užito vícera efektů, ať už barevných přechodů či tzv. gloss efektů (česky se tento termín v grafice moc nepřekládá, přeložit se dá jako efekt lesku) a dalších (příklad na obrázku č. 4). Grafické prvky napodobovaly reflexivní materiály ze skutečného světa, nejvíce asi sklo a odraz světla. Podobně lze hodnotit i grafiku německé Bundesligy, jejíž grafický styl ale odkazoval spíše ke kovovým materiálům. Naopak blíže idejím jednoduššího designu byl grafický styl užívaný v rámci přenosů španělské La Ligy (produkovala je společnost Mediapro) a ČT Sport. Stylu La Ligy dominoval odstín tmavě modré s drobným akcentem zelené, písmo pak bylo poměrně vysoké a lehké, a jemně dožluta zbarvené (příklad na obrázku č. 5). Grafický styl ČT Sport byl oproti němu dynamičtější, písmo tučnější, psané kurzívou a grafické lišty zkosené.



Obrázek č. 4: Příklad skeuomorfního přístupu. Zdroj: foto z vysílání Sky Sports (Everton – Chelsea, 30. 4. 2017)



Obrázek č. 5: Příklad přístupu bližšího myšlenky flat design. Zdroj: foto z vysílání beIN Sports (Real Madrid – Atlético Madrid, 8. 4. 2017)

Jelikož byly do analýzy zahrnuty dvě televizní stanice z různých zemí vlastněné stejnou mediální skupinou nesoucí velice podobný název (Sky Sports a Sky Sport), mohl jsem analyzovat, jak se jednotlivé stanice podobají (či liší) ve své grafické identitě. Analýza ukázala, že je grafický styl (celkový vizuál televize) obou televizních stanic velice podobný. Pro tuto skutečnost jsem zvolil označení *integrace grafického stylu*. Jednotná grafická identita tak nemusí být vlastní pouze stanic v určité zemi. Je nejspíše záměrem společnosti Sky, aby byly jejich produkty (v tomto případě televizní stanice) napříč Evropou snadno rozpoznatelné a odlišitelné. Stejně bylo nejenom logo obou stanic, ale obecně celá jejich grafická identita. Poukázat to lze na podobném barevném ladění obou stanic, ve kterém jsou klíčovými barvami modrá a červená, stejným písmem v upoutávkách či nejrůznějších titulcích, také užitým stejných grafických motivů v jinglech nebo i podobnými animacemi (viz příloha č. 4).

V animacích titulků na Sky Sports, Sky Sport (a i beIN Sports) se objevovaly drobné grafické elementy, ozvláštňující jejich vzhled. Takovým prvkem bylo užívání tzv. odlesků objektivu (lens flare), což je opět prvek z reálného světa odkazující spíše k již definovanému skeuomorfismu. Doplnoval je i krátký přechod světlé barvy napodobující odraz světelného zdroje od skla. Tím byl opět umocněn celý grafický styl užívaný v přenosu vytvářející dojem skla. Případě stanic Sky Sports a Sky Sport byl doplněn subtilním pohybem světlého přechodu, jakéhosi odrazu světla od skla. V přenosech ČT Sport byly animace o něco skromnější, byly použity pouze animace posunu, a to zleva doprava a seshora dolů. Podobně vypadaly i animace

elementů při zápasech španělské ligy, nicméně ty byly doplněny přechodem drobného světlého pruhu.

Mimo nich se objevovaly i animace v přechodech mezi opakovanými záběry a živým přenosem hry. Jejich účel je zřejmý, divákovi dávají *kontext* toho, co právě sleduje, tyto animace jsou určitým znakem změny, divák tak dostává určité vizuální oznámení. V angličtině se pro ně používá názvu replay logo, nicméně nejsem přesvědčen, že nejde o zcela přesné označení, protože se užívá i jiných motivů, určitých distinktivních prvků. V přenosech Sky Sports se tak namísto loga objevovala trofej pro vítěze soutěže. V ostatních zemích bylo užíváno loga soutěže (Německo, Česká republika) či textového zpodobnění názvu (Španělsko). V přenosech na beIN Sports a ČT Sport byly tvořeny dvojdimenzionální grafikou s drobnou animací rolety. Sky Sports a Sky Sport pro tyto předěly užívaly 3D grafické prvky.

### 8.2.3 Analytické technologie

Při analýze jsem rozhodl zaměřit na využívání systémů schopných snímat pohyb (anglicky motion-tracking systems) a porovnat jednotlivé země mezi sebou. Nutno podotknout, že v některých přenosech jsem její využití téměř nezaznamenal. V jistém smyslu se objevovaly ve všech přenosech, nicméně její užití bylo napříč televizemi nízké. ČT Sport je využila nejčastěji pro zobrazení výsledku (a i reklamy) na konci poločasů, Sky Sports a beIN Sports (studio i zápas) dokonce s jednou výjimkou vůbec. Německá Sky Sport této technologie využívala asi nejčastěji, mimo jiné i pro znázornění vzdálenosti míče od branky při přímém kopu, či sledování pohybu hráče po hrací ploše (například nově příchozího na hrací plochu) a také pro projekce různých dalších textových i ilustrativních grafických prvků ve studiích či v samotném zápase.

Technologie fungující na podobném principu Sky Sport využívala i pro rozbor zápasů, nicméně pouze v případě hlavních utkání. Umožňovala analyzovat určitou situaci v pohybu<sup>121</sup>, byla nepochybně dynamická a zároveň rychle předávala určitou vizuální informaci, na druhou stranu byla méně detailní (ve srovnání s elektronickou tužkou). Svým grafickým provedením patřila do skupiny zdánlivě trojdimenzionálních prvků.

---

<sup>121</sup> V zápase Bayern Mnichov – Dortmund byl tímto způsobem rozebírán pohyb záložní řady Dortmundu nejen ze záznamu, ale dokonce i v rámci živého přenosu.



ČT Sport ve studiu používala pro rozборы zajímavých momentů elektronické tužky, která má oproti předchozí technologii jednu nevýhodu, a to že se nakreslené prvky objevují před analyzovaným obrazem. Také jsou statické, nepohybují se s obrazem, užívat se tak dají pouze při zastavení ukázky.

Nesmírně zajímavou technologií, i když ne zcela analytického charakteru, bylo možné sledovat v zápasech španělské Primera División. Její název je Intel Experience a umožňuje 360° opakované záběry.<sup>122</sup> Na stadionu je instalováno několik desítek kamer ve stejné výšce ve stejné vzdálenosti od sebe. Opakovaný záběr je pak spojen z několika záběrů stejného momentu dotvořený zdánlivě plynulým přechodem mezi nimi. Vytváří to tak vcelku uvěřitelný dojem 360° záznamu, nicméně jde o počítačový efekt. Má prvotní hypotéza, vycházející z rozlišení jednotlivých analyzovaných přenosů, se nepotvrdila, neboť tato technologie byla přítomna jak při „větších“ zápasech (Barcelona – Sevilla a Real Madrid – Atlético Madrid), tak i těch menších (Eibar – Legánes a RC Celta – Athletic Club Bilbao)

### 8.3 Studio

Již na úvod této části musím napsat, že ne všechny analyzované přenosy měly studio v konvenčním slova smyslu, tj. s experty ve studiu a následnými analýzami hraného zápasu. Obecně předpoklad, že součástí vysílání menších zápasů nebude studio s experty a následnými analýzami (a tím i kratší i stopáž celého přenosu), nelze zcela potvrdit, ale ani úplně vyvrátit a zahrnout. Některé prvky byly v přenosech méně atraktivních zápasů opravdu omezeny, či se vůbec nevyskytovaly, ale nelze v tomto případě nijak generalizovat. Co se týče celkové stopáže přenosu (či spíše časového úseku věnovanému danému zápasu), existovaly mezi přenosy větších a menších zápasů rozdíly, protože se ale tato analýza soustředila především na vizuální aspekty, hlouběji jsem se tímto nezabýval.

#### 8.3.1 Účinkující

Dvěma prvními prvky, které jsem sledoval, byl počet moderátorů a expertů ve studiu a jejich rozsazení. Rozmístění je prvkem, který možná na první pohled nemá takový význam, avšak i

---

<sup>122</sup> Viz video 360 Replay – Intel + LaLiga, 2016. In: *YouTube* [online]. 2. 12. [cit. 4. 5. 2017]. Dostupné z: <https://youtu.be/OHJDzHHHsrQ>.

ono může do jisté míry charakterizovat myšlenkové postavení účinkujících, a může implikovat i formát pořadu. Počet stálých expertů z řad bývalých fotbalistů se pohyboval mezi jedním a dvěma. Nepotvrdila se tak má domněnka, že by vysílání španělské televize mohlo využívat větší panelové diskuze, jak jsem předpokládal na základě kulturních, a i mediálních podobností s Itálií, kde jsou tyto panely vysílány před živým publikem.

Podobné bylo i postavení moderátora a tzv. fotbalových expertů. Tudiž, pokud byli přítomni ve studiu dva a více expertů, seděli vedle sebe, ne proti sobě. V rámci Goffmanovy (1999) teorie bych to vysvětloval vytvářením dojmu symbiózy, ne názorového souboje. Lze to chápat i jako doklad formátu přenosů, který byl spíše analytický nežli debatní, kontroverzní. Nicméně v rámci předvýzkumu jsem sledoval přenosy v rámci pořadu Monday Night Football na Sky Sports, ve kterých po většinu času seděli dva experti proti sobě. Svým formátem je tento pořad částečně debatou o obecných fotbalových tématech (ne pouze analýzou vysílaného zápasu), možná tím lze odůvodnit, proč byla pozice expertů proti sobě.

Účinkující před kamerou z řad televize byli v analyzovaných přenosech oblečeni formálně, muži v oblecích a ženy v šatech. Tento aspekt jsem označil za *umocňování významu vysílané události*. Odkazuje k práci Goffmana (1999), kdy se účinkující na jevišti (či v tzv. předním regionu) snaží vyvolávat kýžený dojem. Nicméně bych tuto část opět doplnil informací z přenosu, který jsem pro větší rozmanitost práce sledoval. Šlo o zápas na programu Sky Sports v rámci pořadu Friday Night Football Manchester United – Southampton (19. 8. 2016) a West Ham United – Tottenham Hotspur (5. 5. 2017). Moderátoři a experti ve studiu byli oblečeni spíše neformálně (anglicky se užívá termínu smart casual), což mě i s faktem, že na tento přenos navazuje pořad In off the Bar (vysílaný z různých hospod po Anglii), vede k názoru, že účinkující vytváří *dojem větší neformálnosti* celého vysílání v kontrastu s ostatními přenosy Premier League na Sky Sports.

### 8.3.2 Umístění a vzhled studia

Podstatnými prvky pro analýzu bylo i umístění studia a jeho vzhled (tedy pokud se v přenosu nějaké studio vyskytovalo). V rámci Super Sunday na Sky Sports bylo v obou případech umístěno na stadionu druhého hraného zápasu. Úvod tohoto studia, před začátkem prvního zápasu, byl na hrací ploše u postranní čáry. V poločase se již moderátor a experti přesunuli do proskleného studia umístěného na tribuně stadionu (viz příloha č. 5). V jeho vzhledu hrál

klíčovou roli právě pohled na onen stadion, okna byla umístěna veprostřed a účinkující byly rozsazení po stranách studia. Tento prvek jsem označil jakousi snahu poukázat, na to, že je studio *v centru dění*. Tuto skutečnost uvádím proto, že byla významná i v jiných fotbalových přenosech na Sky Sports.<sup>123</sup> Hlavními barvami ve studiu byly odstíny modré, což odpovídalo i celému grafickému stylu stanice. Doplněvané byly bílými prvky (barva podlahy a část stolu). Využívání bílé barvy bylo vlastní i studiím na ostatních stanicích, bylo to dáno asi i užitými materiály, které měly plastických vzhled.

Studio španělského beIN Sport (viz příloha č. 6) bylo umístěno v interiéru a dominovala mu černá barva s fialovou, která je hlavní barvou identity celé stanice. Pozadí tvořily nainstalované fialově podsvícené pruhy, které dohromady vytvářely dojem vlny. Před těmito pruhy byl nainstalován pás obrazovek, na kterém byl promítána koláž grafických prvků a výřezů fotografií. Ve studiu byly všechny prvky ostře zkosené, což odpovídalo i celé grafické identitě pořadu. Středu prostoru dominovalo velké logo stanice, což dále dokládá důraz na identifikovatelnost. Nicméně v případě menších zápasů toto studio nesloužilo pro analýzy, ale spíše jako propojení přenosů hraných po sobě. V tomto případě moderátorky stály v levém výseku studia u malé obrazovky, která sloužila ke spojení se s reportérem na stadionu před začátkem zápasu (v případě zápasu Eibar – Leganes se moderátorka ve studiu objevila ještě v poločasové přestávce, nicméně šlo pouze o krátkou zpravodajskou relaci se sestřihy dosud odehraných zápasů). Prvkem vizuálně ozvláštňujícím vysílání byla projekce znaků hrajících týmů zdánlivě do prostoru studia v úvodu části vysílání věnovanému danému zápasu.

V rámci zkoumaných přenosů ČT Sport byl přenos doplněn studiem pouze v případě zápasu Viktoria Plzeň – Dukla Praha. Vzhled studia byl do jisté míry podobný studio Xtra španělského beIN Sports. Studio bylo světlejší, výraznější v něm byla bílá barva (židle, stůl a obecně dekorace). Hlavní barvou byla ale tmavě modrá (spojitost s vizuální identitou ligové soutěže), která byla akcentována jak promítaným pozadím na dvě velké obrazovky, tak tmavě modrými LED světly v podlaze studia. Na hlavní obrazovce za moderátorem byly znázorněny také znaky obou klubů a logo soutěže. Nicméně ve zbylých přenosech byl před zápasem přítomen na obrazovce pouze reportér, který zápas uvedl a vyzpovídal trenéry obou týmů. V případě zápasu

---

<sup>123</sup> Studio v rámci pořadu Monday Night Football bylo umístěno v interiéru, na velkých obrazovkách za účinkujícími ale byly promítány záběry na celek stadionu, dokonce i v rámci různých úhlů. Zde byla tendence vyvolávat v divákovi dojem ještě výraznější, řekl bych, doslova do očí bijící, neboť bylo zřejmé, že jde o pouze záběry a studio se ve skutečnosti na stadionu nenachází.

Slovácko – Slavia se do obrazu dostal až v přestávkovém programu, kdy uvedl krátkou reportáž o odchovancích Slovácka.

Při vysílání vedlejších zápasů na německém Sky Sport nebylo součástí studio. V obraze se po znělce rovnou objevil reportér či reportérka u postranní čáry a v pravém horním rohu informace o místě, ze kterého vysílá. Před začátkem zápasu se v obraze objevil i komentátor přenosu. V rámci přenosů Toppspiel der Woche bylo studio přítomno přímo na stadionu (viz příloha č. 7), na úrovni hrací plochy. Hlavním vizuální prvkem byla tedy hrací plocha či stadion, zase šlo nějaký doklad toho, že je toto studiu v centru dění. Účinkující (moderátor a dva experti) byli usazeni za velkým stolem, kterému dominovala bílá barva. Tento stůl, doplněný obrazovkou, na které byly zobrazeny animované znaky týmů na bílém pozadí, byl jediným prvkem instalace studia. Některé z graficky zpodobněných informací byly promítány do prostoru obrazu, šlo o již zmíněné zdánlivě trojdimenzionální prvky (v prvním zápase se tím například uvádělo téma souboje dvou význačných útočníků, Roberta Lewandovského a Pierra-Emericka Aubameyanga). Pokud se v přenosech Sky Sport užívalo běžných dvojdimenzionálních prvků na grafickém pozadí (klasickým příkladem byly sestavy, a to i v přenosech menších zápasů), byl rozdělen obraz do několika částí. V jedné z nich byl živý záběr na komentátora či moderátora přenosu, čímž se neztrácel vizuální kontakt s hovořící osobou.

Ostatně rozdělování obrazu bylo v rámci studií velice významným prvkem nejen v Německu, ale i ve Španělsku (a v omezenější míře i ve Velké Británii). Nejvíce to bylo patrné v přenosech Barcelona – Sevilla a Real Madrid – Atlético Madrid. Téměř každé předání slova mezi moderátorem a reportéry (či mezi reportéry navzájem) bylo vizuálně provedeno rozdělením obrazu. K tomuto rozdělení obrazu docházelo i při rozsvičování hráčů před zápasem, v malém výklenku byl vidět mluvící redaktor, ale větší část obrazu zabíraly záběry na připravující se hráče. Jejich motivem byl určitý *pohled do zákulisí zápasu*<sup>124</sup>, a to i spolu se záběry do kabin.

---

<sup>124</sup> Do stejné skupiny lze řadit i záběry na hráče přicházející na stadion, což bylo vlastní především studiím v rámci zápasů na Sky Sports, ale byly i součástí vysílání při zápasech Barcelona – Sevilla a Real Madrid – Atlético Madrid na beIN Sports. Tento typ záběrů není jistě ničím novým, lze se s nimi setkat třeba i ve vysílání ČT Sport (například zápasy Ligy mistrů), výzkum ale ukázal, že nemusí být součástí každého přenosu.

### 8.3.3 Kamerové záběry

Studia beIN Sports a ČT Sport užívala jak běžných studiových kamer, tak kamery na jeřábu, jejíž záběry ozvláštňovaly vizuální stránku, nicméně většinu času byly užívány záběry z klasických kamer. Studia Sky Sports a Sky Sport, s výjimkou jejich úvodu, který byl natáčen ruční kamerou, byly snímány dvěma kamerami na stativu, jedna především pro záběry na celek (pokud hovořil moderátor) a druhá pro detail (pokud byl v obraze jeden z expertů).

Sky Sport zcela záměrně využívala i záběrů zpoza kamerové techniky a světel, šlo o prvek, který jsem označil za *pohled do zákulisí natáčení*. Před reklamními přestávkami se objevoval i krátký záběr do rezie. Tyto záběry se objevovaly nejen v rámci Topspiel der Woche, ale i při menších utkáních. Nejzajímavější byl v tomto ohledu zápas Frankfurt – Werder, který sloužil ale spíše jako doplněk výzkumu. V něm reportér přenosu spolu s expertem doslova cestovali po stadionu, začínali u přenosového vozu stanice, další vstup následoval z tohoto vozu a postupně přesouvali po stadionu až k postranní čáře hřiště.

### 8.3.4 Video montáže

Nesmírně podnětnou se ukázala analýza nejrůznějších předem připravených upoutávek na utkání. V nich byl kladen především důraz na detailní záběry, v největší míře výrazné emoce a gesta. Dalším častým motivem pak byla určitá historická významnost zápasu. Například při zápase Arsenal – Tottenham Hotspur (Sky Sports) bylo toto video sestřiháno z význačných momentů ze zápasů od 90. let až po současnost, a pak také z detailních záběrů na hvězdy obou týmů současnosti a opět s jejich emotivními gesty. Na takové ukázce tak lze poukázat nejen trendy, o kterých píše Bílý (2012), v tomto případě nepochybně *emocionalitu a kulminaci* (či v tomto případě spíše vytváření) *napětí*, ale také ty, které jsem si definoval až v průběhu analýzy, a to *celebritizaci a důraz na tradici/význam*.

Oba termíny v tomto odstavci popíši. *Celebritizaci* jsem definoval jako zvýšený důraz na význačné osobnosti jednoho či druhého týmu (v případě oné videoukázky to byly záběry ve velkém detailu na hráče Tottenhamu Harryho Keana a hráče Arsenalu Alexise Sanchéze). Tímto termínem odkazuji i na práci Aleše Sekota (2009: 174). Kategorie se objevovala i v jiných aspektech přímého přenosu, a to při zvýšené pozornosti kamer o daného hráče při samotném utkání či pozorností ve studiu (o určitém hráči se vede mezi experty debata doplněná

záběry na hráče, například z předchozích zápasů nebo z rozcvičení před zápasem)<sup>125</sup>. *Důraz na tradici/význam* pak chápu jako dotváření historického významu určité události, v tomto případě fotbalového utkání, televizními technikami, což je v tomto konkrétním případě již zmíněná montáž. Nicméně je zřejmé, že ji lze dotvářet i jinými nežli vizuálními prvky, třeba slovním komentářem ve studiu, ale tento aspekt jsem v této práci blíže neanalyzoval. Podobné motivy se objevovaly i ve video montážích na ostatních stanicích. Musím ale podotknout, že nebyly připraveny pro všechny zápasy, důvodem mohl být význam (či atraktivnost) utkání.

## 8.4 Zápas

Co se týče vizuální stránky analyzovaných přenosů, ty vykazovaly podobné charakteristiky, byly si ze všech zmíněných hledisek asi vůbec nejbližší. Nepochybně dodržovaly podobná pravidla (například pravidlo osy), jejich rozdíly lze odvodit především rozdílnou technologickou vybaveností. Samozřejmě, že to je ovlivněno i faktem, jaké kamerové technologie jsou na jednotlivých stadionech dostupné. Například barcelonský Nou Camp či mnichovská Allianz Arena je osazena technologií Spidercam poskytující vzdušné (či běžně, ale nepřesně používané letecké) záběry nad stadionem.<sup>126</sup> Výrazným aspektem je také architektonická stránka stadionu, například na takový příbramský stadion by asi ani při větší snaze nešlo nainstalovat již zmíněnou technologii (pro upřesnění: stadion má pouze dvě kryté tribuny).

### 8.4.1 Úvod zápasu

V případě České televize začínalo vysílání úvodním záběrem na celek, nejčastěji z kamery umístěné v rohu stadionu, naskytoval se pohled na celý stadion. Spojen byl s grafickým panelem (překrývajícím velkou část obrazovky), který informoval o týmech hrajících daný zápas, lize, soutěžním kole a stadionu. Tento úvod dával divákovi určitý kontext, vizuální informaci, co za program bude v následujících minutách následovat.

---

<sup>125</sup> V předchozí části jsem se nechtěl o této kategorii rozepisovat, nicméně již úvodní znělky často užívaly záběrů na ony hvězdné postavy dané soutěže.

<sup>126</sup> Doplňující informace: Analyzoval jsem i jeden zápas španělské ligy na stanici Movistar Partidazo (Real Madrid – Barcelona, souboj dvou největších týmů) ze stadionu Santiago Bernábeu, na kterém hraje své zápasy Real Madrid, ale na tomto významném zápase tato technologie chyběla.

Zápasy na Sky Sport, po krátké znělce, uvedl záběr na komentátora zápasu, po něm následoval pohled na tribunu domácích fanoušků zpívajících hymnu klubu. Obraz byl rozdělen, v levé polovině obrazu byly krátké prostřihy na detaily fanoušků se záběry na celek tribuny. V pravé polovině pak byly informace o hymně a její text. Šlo v porovnání s ostatními zkoumanými přenosy o jiný element (opět zvyšující nejen emocionalitu, ale obecně i ritualizaci), z čistě subjektivního hlediska jistě velice zajímavý.

Prvním záběrem zápasu většiny zkoumaných přenosů na beIN Sport byl celek stadionu z pohledu hlavní tribuny. Následoval střih na nástup hráčů do tunelu, jejich vzájemné zdravení a nervózní pohledy, kamery často v detailech snímaly hvězdy daných týmů. Kromě další dimenze kategorie *pohledu do zákulisí* v těchto záběrech lze nalézt i formu *vytváření napětí*. Obecně tyto záběry nejsou ve sportovním vysílání již dnes nijak významné, objevovaly se i v přenosech na Sky Sport, ale v případě Sky Sports a ČT Sport nikoliv.

Přenos Sky Sports, po úvodním záběru celku stadionu, začínal až s nástupem hráčů na hřiště. Záběry nástupu byly zajímavé tím, jak moc si byly v přenosech všech stanic podobné. Nástup byl snímán z ruční kamery, začínal detailem na míč, který následně rozhodčí zvedl z podstavce. Vypadalo to jako určitá forma rituálu, avšak není v možnostech této práce zkoumat ritualizaci fotbalových zápasů. Neobvyklým záběrem na nástup bylo snad jen použití spidercam při zápase Barcelona – Sevilla, díky kterému vysílání nástupu získávalo novou perspektivu.

#### 8.4.2 Průběh zápasu

Tím, že je fotbal sportem hraným na čistý čas, a v porovnání s jinými sporty akce probíhá plynule, přenos neposkytuje režisérovi mnoho příležitostí pro použití rozmanitých záběrů kamer. Průběh zápasu byl ve všech případech snímán jednou hlavní kamerou umístěnou na ochozu stadionu, v tom lze shledávat dodržování jistých internacionálních pravidel tvorby sportovních přenosů. Samozřejmě lišila se výška, ze které byly zápasy snímány, to bylo ale dáno především stavbou fotbalového stadionu. Pokud se míč při hře pohyboval v prostřední části délky hřiště, nedocházelo většinou ani ke krátkým prostřihům z jiných kamer. Výjimkou byly situace, kdy nehrozilo bezprostřední ohrožení branky, například při rozehrávce mezi obránci. V těchto chvílích se občas objevily krátké prostřihy na polokelek či detail určitého hráče či rozhodčího, například rozehrávajícího brankáře. Jinak k záběrům z jiné, nežli hlavní, kamery docházelo ve chvílích, kdy se hrálo u postranních čar na obou koncích hřiště, nejčastěji

šlo o záběr z kamery na úrovni hřiště, která zabírala celou postavu hráče s míčem a jeho nejbližší okolí.

Tyto kamery se používaly i při autových vřazováních, nicméně to už byla standartní situace a také krátké přerušení hry. Ve chvílích, kdy se vřazoval míč do hry na protější straně hřiště, bylo občas použito záběru vedlejších kamer umístěných na hlavní tribuně.

Česká televize, podobně jako i ostatní stanice, používala kamer z protější strany hřiště při přerušeních, a to pro záběry na lavičky týmů, ať už při úvodním představení trenérů obou týmů či při střídáních. V případě Sky Sports se užívalo záběru z takto umístěných kamer i v rámci průběhu hry, nebylo tak zcela nedodrženo pravidlo osy, nicméně šlo o pouze o krátké prostřihy na rozhodčího či hráče.

Možnost zvyšovat kamerovými záběry napětí (kulminace napětí) poskytovaly přímé kopy z malé vzdálenosti k brance, a ještě více penalty. Pokutové kopy jsou situací, kdy proti sobě stojí brankář a střelec a vybízejí k prezentaci jejich vzájemného souboje, stávají se tak jistou formou vizuálního vyprávění. Dovolím si malou odbočku k Bergerově knize *Media analysis techniques* a jeho popisu vysílání baseballu: „Baseballové zápasy jsou v dnešní době vysílány jako psychodramata, se záběry kamer rychle střídající velké detaily nadhazovače a pálkaře, [...] pak, když se něco stane, kamery ukazují reakce trenérů a hráčů na lavičkách.“ (Berger, 2013: 145).

Velice podobně by se dá popsat i snímání pokutových kopů nebo přímých kopů ve fotbale. Záběr detailu (či polocelku) exekutora kopu byl klasicky střídán se záběrem na detail brankáře, navíc někdy doplněný ještě pomalým přibližováním. Nejenom, že tak šlo o zřejmé prvky televizní reinterpretace zápasu pomocí vizuálních technik, ale také snah o kulminaci napětí.

Říká se, že branky jsou kořením fotbalu a jistě byly také kořením přenosu. Tedy, abych byl přesný, šlo především o následné oslavy gólů a opakované záznamy, které opět přinášely ozvláštňení přenosu, ale zároveň napříč všemi zeměmi podléhaly podobné logice. Po vstřelení branky následoval záběr celku či polocelku oslavujícího střelce, v záběru se postupně objevovali i hráči přibíhající oslavovat branku se střelcem. Následoval pak záběr na oslavující fanoušky či lavičku, popř. zklamaného brankáře či trenéra jako určitý projev duality emocí (radost x smutek).



S brankami jsou v přímých přenosech spojeny i opakované záběry, které jsem v rámci výzkumu zařadil do kategorie *přidané hodnoty přenosu*. Počet opakovaných záběrů byl odvislý od důležitosti dané situace, drobné fauly byly opakovány jen jednou, nejvíce záběrů pak následovalo právě po vstřelení branky, konkrétně mezi třemi a pěti. V opakovaných záběrech bylo samozřejmě užíváno různých úhlů pohledu, jejich užití se v tomto případě neřídilo žádnými přesně danými pravidly.<sup>127</sup> Zpomalené záběry nebyly omezeny pouze na opakování samotné branky, ale byly často doplněny detaily emotivních gest hráčů. Obdobný proces následoval i v případě opakování neproměnné velké brankové příležitosti, akorát s tím rozdílem, že šlo o zpomalené záběry zklamání reakcí. Opět to bylo jednou z dimenzí zvyšování emocionality přenosu, nešlo najít nějaký vzor, kterým by se od sebe přenosy výrazně odlišovaly.

Závěry zápasů za rozhodnutého stavu, ve kterých již pokleslo tempo hry a ta tak pro diváka nebyla již tolik atraktivní, poskytovaly prostor pro větší práci režiséra a různé estetické záběry, které se již netýkaly samotné hry. Owens (2016: 341) o nich píše jako o „pumpování“ přenosu. Šlo často o detailní záběry na fanoušky, opět s nějakými výraznými emotivními výrazy, v jednom případě smutku, zklamání a rezignace (Bayern Mnichov – Dortmund), nebo naopak na slavící skupinu fanoušků (Slavia – Slovácko). Obecně lze říci, že tyto záběry často vyjadřovaly emoční antagonismy mezi tábory obou týmů, šlo o prvek zvyšování emocionality přenosu. Na druhou stranu je nutno konstatovat, že použití podobného druhu záběru bylo odvislé i od dramatickosti a průběhu zápasu, a ostatně asi i od jeho významnosti.

### 8.4.3 Konec zápasu

Přenos zápasu nekončil závěrečným hvizdem rozhodčího, po konci utkání se ve vysílání ještě objevovaly záběry na pomalu odcházející hráče, trenéry a fanoušky. Jejich vyznění bylo nepochybně odvislé i od průběhu utkání, měly buď charakter uklidňující, konsenzuální (vzájemně se loučící hráči), anebo kontroverzní (hráči hádající se rozhodčím). Ukazovaly i dualitu prožívaných emocí, zklamání a rozčarování poražených, radost a oslavy vítězů. Aby se v těchto, možná trochu hluchých, momentech neztrácela dynamika přenosu, televizní stanice Sky Sport využívala rozděleného obrazu, v jehož pravé části se objevoval záběr na komentátora

---

<sup>127</sup> V minulosti bývalo pravidlem opatřit opakovaný záběr z kamery umístěné na druhé straně hřiště, nežli byla ta hlavní, drobnou grafickou informací.

přenosu prezentujícího své hodnocení utkání. Britská Sky Sports pak přetínala tyto dlouhé záběry velice dynamickou upoutávkou na pozápasové studio s rychlými prostřihy na detaily či polocelky hráčů či trenérů.

## 8.5 Interaktivita přímého přenosu

Při psaní této práce jsem se rozhodl věnovat jednu kapitolu problematice interaktivity přímého přenosu, přesněji vztahu sociálních sítí a sportovních přenosů, neboť bylo jedním z témat, které se v teorii opakovalo. Owens (2016: 100) píše v tom smyslu, že koordinace televizního vysílání se sociálními sítěmi představuje jednu z výzev pro televizi 21. století. Samozřejmě, že sociální sítě nejsou první nebo jedinou možností, jak mohou diváci komunikovat s televizí, ale jejich přínos je jistě v jejich rychlosti a možnosti přenášet všemožný vizuální obsah.

Musím ale podotknout, že propojení se sociálními sítěmi bylo v přenosech vlastně minimální, většina zkoumaných přenosů nenabízela žádný prostor pro interakci. Zjištění to pro mne bylo po přečtení literatury trochu překvapivé, nicméně v knihách nebyly popsány přesné postupy a příklady, spíše obecná tvrzení o možném směřování (nejen) sportovního vysílání. Televizním stanicím se možná nechce předělávat formát zaběhnutého pořadu či těžko hledají způsoby, jakými integrovat sociální sítě do fotbalových přenosů, aby to bylo diváka přínosné a zajímavé.

Nicméně ze slov Michaela Connellyho (In Owens, 2016: 100), producenta ve Fox Sports, lze implikovat, v čem jsou pro televize sociální sítě přínosné: „Opravdu chceme, aby naši diváci interagovali s vysíláním. [...] Za pomoci tweetů a sociálních sítí budeme sledovat trendy od našich diváků a poté je budeme včleňovat do našeho vysílání. Sociální sítě budou mít rostoucí vliv na udržení obecnstva u televize“.

Nicméně existovaly i výjimky. Na konci pořadu Monday Night Football na Sky Sports odpovídali experti ve studiu na několik vybraných otázek od diváků, které se ale netýkaly vysílaného zápasu, proto se domnívám, že nejde úplně interakci v reálném čase, kterou by právě sociální sítě mohly poskytnout.

Na vztah sociálních sítí a sportovních stanic lze nahlížet i z druhé strany. Tedy ne v tom, jak se projevují sociální sítě v televizním přenosu, ale naopak jak se televizní stanice projevují na

sociálních sítích. Z krátkého pohledu na hlavní sociální sítě (sledovanými sítěmi byl Facebook a Twitter) to spíše vypadá, že běžně nedochází k obousměrné komunikaci mezi televizí (či reportérem dané televizní stanice) a divákem, tok informací (zahrnující i odkazy na články na oficiálních stránkách či krátká videa) je spíše jednostranný. Podotýkám, že ale nešlo o vědeckou analýzu, nemůžu svá zjištění opřít o velké množství dat, spíše jsem jen chtěl uvést i tuto rovinu, která může být předmětem dalšího výzkumu.

## 9. Závěr

Na základě srovnání mohu konstatovat, že jsem v přenosech odhalil určité rozdíly mezi jednotlivými zeměmi (a i v rámci zemí samotných). Scénář (obecněji základní logika) přenosu ale byl ve všech případech velice podobný. Tyto závěry se moc neshodují s článkem od Bruce a Desmaraise (2009: 129), naopak analýza spíše poukázala na globální tendenci homogenizace televizního vysílání, přejímání formátů a technologií. Některé z rozdílů mezi jednotlivými zeměmi by sice šly vysvětlit kulturními rozdíly (nebo technologickou vybaveností), nicméně musím konstatovat, že nejsou natolik významné jako vzájemné podobnosti.

Práce ale přinesla zajímavé poznatky, přestože nedošlo úplně k naplnění některých předpokladů. Prvním významným zjištěním je velká míra nezávislosti ligových soutěží na televizních stanicích. Tím myslím využívání produkčních skupin, které v případě Německa a Španělska samy vytváří všechny přímé přenosy soutěže. Ligové asociace tak mají větší kontrolu nad tím, jak jsou přímé přenosy snímány a mohou je snadno opatřit jednotným grafickým stylem, díky kterému jsou jasně identifikovatelné a odlišitelné. Nelze ale říci, že tato skutečnost platí pro všechny země, například přenosy české fotbalové ligy produkuje Česká televize. Je ale možné, že se touto cestou budou vydávat i menší ligové soutěže a s dalším rozvojem internetových služeb budou tyto přenosy nabízet na nějaké vlastní platformě. To už je ale spíše věštbou nežli fundovaným výhledem do budoucnosti.

Kromě snah o zachycení reality (či její interpretace) bylo možné v přenosech sledovat i tendence zprostředkovávat emoce, dotvářet různými způsoby emoční kulisu zápasu. Byly tak nepochybně mediální události (media event). Tyto prvky ve sportovním vysílání rozhodně nebyly vždy, přišly s technologickým pokrokem a jistě i se změnou „filozofie“ televizních stanic.

Mimo prvků zvyšování emocionality se v přenosech objevovaly i další dimenze kategorií, které byly utvořeny buď na základě teoretických podkladů, anebo vyplynuly až ze zkoumaného materiálu. Významnými byly aspekty celebritizace (důraz na určité individuality), dále kulminace napětí a zdůrazňování významu přenášené události. Nešlo si nevšimnout ani progresu trendu specializace kanálů a snah „kompilovat“ program do velkých pořadů, které poskytují kontinuální vysílání fotbalových zápasů.

Ukázalo se, že přímý přenos sportovního utkání nelze z vizuálního hlediska chápat jako jedno velké vyprávění příběhu zápasu, ale spíše jako propojení drobných příběhů s různými motivy probíhajícími v rámci daného sportovního utkání.

Grafické elementy užívané v rámci přenosů byly spíše blízké myšlenkám skeuomorfismu, tj. napodobování prvků z reálného světa. Jelikož je skeuomorfismus spíše starším přístupem ke tvorbě grafického designu, je to možná zjištění poněkud překvapivé. Televize se spíše drží toho, co funguje, než aby se pouštěly do nějakých větších experimentů. Grafický styl také zapadá do širší koncepce vizuální identity dané stanice či soutěže, která se promítá například i do vzhledu studia či dokonce oblečení moderátorů, reportérů a expertů.

Z technologického hlediska se přenosy výrazněji neodlišovaly. To lze přičítat i nedostatku možného prostoru vyplývajícího z povahy samotného sportu. Vymykala se snad jen Intel Experience užívaná v přenosech první španělské ligy a v případě přenosů z Camp Nou a Allianz Areny také kamery Spidercam. Obě technologie byly jistě neobyčejné. Nejenom, že poskytovaly jinou perspektivu na samotnou hru, ale zároveň pomáhaly utvářet dojem velikosti (či významnosti) vysílaného zápasu. Na druhou stranu na nich nelze stavět argumentaci. Také musím přihlédnout k faktu, že se Intel Experience objevovala i při vysílání menších zápasů španělské ligy.

Předpoklad, že budou menší zápasy napříč zkoumanými zeměmi ochuzeny oproti přenosům atraktivnějším, nelze potvrdit, ale ani zcela vyvrátit. Z čistě grafického hlediska nelze konstatovat žádné rozdíly, výrazně se neodlišovaly ani v rámci snímání zápasu. Informace o tom, kolik kamer se při kterých přenosech užívá, mi z různých důvodů nebyly poskytnuty, i když jsem se snažil kontaktovat všechny zainteresované subjekty, proto nemohu vytvářet domněnky, zdali byly méně atraktivní zápasy snímány menším počtem kamer. V případě

Německa a Španělska ale rozdílným prvkem byla skutečnost, že součástí vysílání menšího zápasu nebylo klasické studio. Předzápasový, přestávkový a pozápasový program vyplňovaly vstupy reportéra, případně krátké zpravodajské relace, nikoliv rozbor s experty, jak tomu bylo v případě atraktivnějších zápasů.

Protože byla tato práce koncipována jako komparace sportovního vysílání v České republice se zahraničím, detailněji bych se zmínil o vysílání na ČT Sport. Musím konstatovat, že přenosy České televize v porovnání s ostatními zeměmi postrádaly dynamiku, především v rámci předzápasového, přestávkového a pozápasového programu. Často šlo o obyčejnou debatu, ve které se čas od času objevil určitý grafický prvek, či se v obraze objevily záběry určitého hráče, ale jejich vypovídající hodnota byla nulová, sloužily spíše pro ilustraci. V zahraničních televizích byly tyto záběry spojeny s určitým vizuálním rozbohem, díky čemuž lépe dokreslovaly, o čem experti ve studiu hovořili. Studio ČT Sport působilo, alespoň v porovnání s ostatními stanicemi, improvizovaně a nepřipraveně.

Určitou formu dynamiky, z vizuálního hlediska, by přenosům ČT Sport mohlo dodat častější užívání rozděleného obrazu, díky kterému by divák získával i vizuální pomůcku, kdo a o čem mluví, popřípadě komu se v rámci přenosu tzv. předává slovo. Z estetického hlediska by snímání zápasů mohlo ozvláštnit i využití vícera druhů kamer. Opět totiž musím konstatovat, že i samotné přenosy zápasů postrádaly určitou formu dynamiky, která byla evidentně vlastní fotbalovému vysílání ve zkoumaných zemích. Možná mohu být nařčen z toho, že svými tvrzeními propaguji prvky infotainmentu, ale na druhou stranu, sportovní vysílání je především zábavou a nelze na něj užívat stejná měřítka jako na politické zpravodajství.

Na tuto diplomovou práci by mohla navázat kvantitativní analýza, která by se detailněji zaměřila na práci s kamerovými záběry. Jistě podnětné by bylo sledovat, kolik času se kamery věnují jednotlivým hráčům na hřišti, neboť existuje předpoklad, že prostor věnovaný jedincům na hřišti není stejný, více jsou sledováni známí hráči. Užití kvalitativních metod by bylo vhodné pro pozorování práce v režii přenosu. Taková analýza by při použití přístupu dramaturgické sociologie poskytla zajímavé poznatky ze zákulisí (či zádního regionu) televizního vysílání. Mohla by tak analyzovat, jakými způsoby se členové tohoto prostoru snaží v divákovi vytvářet určitý dojem.

## Summary

Subject of this thesis is sports television broadcasting in the Czech Republic, Germany, Spain and United Kingdom. Study was conducted as a content analysis of live broadcastings of football matches from each of respective country. Mainly, visual aspects of broadcasting are analysed as it is a field of study that is not fully explored. It consists of two main parts, theoretical and practical.

In the theoretical part, basic concepts of sport from the perspective of social sciences are being introduced, followed by overview of television technology development (with emphasis on sports broadcasting), sport and media relationship, production of sports program on television and definition of terms connected to television praxis. It includes theoretical background to subsequent analysis in latter parts.

Results of analysis are rather interesting. Comparison showed that although there were some differences between the broadcasting of football in different countries, the basic logic (its scenario) was similar in all countries, even though in some respects the main and minor matches varied. These conclusions do not coincide much with the article by Bruce and Desmaraise (2009: 129); the analysis rather pointed to the global tendency of homogenized television broadcasting, similar formats and technologies. While some of the differences between countries could be explained by cultural differences (or technological equipment), however, I have to conclude that they are not as important as mutual similarities.

## Seznam literatury a zdrojů

360 Replay – Intel + LaLiga, 2016. In: *YouTube* [online]. 2. 12. [cit. 4. 5. 2017]. Dostupné z: <https://youtu.be/OHJDzHHHsrQ>.

A Brief History of Television Graphics. In: *KitPlus.com* [online]. [cit. 4. 2. 2017]. Dostupné z: [https://www.kitplus.com/articles/A\\_brief\\_history\\_of\\_television\\_graphics/49.html](https://www.kitplus.com/articles/A_brief_history_of_television_graphics/49.html).

A Quarter Century of Excluding Women's Sports in Televised News and Highlight Shows. *Communication & Sport*, r. 3, č. 3, s. 261–287.

Al Jazeera Media Network, 2017. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 7. 3. [cit. 11. 4. 2017]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Al\\_Jazeera\\_Media\\_Network](https://en.wikipedia.org/wiki/Al_Jazeera_Media_Network).

ANDREWS, David L. a Ben CARRINGTON, ed., 2013. *A Companion to Sport* [online]. Hoboken: Wiley-Blackwell. Blackwell companions in cultural studies. Dostupné z: <http://site.ebrary.com/lib/cuni/Doc?id=10726713>.

Annual Review of Football Finance 2016. In: *Deloitte UK* [online]. [cit. 10. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www2.deloitte.com/uk/en/pages/sports-business-group/articles/annual-review-of-football-finance.html>.

BAŇOUC, Hynek, 2000. Goffman, Erving: Všichni hrajeme divadlo: sebezprezentace v každodenním životě. *Sociální studia*, r. 0, č. 5, s. 223–227.

BARBOROVÁ, Jana, 2014. Základy střihu. In: *Video Film TV Makers ' Magazine* [online]. 3. 3. [cit. 30. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.vftv.cz/2014/zaklady-strihu-udrzovani-kontinuity/>.

BEATTIE, Michael, 2013. US documentary „League of Denial“ exposes NFL's response to chronic brain trauma. In: *Telegraph.co.uk* [online]. 13. 9. [cit. 24. 1. 2017]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/sport/othersports/americanfootball/10375831/US-documentary-League-of-Denial-exposes-NFLs-response-to-chronic-brain-trauma.html>.

BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ, 2011. *Dějiny českých médií: Od počátku do současnosti*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3028-8.

BeIN Media Group, 2017. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 25. 3. [cit. 11. 4. 2017]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/BeIN\\_Media\\_Group](https://en.wikipedia.org/wiki/BeIN_Media_Group).

BERGER, Arthur Asa, 2013. *Media Analysis Techniques*. Thousand Oaks: Sage Publications. ISBN 978-1-4522-6135-5.

BERNSTEIN, Alina a Neil BLAIN, 2003. *Sport, Media, Culture: Global and Local Dimensions*. New York a Londýn: Routledge. ISBN 0-7146-8261-6.

BÍLEK, Jaroslav, 1982. *Televizní komunikační proces a jeho komponenty I. díl*. Praha: Univerzita Karlova.

BÍLÝ, Vojtěch, 2012. *Dramaturgie sportovních přenosů v elektronických médiích*. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce doc. PhDr. Juraj Rusnák, CSc.

BOYLE, Raymond, 2006. *Sports journalism: context and issues*. London: SAGE. ISBN 1-4129-0798-5.

BROADBENT, Rick, 2016. *Vytrvalost: Pozoruhodný život a doba Emila Zátopka*. Praha: Slovart. ISBN 978-80-7529-185-1.

BROMLEY, Michael. United Kingdom. In: *European Journalism Centre* [online]. Dostupné z: [http://ejc.net/media\\_landscapes/united-kingdom](http://ejc.net/media_landscapes/united-kingdom).

Bundesliga. In: *DFB – Deutscher Fussball-Bund* [online]. [cit. 3. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.dfb.de/en/leagues/bundesliga/history/>.

Case Studies. In: *Boston University CTE Center* [online]. [cit. 24. 1. 2017]. Dostupné z: <http://www.bu.edu/cte/our-research/case-studies/>.

CASHMORE, Ernest, 2000. *Making Sense of Sports*. New York a Londýn: Routledge. ISBN 9780415213837.

CLARKE, Alan a John CLARKE, 1982. Highlights and Action Replays. In: HARGEARVES, Jennifer, ed. *Sport Culture and Ideology*. Londýn: Routledge & Kegan Paul. ISBN 9780710092427.



COAKLEY, Jay, 2001. *Sport in Society: Issues and controversies*. Boston: McGraw-Hill. ISBN 9780072466966.

CONWAY, Mike, 2009. *The Origins of Television News in America: The Visualizers of CBS in the 1940s*. New York: Peter Lang Publishing. ISBN 978-1-4331-0602-6.

CRESWELL, John W., 1998. *Qualitative inquiry and research design: choosing among five traditions*. Thousand Oaks: Sage Publications. ISBN 9780761901433.

Czech First League, 2017. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 17. 1. [cit. 10. 4. 2017]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Czech\\_First\\_League](https://en.wikipedia.org/wiki/Czech_First_League).

CUMMINS, R. Glenn, 2017. Sport as Broadcast Studies. In: BILLINGS, Andrew C., ed. *Defining Sport Communication*. New York: Routledge [online]. [cit. 10. 5. 2017]. Dostupné z: <https://goo.gl/U1KsnJ>.

ČERNÁ, Michaela, 2014. Kvůli fotbalovým komentátorům lidé přepínají, zlobí se radní ČT. In: *iDnes.cz* [online]. 16. 7. [cit. 20. 3. 2017]. Dostupné z: [http://fotbal.idnes.cz/kvuli-fotbalovym-komentatorum-lide-prepinaji-zlobi-se-radni-ct-ps4-/ms-fotbal-2014.aspx?c=A140716\\_162550\\_spo\\_cteni\\_mcn](http://fotbal.idnes.cz/kvuli-fotbalovym-komentatorum-lide-prepinaji-zlobi-se-radni-ct-ps4-/ms-fotbal-2014.aspx?c=A140716_162550_spo_cteni_mcn).

Česká televize, 2006. Naladění ČT4 SPORT před jeho spuštěním [online]. 7. 2. [cit. 5. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/tiskove-zpravy/?id=1435&strana-2=193&category=2>.

Česká televize, 2009. *ČT HD: Satelitní vysílání ČT od 31. 8. ve vysokém rozlišení* [online]. 10. 8. [cit. 5. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/tiskove-zpravy/?id=4074&strana-2=81&category=2>.

Česká televize, 2016. Branky Body Vteřiny 60 let. [online]. [cit. 1. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/11451346419-branky-body-vteriny-60-let/21647129403/>.

ČST v datech. In: *Česká televize* [online]. [cit. 1. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/cst-v-datech/>.

- ČULÍK, Jan, 2004. Czech Republic, Slovakia. In: NEWCOMB, Horace, ed., 2004. *Encyclopedia of Television: Volume 1*. New York a Londýn: Fitzroy Dearborn. ISBN 1-57958-394-6.
- DDR-Oberliga, 2017. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 16. 3. [cit. 3. 4. 2017]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/DDR-Oberliga>.
- DĚKANOVSKÝ, Jan, 2008. *Sport, média a mýty*. Praha: Dokořán. ISBN 978-80-7363-131-4.
- DENNINGER, Dennis, 2012. *Sports on Television: The How and Why Behind What You See*. New York a Londýn: Routledge. ISBN 9781136262258.
- DESMARAIS, Fabrice a Toni BRUCE, 2009. The Power of the Local in Sports Broadcasting: A Cross-Cultural Analysis of Rugby Commentary. *International Journal of Sport Communication*, č. 2, s. 129–145.
- DUPONT, Kevin Paul, 2014. Father of Telestrator drew it up right. In: *Boston Globe* [online]. 28. 9. [cit. 4. 2. 2017]. Dostupné z: <https://www.bostonglobe.com/sports/2014/09/28/father-telestrator-drew-right/O6Pn3rgtZd9XykOYvFQ8dM/story.html>.
- DVB-T2 – Digitální TV vysílání budoucnosti. In: *České radiokomunikace* [online]. [cit. 5. 2. 2017]. Dostupné z: <https://www.cra.cz/dvb-t2>.
- ECO, Umberto, 2006. *Skeptikové a těšitelé*. Praha: Argo. ISBN 80-7203-706-4.
- El Clasico to be first European league match to feature 360° replays, 2016. In: *LaLiga.es* [online]. 30. 11. [cit. 15. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.laliga.es/en/news/el-clasico-to-be-first-european-league-match-to-feature-360-replays>.
- FARRELL, Thomas B., 1989. Media rhetoric as social drama: The Winter Olympics of 1984. *Critical Studies in Mass Communication*, r. 6, č. 2, s. 158–182.
- FIALA, Adam, 2014. *Přínos digitalizace českého televizního vysílání v oblasti rozmanitosti programové nabídky*. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd,

Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Milan Kruml.

FROST, Chris, 2010. *Reporting for Journalists*. Londýn: Routledge [online]. [cit. 28. 4. 2017]. Dostupné z: <https://goo.gl/t0G4js>.

GIULIANOTTI, Richard, 2016. *Sport: A Critical Sociology*. Cambridge: Polity Press. ISBN 978-1-5095-0196-0.

Glow Puck Footage, 2014. In: *YouTube* [online]. 11. 2. [cit. 4. 2. 2017]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=grOttsHuuzE>.

GOFFMAN, Erving, 1999. *Všichni hrajeme divadlo: Sebe prezentace v každodenním životě*. Plzeň: Nakladatelství Studia Ypsilon. ISBN 80-902482-4-1.

GREER, Jennifer D., Marie HARDIN a Casey HOMAN, 2009. "Naturally" Less Exciting? Visual Production of Men's and Women's Track and Field Coverage During the 2004 Olympics. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, r. 53, č. 2, s. 173–189.

GUTTMANN, Allen, 1994. *Games and Empires: Modern Sports and Cultural Imperialism*. New York: Columbia University Press. ISBN 978-0231100427.

HALLIN, Daniel C. a Paolo MANCINI, 2008. *Systémy médií v postmoderním světě: tři modely médií a politiky*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-377-2.

HENDL, Jan, 2005. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál. ISBN 80-7367-040-2.

Historie ligy 1994. In: *ePojisteni liga* [online]. [cit. 9. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.epojisteniliga.cz/historie/1994>.

History. In: *Liga de Fútbol Profesional* [online]. [cit. 8. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.laliga.es/en/lfp/history>.

HOWETT, Dicky, 2006. *Television Innovations: 50 Technological Developments*. Devon: Kelly Publications. ISBN 1 903053 22 6.

HSIEH, Hsiu-Fang a Sarah E. SHANNON, 2005. Three Approaches to Qualitative Content Analysis. *Qualitative Health Research*, r. 15, č. 9, s. 1277-128.

HUGGINS, Mike, 2015. The Visual in Sport History: Approaches, Methodologies and Sources. *The International Journal of the History of Sport*, r. 32, č. 15, s. 1813-1830.

Chronic traumatic encephalopathy. In: *Wikipedia.org* [online]. 23. 1. 2017 [cit. 24. 1. 2017]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Chronic\\_traumatic\\_encephalopathy](https://en.wikipedia.org/wiki/Chronic_traumatic_encephalopathy).

Isinbajevová útočí na sportovce, kteří hovoří o dopingu: Sport v Rusku je čistý. In: *iSport.cz* [online]. 25. 1. 2017 [cit. 25. 1. 2017]. Dostupné z: <http://isport.blesk.cz/clanek/ostatni-atletika/292360/isinbajevova-utoci-na-sportovce-kteri-hovori-o-dopingu-sport-v-rusku-je-cisty.html>.

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ, 2009. *Masová média*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-466-3.

JIRÁK, Jan a Tomáš TRAMPOTA, 2008. O vztahu médií a politiky v komparativní perspektivě. In: HALLIN, Daniel C. a Paolo MANCINI. *Systémy médií v postmoderním světě: tři modely médií a politiky*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-377-2.

KANTER, Jake, 2016. Here's how the newest technology is changing how we watch the Olympics. In: *Business Insider UK* [online]. 3. 8. [cit. 5. 2. 2017]. Dostupné z: <http://uk.businessinsider.com/big-tv-innovations-at-rio-olympics-2016-8>.

Kavčí hory v datech. In: *Česká televize* [online]. [cit. 1. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/studia/kavci-hory/kavci-hory-v-datech/>.

KLEINSTEUBER, Hans J. a Barbara THOMASS. Germany. In: *European Journalism Centre* [online]. [cit. 4. 9. 2016]. Dostupné z: [http://ejc.net/media\\_landscapes/germany](http://ejc.net/media_landscapes/germany).

Konečné číslo: Rusko bude mít v Riu 271 olympioniků. In: *iDnes.cz* [online]. 4. 8. 2016 [cit. 25. 1. 2017]. Dostupné z: [http://oh.idnes.cz/rusko-bude-mit-v-riu-po-skrtech-kvuli-dopingu-271-olympioniku-plo-/rio-2016.aspx?c=A160804\\_214852\\_olympiada-rio-2016\\_tof](http://oh.idnes.cz/rusko-bude-mit-v-riu-po-skrtech-kvuli-dopingu-271-olympioniku-plo-/rio-2016.aspx?c=A160804_214852_olympiada-rio-2016_tof).

KRACAUER, Siegfried, 1952. The challenge of qualitative content analysis. *Public Opinion Quarterly*, r. 16, č. 4, s. 631–642.

KUPER, Simon, 2005. *Fotbal proti nepříteli*. Praha: BB/art. ISBN 80-7341-600-X.

La Liga, 2017. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 16. 4. [cit. 16. 4. 2017]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/La\\_Liga](https://en.wikipedia.org/wiki/La_Liga).

LFA. In: *ePojistění liga* [online]. [cit. 9. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.epojisteniliga.cz/text/102-lfa>.

List of international broadcasters. In: *Liga de Fútbol Profesional* [online]. [cit. 8. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.laliga.es/en/lfp/history>.

LLOYD, Tom, 2016. Special Report: Broadcast technology. In: *SportsPro* [online]. 14. 3. [cit. 5. 2. 2017]. Dostupné z: [http://www.sportspromedia.com/special\\_reports/special\\_report\\_broadcast\\_technology](http://www.sportspromedia.com/special_reports/special_report_broadcast_technology).

LUKŠŮ, David, 2011. Počátky sportovní žurnalistiky na stránkách periodického tisku na přelomu 19. a 20. století. Sport jako součást českého masového tisku, disertační práce. Praha: IKSŽ FSV UK. Katedra mediálních studií. Vedoucí disertační práce Doc. PhDr. Barbara Köpplová, CSc.

MACEK, Tomáš, 2016. Ruský „trest“ za dopingový skandál. Biatlonový Světový pohár v Ťumeni nebude. In: *iDnes.cz* [online]. 22. 12. [cit. 25. 1. 2017]. Dostupné z: [http://sport.idnes.cz/biatlon-doping-rusko-tumen-svetovy-pohar-fgi-/biatlon.aspx?c=A161222\\_190611\\_biatlon\\_tof](http://sport.idnes.cz/biatlon-doping-rusko-tumen-svetovy-pohar-fgi-/biatlon.aspx?c=A161222_190611_biatlon_tof).

MACOUN, Jiří, 2012. Největší bitva studené války. Už 50 let jsme tady nemuseli být. In: Technet.cz. [online]. 14. 11. [cit. 25. 1. 2017]. Dostupné z: [http://technet.idnes.cz/karibska-krize-1962-0zg-/vojenstvi.aspx?c=A121012\\_134345\\_vojenstvi\\_vse](http://technet.idnes.cz/karibska-krize-1962-0zg-/vojenstvi.aspx?c=A121012_134345_vojenstvi_vse).

MAJENDIE, Matt, 2015. Russia doping crisis: East Germany doping expert worried about long-term health risks of drug abuse. In: *Independent.co.uk* [online]. 12. 11. [cit. 24. 1. 2017]. Dostupné z: <http://www.independent.co.uk/sport/general/athletics/russia-doping-crisis-east-germany-doping-expert-worried-about-long-term-health-risks-of-drug-abuse-a6730941.html>.

MAREK, Jakub, 2012. *Osobnost české žurnalistiky – Vít Holubec*. Praha: IKSŽ FSV UK. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Petr Bednařík, Ph.D.

MARŠÍK, Josef. Stabilizace vysílání: 1926-1929. In: *Rozhlas.cz* [online]. [cit. 30. 8. 2016]. Dostupné z: [http://media.rozhlas.cz/\\_binary/01074905.pdf](http://media.rozhlas.cz/_binary/01074905.pdf).

MARTIN, Jill, 2016. Former player files new lawsuit against NFL over CTE link. In: *CNN.com* [online]. 29. 3. [cit. 24. 1. 2017]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2016/03/29/health/nfl-cte-scroggins-lawsuit/>.

MASNER, Lukáš, 2007. Pohyby kamery. In: *25fps.cz* [online]. 25. 6. [cit. 30. 4. 2017]. Dostupné z: <http://25fps.cz/2007/pohyby-kamery/>.

MASNER, Lukáš, 2007. Velikosti záběrů. In: *25fps.cz* [online]. 25. 6. [cit. 30. 4. 2017]. Dostupné z: <http://25fps.cz/2007/velikosti-zaberu/>.

MAYRING, Philipp, 2000. Qualitative content analysis. *Forum: Qualitative Social Research*, r. 1, č. 2, s. 1-10.

MAYRING, Philipp, 2014. *Qualitative content analysis: theoretical foundation, basic procedures and software solution*. Klagenfurt: Open Access Repository. Dostupné z: <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0168-ssoar-395173>.

MIKYSKA, Karel, 1970. Znovu Mexiko. *Československá televize*. roč. 5., č. 22, s. 7.

MORAVEC, Martin, 2005. Vrcholoví sportovci jsou nemocní lidé. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 15. 1. 2016]. Dostupné z: [http://sport.idnes.cz/vrcholovi-sportovci-jsou-nemocni-lide-dyg-/sparty.aspx?c=A050825\\_101757\\_sparty\\_ma](http://sport.idnes.cz/vrcholovi-sportovci-jsou-nemocni-lide-dyg-/sparty.aspx?c=A050825_101757_sparty_ma).

NATHAN, Fred, 2016. 'CALM DOWN DEAR' Female rugby commentator Sara Orchard is taunted by sexist trolls after BBC's coverage of England vs Fiji. In: *The Sun* [online]. 21. 11. [cit. 7. 2. 2017]. Dostupné z: <https://www.thesun.co.uk/sport/2228403/female-rugby-commentator-sara-orchard-is-taunted-by-sexist-after-bbcs-coverage-of-england-vs-fiji/>.

NIELSEN, Jakob, 2006. F-Shaped Pattern for reading Web Content. In: *Nielsen Norman Group* [online]. 17. 4. [cit. 30. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.nngroup.com/articles/f-shaped-pattern-reading-web-content/>.

NIXON, Howard, 2015. *Sport in a Changing World*. New York a Londýn: Routledge. ISBN 978-1-61205-857-3.

Noam Chomsky On Sports, 2015. In: *Youtube* [online]. 11. 12. [cit. 28. 1. 2017]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=2sX1H9Fxmms>.

OWENS, Jim, 2016. *Television Sports Production*. Burlington: Focal Press. ISBN 978-1-315-77000-0.

POLÁK, Lukáš, 2008. Zítřka v osm hodin ráno skončí Galaxie sport. In: *DigiZone.cz* [online]. 3. 10. [cit. 5. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/clanky/zitra-v-osm-hodin-rano-skonci-galaxie-sport/>.

POLÁK, Lukáš, 2012. Analog zmizí z mapy České republiky. Zítřka ho vypne Nova. In: *DigiZone.cz* [online]. 11. 2. [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/clanky/analog-zmizi-z-mapy-ceske-republiky-zitra-ho/>.

POLÁK, Lukáš, 2012. Mlultiplex 3 se rozšířil o HD kanály České televize a dočkal se i překvapení. In: *DigiZone.cz* [online]. 17. 7. [cit. 5. 2. 2017]. Dostupné z:

<http://www.digizone.cz/clanky/multiplex-3-se-rozsiril-o-hd-kanaly-ceske-televize-a-dockal-se-i-jedneho-prekvapeni/>.

POTŮČEK, Jan, 2012. Průvodce světem IPTV: stručná historie vývoje nejmladší digitální platformy v Česku. In: *DigiZone.cz* [online]. 11. 10. [cit. 5. 9. 2016]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/clanky/pruvodce-svetem-iptv-strucna-historie-vyvoje-nejmladsi-digitalni-platformy-v-cesku/>.

Premier League History, Origins & List of Past Champions. In: *Premier League* [online]. [cit. 4. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.premierleague.com/history>.

Premier League Table, Form Guide & Season Archives. In: *Premier League* [online]. [cit. 10. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.premierleague.com/tables>.

Premier League TV rights: Sky and BT pay £5.1bn for live games, 2015. In: *BBC Sport* [online]. 10. 2. [cit. 1. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/sport/football/31357409>.

Premier League, 2017. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 9. 4. [cit. 10. 4. 2017]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Premier\\_League](https://en.wikipedia.org/wiki/Premier_League).

ROUTLEDGE, Paul, 2013. Football is the opium of the people, to misquote Marx. In: *Mirror.co.uk* [online]. 9. 8. [cit. 16. 1. 2017]. Dostupné z: <http://www.mirror.co.uk/sport/football/news/paul-routledge-football-misquote-karl-2141962>.

*RT Software Ltd. – Broadcast Graphics Technology and Virtual Studio Innovations*, 2016 [online]. [cit. 3. 2. 2017]. Dostupné z: <https://rtsw.co.uk>.

RUBENS, Paul, 2012. Olympic Games coverage: HD, robotic cameras and 3D. In: *BBC News* [online]. 17. 7. [cit. 5. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/technology-18690822>.

RUSNÁK, Juraj, 2010. *Textúry elektronických médií*. Prešov: Grafotlač Prešov. ISBN 978-80-555-0200-7.



ŘÍČNÝ, Václav, 2011. Co je to hybridní televize HbbTV a jak tato platforma funguje? In: *DigiZone.cz* [online]. 5. 12. [cit. 5. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/clanky/co-je-hybridni-televize-hbbtv-a-jak-funguje/>.

SALAVERRÍA, Ramón a Beatriz Gómez BACEIREDO. Spain. In: *European Journalism Centre* [online]. [cit. 4. 9. 2016]. Dostupné z: [http://ejc.net/media\\_landscapes/spain](http://ejc.net/media_landscapes/spain).

SEDLKÁKOVÁ, Renáta, 2014. *Výzkum médií: Nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3568-9.

SEKOT, Aleš, 2006. *Sociologie sportu*. Brno: Paido. ISBN 80-7315-132-4.

SEKOT, Aleš, 2008. *Sociologické problémy sportu*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2562-8.

Sky makes 3D history, 2010. In: *Sky Sports* [online]. 28. 1. [cit. 20. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.skysports.com/football/news/11979/5889013/sky-makes-3d-history>.

Sky plc, 2017. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 12. 4. [cit. 19. 4. 2017]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Sky\\_plc](https://en.wikipedia.org/wiki/Sky_plc).

Sky UK, 2017. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 10. 4. [cit. 19. 4. 2017]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Sky\\_UK](https://en.wikipedia.org/wiki/Sky_UK).

SLADE, Michael J., 2013. *The History of English Football League: Part One—1888-1930*. Houston: Strategic Book Publishing and Rights Co. ISBN 978-1-62516-183-3.

*Sportcast - Willkommen bei SPORTCAST!*, 2013 [online]. [cit. 15. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.sportcast.de/>.

Standings. In: *Liga de Fútbol Profesional* [online]. [cit. 8. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.laliga.es/en/laliga-santander>.

STICKEL, Christian, Hans-Martin POHL a Jan-Thorsten MILDE, 2014. Cutting Edge Design or a Beginner's Mistake? – A Semiotic Inspection of iOS7 Icon Design Chances. In: MARCUS, Aaron, ed., 2014. *Design, User Experience, and Usability: User Experience Design for Diverse Interaction Platforms and Environments*. Heidelberg: Springer. ISBN 978-3-319-07625-6.

STRAUSS, Anselm a Juliet CORBIN, 1999. *Základy kvalitativního výzkumu: Postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice: Nakladatelství Albert. ISBN 80-85834-60-X.

Super Sunday (Sky Sports), 2017. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 28. 2. [cit. 25. 4. 2017]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Super\\_Sunday\\_\(Sky\\_Sports\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Super_Sunday_(Sky_Sports)).

ŠMÍD, Milan, 2002. Akce "Cortina". In: *Louč* [online]. 10. 2. [cit. 1. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.louc.cz/01/650210b.html>.

ŠMÍD, Milan, 2003. 50 let televize v kostce. In: *Louč* [online]. 10. 2. [cit. 1. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.louc.cz/03/950310.html>.

ŠMÍD, Milan, 2004. Olympiády a televize. In: *Louč* [online]. 12. 8. [cit. 30. 8. 2016]. Dostupné z: <http://www.louc.cz/05/1290812.html>.

Tabulka. In: *ePojištění liga* [online]. [cit. 10. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.epojisteniliga.cz/tabulka>.

TEJKALOVÁ, Alice, 2008. DTV in The Czech Republic. In: VAN DEN BROECK, Wendy a Jo PIERSON, ed., 2008. *Digital Television in Europe*. Brussels: COST Office and VUBPRESS Brussels University Press. ISBN 978-90-5487-541-3.

Telegraph Sport, 2012. Manchester United survey reveals they have doubled their global fan base to 659 million over five years. In: *The Telegraph* [online]. 29. 5. [cit. 8. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/sport/football/teams/manchester-united/9298384/Manchester-United-survey-reveals-they-have-doubled-their-global-fan-base-to-659-million-over-five-years.html>.

Television in Germany, 2016. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 12. 6. [cit. 4. 9. 2016]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Television\\_in\\_Germany](https://en.wikipedia.org/wiki/Television_in_Germany).

Television in Spain, 2016. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 30. 8. [cit. 4. 9. 2016]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Television\\_in\\_Spain](https://en.wikipedia.org/wiki/Television_in_Spain).

Television in the Czech Republic, 2016. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 24. 8. [cit. 4. 9. 2016]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Television\\_in\\_the\\_Czech\\_Republic](https://en.wikipedia.org/wiki/Television_in_the_Czech_Republic).

Television in the United Kindgom, 2016. In: *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 4. 9. [cit. 4. 9. 2016]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Television\\_in\\_the\\_United\\_Kingdom](https://en.wikipedia.org/wiki/Television_in_the_United_Kingdom).

The core functions of the DFL. In: *Bundesliga* [online]. [cit. 3. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.bundesliga.com/en/about/our-task/>.

The Making of Football's Yellow First-and-Ten Line, 2015. In: *Engineering and Technology History Wiki* [online]. 28. 9. [cit. 4. 2. 2017]. Dostupné z: [http://ethw.org/The\\_Making\\_of\\_Football%27s\\_Yellow\\_First-and-Ten\\_Line](http://ethw.org/The_Making_of_Football%27s_Yellow_First-and-Ten_Line).

The secret police with its own football team, 2014. In: *BBC News* [online]. 12. 7. [cit. 3. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/magazine-28254298>.

TOOHEY, Kristine a A. J. VEAL, 2007. *The Olympic Games: a social science perspective*. Wallingford: CAB International. ISBN 978-0-85199-809-1.

Tracking the Ice Hockey Puck – FoxTrax (Glow Puck), 2015. In: *Engineering and Technology History Wiki* [online]. 6. 1. [cit. 4. 2. 2017]. Dostupné z: [http://ethw.org/Tracking\\_the\\_Ice\\_Hockey\\_Puck\\_-\\_FoxTrax\\_\(Glow\\_Puck\)](http://ethw.org/Tracking_the_Ice_Hockey_Puck_-_FoxTrax_(Glow_Puck)).

TRAMPOTA, Tomáš. Czech Republic. In: *European Journalism Centre* [online]. [cit. 4. 9. 2016]. Dostupné z: [http://ejc.net/media\\_landscapes/czech-republic](http://ejc.net/media_landscapes/czech-republic).

TŘEŠŇÁK, Petr, 2015. Knockout přijde po čtyřicítce. In: *Respekt.cz* [online]. 27. 1. 2015 [cit. 24. 1. 2017]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/na-zdravi/knockout-prijde-po-ctyricitce>.

TUGGLE, C. A. a Suzanne HUFFMAN, 1999. Live news reporting: professional judgement or technological pressure? A national survey of television news directors and senior reporters. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, r. 43, č. 4, s. 492-505.

VAMBERA, Karel, 2014. *Vzestupy a pády české televizní techniky*. Praha: Ben – technická literatura. ISBN 978-80-7300-510-8.

VLÁŠEK, Vlastimil, 2008. *Fotbalová mistrovství světa na obrazovkách Československé televize: vývoj přímých přenosů od Anglie 1966 do Itálie 1990*. Praha: Fakulta sociálních věd. Univerzita Karlova. Vedoucí práce PhDr. Petr Bednařík, Ph.D.

WADA Statement: Independent Investigation confirms Russian State manipulation of the doping control process. In: *World Anti-Doping Agency* [online]. 18. 7. 2016 [cit. 24. 1. 2017]. Dostupné z: <https://www.wada-ama.org/en/media/news/2016-07/wada-statement-independent-investigation-confirms-russian-state-manipulation-of>.

WALKER, James R., 2012. Foreword. In: EARNHEARDT, Adam C., Paul M. HARIDAKIS a Barbare S. HUGENBERG (ed.). *Sports Fans, Identity, and Socialization*. Plymouth: Lexington Books. ISBN 978-0-7391-4623-1.

Zákon č. 483/1991 Sb., Zákon České národní rady o České televizi. In: *Česká televize* [online]. [cit. 25. 4. 2017]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/zakony/pdf/zakon-o-ceske-televizi.pdf?verze=2017-04-25-14:10:06>.

ZÁRUBA, Robert, 1989. *Svědectví o historii Hlavní redakce tělovýchovy a motorismu Československé televize Praha*. Praha: Fakulta žurnalistiky. Univerzita Karlova.

## Seznam příloh

**Příloha č. 1:** Seznam analyzovaných přenosů

**Příloha č. 2:** Schéma induktivního přístupu dle Mayringa (2000:4)

**Příloha č. 3:** Umístění střel při pokutových kopech

**Příloha č. 4:** Identita stanic Sky Sports a Sky Sport

**Příloha č. 5:** Studio Sky Sports (Super Sunday)

**Příloha č. 6:** Studio beIN Sports (Xtra)

**Příloha č. 7:** Studio Sky Sport (Topspiel der Woche)

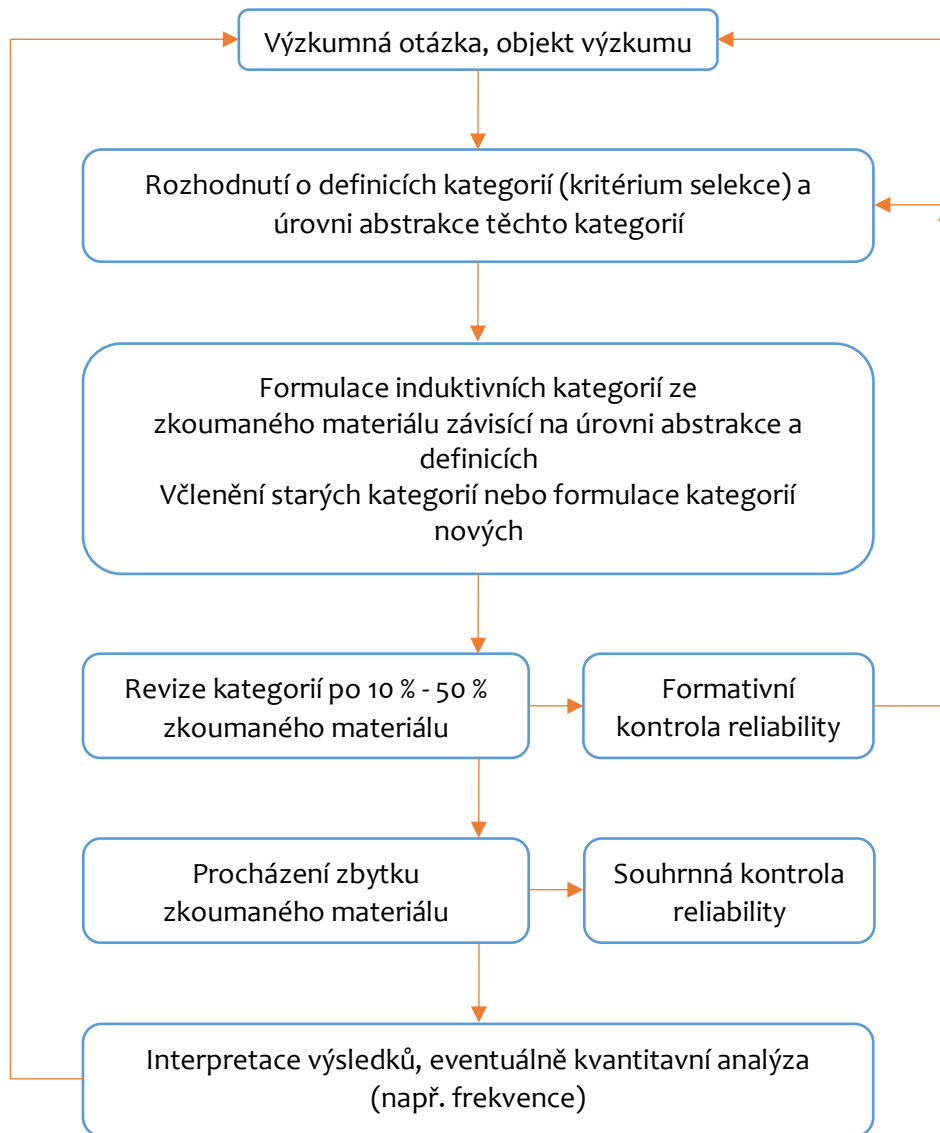
## Přílohy

### Příloha č. 1: Seznam analyzovaných přenosů

Zápas	Televizní stanice	Program	Datum	Země
<i>FC Barcelona – Sevilla FC</i>	beIN Sports	Xtra	05.04.2017	Španělsko
<i>Real Madrid – Atlético Madrid</i>	beIN Sports	Xtra	08.04.2017	Španělsko
<i>Eibar – Legánes</i>	beIN Sports	Xtra	30.04.2017	Španělsko
<i>RC Celta – Athletic Club</i>	beIN Sports	Xtra	30.04.2017	Španělsko
<i>Schalke 04 - Borussia Dortmund</i>	Sky Sport		01.04.2017	Německo
<i>Ingolstadt – Darmstadt</i>	Sky Sport		09.04.2017	Německo
<i>Bayern Mnichov – Borussia Dortmund</i>	Sky Sport	Topspiel der Woche	08.04.2017	Německo
<i>Bayer Leverkusen – Bayern Mnichov</i>	Sky Sport	Topspiel der Woche	15.04.2017	Německo
<i>FK Mladá Boleslav – FK Jablonec</i>	ČT Sport	Studio fotbal	31.03.2017	Česká republika
<i>1.FK Slovácko – Slavia Praha</i>	ČT Sport	Studio fotbal	21.04.2017	Česká republika
<i>FK Jablonec - 1.FK Příbram</i>	ČT Sport	Studio fotbal	23.04.2017	Česká republika
<i>1.FK Příbram – Sparta Praha</i>	ČT Sport	Studio fotbal	28.04.2017	Česká republika
<i>Middlesbrough FC – Swansea</i>	Sky Sports	Super Sunday	02.04.2017	Velká Británie (Anglie)
<i>Arsenal FC – Manchester City</i>	Sky Sports	Super Sunday	02.04.2017	Velká Británie (Anglie)
<i>Everton FC – Chelsea FC</i>	Sky Sports	Super Sunday	30.04.2017	Velká Británie (Anglie)
<i>Tottenham Hotspur – Arsenal FC</i>	Sky Sports	Super Sunday	30.04.2017	Velká Británie (Anglie)

Doplňkové přenosy a pořady	Televizní stanice	Program	Datum	Země
<i>El Club</i>	beIN Sports		16.05.2016	Španělsko
<i>FC Barcelona - Real Sociedad</i>	Movistar Partidazo		15.04.2017	Španělsko
<i>Real Madrid - FC Barcelona</i>	Movistar Partidazo		23.04.2017	Španělsko
<i>Eintracht Frankfurt - Werder Brémy</i>	Sky Sport		07.04.2017	Německo
<i>Sky 90 - Die Fussballdebatte</i>	Sky Sport		09.04.2017	Německo
<i>Manchester United - Southampton</i>	Sky Sports	Friday Night Football	19.08.2016	Velká Británie (Anglie)
<i>Chelsea FC - Manchester City</i>	BT Sport		05.04.2017	Velká Británie (Anglie)
<i>Crystal Palace - Arsenal FC</i>	Sky Sports	Moday Night Football	10.04.2017	Velká Británie (Anglie)
<i>Manchester City - Crystal Palace</i>	Sky Sports		06.05.2017	Velká Británie (Anglie)

**Příloha č. 2:** Schéma induktivního přístupu dle Mayringa (2000: 4)



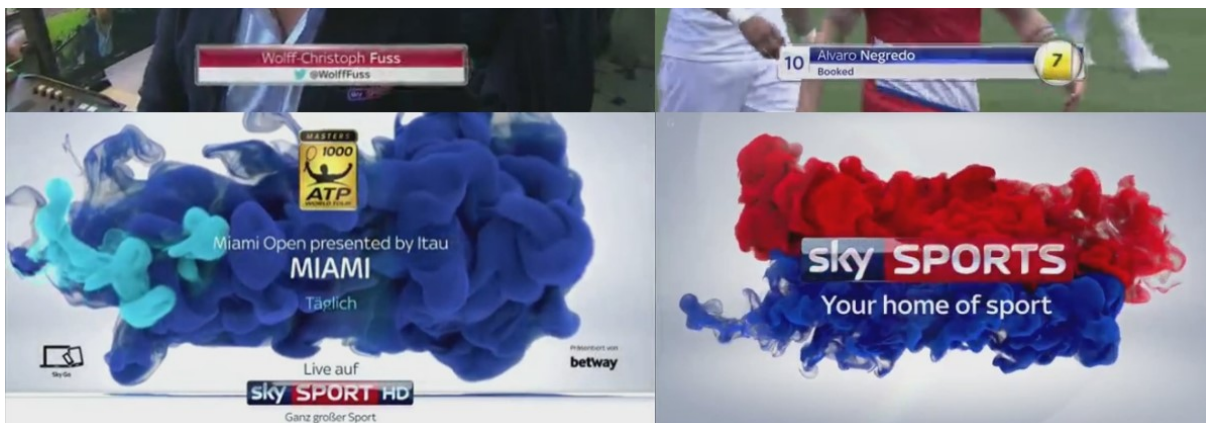


### Příloha č. 3: Umístění střel při pokutových kopech



Zdroj: foto z vysílání Sky Sport (zápas Bayern Mnichov – Dortmund, 8. 4. 2017)

### Příloha č. 4: Identita stanic Sky Sports a Sky Sport



Koláž z vysílání stanic Sky Sport (levá strana) a Sky Sports (pravá strana). Zdroj: foto z vysílání Sky Sport (Bayer Leverkusen – Bayern Mnichov, 15. 4. 2017) a Sky Sports (Middlesborough FC – Swansea, 2. 4. 2017)

**Příloha č. 5: Studio Sky Sports (Super Sunday)**



*Zdroj: foto z vysílání Sky Sports (Everton – Chelsea FC, 30. 4. 2017)*

### **Příloha č. 6: Studio beIN Sports (Xtra)**



*Zdroj: foto z vysílání beIN Sports (FC Barcelona – Sevilla FC, 5. 4. 2017)*

### **Příloha č. 7: Studio Sky Sport (Topspiel der Woche)**



*Zdroj: foto z vysílání Sky Sport (Bayern Mnichov – Borussia Dortmund, 8. 4. 2017)*